ROST

Revistă de cultură creştină şi politică

Dumitru Oniga
poetul luminii

Motive de optimism
de Claudiu Târziu

Statul neutru sau „minunata lume nouă“?
de Anca Simitopol

„Unirea se clădeşte încet, dar sigur“ - Interviu cu Mircea Druc
de Viorel Patrichi

Erorile catolicismului (I)
de Mihai Băcăuanu

an VIII ● nr. 93 ● noiembrie 2010 ● 4 lei ● 3 €

www.rostonline.org

Coperta I: Dumitru Oniga, elev la liceul din Suceava (anul 1942)

sumar

numărul 93 • noiembrie 2010

EDITORIAL
Motive de optimism
de Claudiu Târziu.....3

MARTORI AI VEACULUI
Idei, vorbe, fapte.....4

Primul simpozion de martirologie
de Claudiu Târziu.....8

FOR ia atitudine față de documentele biometrice, prostituție și pornografie.....11

CAMPANIE
Fonduri pentru Centrul de Îngrijiri Paliative al Arhiepiscopiei Clujului
de Pr. Bogdan Ivanov.....21

INTERVIU
„Unirea R. Moldova cu România se clădește încet, dar sigur"
de Viorel Patrichi.....23

REPERE
Doi poeți creștini, doi camarazi de suferință
de Aspazia Oțel Petrescu.....26

Poetica luminii
de Constantin Mihai.....32

Dumitru Oniga - Repere biografice.....35

DECANTĂRI
Misteriile medievale ale Poemelor neptice
de Elena Dulgheru.....36

Teologia smereniei
de Prof. Dr. Const. Miu.....39

Statul neutru sau „minunata lume nouă"?
de Anca Simitopol.....41

Educația religioasă în școala românească
de Pr. Prof. Adrian Cherhat.....47

CEALALTĂ ROMÂNIE
Semn bun pentru istroromâni
de Petru Rații.....54

CURIOZITĂȚI
Într-un stat din Tadjikistan se vorbește românește
de Nicolae Dabija.....56

LA ROST
„Reconstrucția" dreptei să înceapă cu reconstrucția unei elite
de Răzvan Codrescu.....58

Cum am ajuns unde am ajuns și ce ne așteaptă?
de Alexandru Racu.....60

Ucenicii părintelui Iachint de la Putna, contra propagandei stiliste.....63

Erorile catolicismului (I)
de Mihail Băcăuanu.....66

OFERTĂ

Revista ROST caută distribuitori în toată țara: biserici de mir, mănăstiri, firme locale de difuzare a presei, librării și persoane particulare. Oferim comision atractiv. Pentru detalii, luați legătura cu directorul publicației, Claudiu Târziu, la telefon 0740.103.621 ori pe e-mail revistarost@gmail.com.

ROST
Revistă de cultură creștină și politică

Fondată 2002

Revistă națională editată de Asociația ROST

DIRECTOR
Claudiu TÂRZIU
tel.: 0740.103.621
revistarost@gmail.com

SENIOR EDITORI
Răzvan CODRESCU
Paul GHIȚIU

REDACȚIA
Mihail ALBIȘTEANU
Pr. Antonio ARONEASA
Constantin MIHAI
Pr. Marcel RĂDUȚ SELIȘTE

COLABORATORI PERMANENȚI
Ierom. Savatie BAȘTOVOI
Stelian GOMBOȘ
Paul S. GRIGORIU
Silviu MAN
Dragoș MOLDOVEANU
Paul NISTOR
Cristi PANTELIMON
Viorel PATRICHI
Alexandru RACU
Teodora ROȘCA
Paul Gabriel SANDU
Constantin N. STRĂCHINARU

CORECTURĂ
Nicu BUTNARU

EDIȚIE INTERNET
www.rostonline.org
Ionuț TRANDAFIRESCU

CORESPONDENȚĂ
OP 23, CP 27 – București

TIPAR

DIFUZARE & ABONAMENTE
Asociația ROST
tel.: 0740.103.621

ISSN
1583-6312

Reproducerea unor articole apărute în revista ROST este permisă numai cu acordul scris al redacției.
ROST este difuzată în țară și în comunitățile românești din Europa, SUA și Canada.

Motive de optimism

Impresia generală este că totul se prăbuşeşte cu zgomot în jurul nostru. În chiar această prăbuşire, printre nori de praf şi strigăte, se ivesc motive de optimism. Avem nevoie de ele pentru a merge mai departe.

Claudiu Târziu

Sîntem în criză economico-financiară şi politică. Lumea românească e mai înnegurată ca în alți ani. Politicienii par în majoritate mai răi, mai lacomi şi mai incompetenți, deşi prea puțini şi prea rar au fost altfel. Biserica Ortodoxă parcă a renunțat la atributul de instituție umană şi l-a păstrat doar pe cel de divină, adică a devenit invizibilă pentru pământeni, taman cînd aveam mai mare nevoie de ea. Şi de la aceste două capete ale statului, puterea politică şi puterea duhovnicească, în jos totul miroase a dezintegrare. Aşa încît afirmația cutărui analist cum că nu mai avem de-a face (doar) cu disoluția autorității, ci de-a dreptul cu disoluția statului – are un parfum de credibilitate.

Prin urmare, a avea motive de optimism în plină catastrofă ar fi nebunie curată. Cum adică, lumea e în flăcări, şi tu găseşti temeiuri de optimism? Eşti nebun! Da, dar a fi nebun într-o lume nebună e semn de sănătate curată. Şi unde mai pui că, vorba poetului, mare nevoie de nebuni mai avem. „Unde-s nebunii? Unde-s Machedonii/ Să tragă spada şi să taie nodul?/ Tînjeşte după glorie norodul/ Şi nu-s Cezari să-l treacă Rubiconii...“ (Demostene Andronescu).

Filosoful Constantin Noica era de părere, într-o vreme a năpastelor în lanț (dictatura carlistă, răpirea unor teritorii naționale, dictatura antonesciană, al doilea război mondial, totalitarismul comunist), că orice rău are şi o latură bună, că nu există dezastru complet decît pentru cei care absolutizează deznădejdea, şi, mai mult, că răul favorizează apariția binelui.

Acestă viziune explică, de pildă, de ce în plin comunism, într-un regim al terorii, aveam mai mult timp şi interes pentru noi înşine, de ce prieteniile erau mai înlesnite, de ce eram avizi de literatură de calitate – pe care trebuia să o vînăm prin munții de maculatură ideologică – şi de filmele cu substrat metafizic, de ce credința devenise cu adevărat o chestiune de viață şi de moarte pentru cei care credeau...

Tot aşa astăzi, cînd consumismul care ne mistuia mai an s-a mai domolit din pricina crizei economice, observ o întoarcere a românilor spre valorile autentice, spre lucrurile frumoase şi o înmuiere a inimii. Cel puțin prin cercurile în care îmi duc eu viața.

Mi se pare extraordinar că, în plină ofensivă a relativismului şi a dilematicului, bisericile continuă să fie pline în fiecare duminică, iar de Sf. Dumitru şi de Sf. Parascheva, Bucureştiul şi Iaşiul sînt asaltate de sute de mii de pelerini.

Mă umplu de bucurie văzînd că la târgurile de carte vine un public numeros şi se fac vînzări consistente.

E minunat că în Bucureşti sînt piese de teatru care se joacă cu casa închisă. Aş putea să bănuiesc un oarecare snobism la amatorii de teatru din capitală, dar am văzut în cîteva rînduri oameni plîngînd, emoționați de jocul actorilor!

Este incredibil că la conferințele publice ținute de nume sonore pe bani nu puțini, la Ateneu sau la Teatrul Național din Bucureşti, nu găseşti loc dacă nu-ți iei bilet din timp.

Este entuziasmant faptul că la balurile şi galele de caritate, precum şi cu prilejul unor

(continuare în pagina 7)

Idei, vorbe, fapte

Teatru radiofonic: „Marcel Petrişor - Secretul Fortului 13“

Teatrul Naţional Radiofonic a organizat marţi, 19 octombrie 2010, de la ora 18.30, la Muzeul Ţăranului Român din Bucureşti, şos. Kiseleff nr.3, sector 1, Sala „Irina Nicolau“ - audiţia publică a spectacolului de teatru-document Marcel Petrişor: Secretul Fortului 13. Producţie a Teatrului Naţional Radiofonic, realizată în cadrul proiectului „Biografii, memorii“, spectacolul a fost difuzat în premieră la radio, în aceeaşi seară, de la ora 19.00, pe canalul Radio România Actualităţi.

Scenariul: Ion-Costin Manoliu. Regia artistică: Răzvan Popa.

În distribuţie: Mircea Rusu, Mihai Bica, Dorin Andone, Gavril Pătru, Orodel Olaru, Mircea Constantinescu, Eugen Cristea, Constantin Bărbulescu, Petru Hadârcă, Constantin Drăgănescu, Alexandru Nedelcu, Toma Dănilă, Violeta Berbiuc, Gavriil Pinte.

Regia de studio: Milica Creiniceanu. Regia muzicală: Stelică Muscalu. Regia tehnică: ing. Mirela Georgescu.

Producător: Magda Duţu.

La audiţia cu public desfăşurată la Muzeul Ţăranului Român, persoanele interesate de un astfel de subiect s-au putut întâlni cu scriitorul Marcel Petrişor, cu echipa de realizatori, cu actorii distribuiţi, precum şi cu invitaţi speciali la acest eveniment: istorici, clerici, foşti deţinuţi politici, jurnalişti.

Scenariul piesei de teatru porneşte de la memoriile scriitorului , cuprinse în volumele „Fortul 13 – Convorbiri din detenţie“ şi „Secretul Fortului 13“, inspirate de experienţa sa ca deţinut politic în perioada 1952-1964. În centrul acţiunii se află trei tineri trecuţi prin „infernul“ închisorii de la Piteşti: poetul şi filosoful Constantin Oprişan - fost conducător al Frăţiilor de Cruce, viitorul preot Gheorghe Calciu şi Iosif V. Iosif, alături de care Marcel Petrişor este încarcerat în vestita Casimcă a Jilavei.

Povestea „experimentului Piteşti“ este rememorată chiar de cei care l-au trăit, în încercarea de a-şi înţelege destinul care i-a purtat până în adâncurile cele mai întunecate ale „iadului“, de unde cei mai mulţi dintre ei au reuşit să iasă la „lumină“, unii urcând până la culmile divine ale sfinţeniei.

Grav bolnav de tuberculoză, refuzându-i-se orice ajutor medical, Constantin Oprişan moare martiric la Jilava. Trecerea sa la Domnul este precedată de gestul eroic al lui Gheorghe Calciu, care-şi taie venele pentru a-şi salva camaradul, hrănindu-l cu sângele său. Jertfă emblematică pentru o întreagă generaţie mucenicită: „Mai mare iubire ca aceasta nimeni nu are: să-şi pună viaţa pentru prietenii săi“ (Ioan 15, 13).

După ieşirea din închisoare, Gheorghe Calciu şi Marcel Petrişor au refăcut din memorie versurile de mare valoare pe care Constantin Oprişan le-a creat în penitenciar, publicându-le în culegerea intitulată „Cărţile Spiritului şi alte poezii“, făcând cunoscut sfatul pe care poetul ni-l lasă moştenire: „Să nu te-ntorci din cale când Duhul Rău te minte,/ Căci vei rămâne pururi în a Sodomei carceri;/ Prin fier, prin foc, prin apă, dar numai înainte,/ Căci drumurile-n spirit nu suferă întoarceri.“ *(C.P.)*

Expoziţia „Pe drumul Învierii“, vernisată la Arad

Asociaţia “Ieromonah Arsenie Boca“ şi Asociaşia “Rost“ au organizat joi, 7 octombrie 2010, ora 17.30, la Teatrul de Stat „Ioan Slavici“ din Arad, vernisajul expoziţiei fotodocumentare itinerante “Pe drumul Învierii“ – privind marturisirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos de către o generaţie jertfelnică de români, în temniţele comuniste. La deschiderea expoziţiei, în prezenţa a aproape 1000 de persoane, au luat cuvîntul oameni de cultură şi foşti deţinuţi politici din Arad. Expoziţia a fost deschisă pînă acum în

Bucureşti, Constanţa, Vaslui, Brăila, Galaţi, Chişinău, Slobozia, Tecuci, Tîrgu Neamţ, Piatra Neamţ, Suceava şi Bacău, Aradul inaugurînd periplul prin vestul ţării. *(D.C.)*

Continuă embargoul asupra lui Paul Goma

Scriitorul Paul Goma a împlinit, pe 3 octombrie a.c., 75 de ani. Şi 32 de ani de exil. „Elita" intelectuală şi presa *mainstream* continuă să-l ţină sub embargoul re-instituit după decembrie 89. Pentru că adevărul lui Goma este greu de suportat. Ce nu înţelege inteligenţia care face jocurile în piaţa culturală de pe Dîmboviţa este că dacă îl ignoră pe Paul

Goma nu înseamnă că această conştiinţă trează a românităţii nu există. Iar adevărul pe care îl rosteşte va rămîne adevăr chiar şi cînd Goma nu va mai fi.

În România, Goma nu este sărbătorit, dar Basarabia ne dă din nou o lecţie de onoare şi de recunoaştere a valorilor. La Chişinău, Goma este cinstit de mediile culturale ca un „Soljeniţîn român". Însă nu i s-a dat deocamdată cetăţenia moldovenească, după cum i-a fost promisă de academicianul Mihai Cimpoi în numele preşedintelui Ghimpu. Cine ştie cine şi-a băgat coada? Paul Goma face cîteva observaţii şi presupuneri pe marginea subiectului în jurnalul său on line. Din păcate, politicienii de pe malurile Bîcului par să semene foarte bine cu cei de pe marginile Dîmboviţei. Drept pentru care Paul Goma n-a mai mers la Chişinău. În republica România, o iniţiativă privată încearcă să şteargă ruşinea autorităţilor. Inimoasa cercetătoare, publicistă şi editoare Flori Bălănescu marchează ziua lui Goma prin publicarea unui volum omagial: Paul Goma 75. Dosarul unei iubiri tîrzii. În această carte, 39 de personalităţi româneşti din toată lumea vorbesc despre Paul Goma ca despre un model. Cîţiva jurnalişti şi scriitori au scris despre Goma de ziua lui, iar revista "Argeş" i-a dedicate întregul număr pe septembrie (cum a făcut şi Rost, în 2005, pe cînd scriitorul împlinea 70 de ani). Liviu Ioan Stoiciu se întreabă „Ce se întîmplă cu memoria noastră?", iar Nicoleta Savin afirmă: „Ne-ai învăţat să nu ne temem. Şi bun profesor ai fost, Paul Goma!". În rest, tăcere. În „marile" gazete - din pricina „corectitudinii politice", la USR - din cauza urii lui N. Manolescu, iar la Cotroceni - din nepăsarea lui Băsescu, care refuză să-i înapoieze lui Goma cetăţenia română furată de comunişti. Paul Goma va trăi şi fără preţuirea şi iubirea lor. La mulţi şi buni ani, domnule Paul Goma! ***(C.T.)***

Rusia a amăgit România ca să îmbrobodească Bulgaria

Moscova face mai departe diplomaţie de conductă. Are şi cu cine. Pe 15 octombrie, Alexei Miller, preşedintele trustului Gazprom, a discutat cu autorităţile de la Sofia problemele privind construirea conductei South Stream. S-a întâlnit cu premierul Boiko Borisov, care, de când a ajuns la putere, blochează cooperarea din domeniul energeticii cu Rusia, şi cu Traicio Traikov, ministrul Economiei. Ultimele pretenţii ale părţii bulgare constau în reducerea preţului la gazele ruseşti, excluderea de pe circuitul de livrare a gazelor a intermediarilor Overgas şi WIEE, garanţii că sistemul de tranzit Bulgargaz va avea gaz la întreaga capacitate. Acum, din cauza crizei economice din sud-estul Europei, Bulgargaz este o conductă aproape

goală, iar după darea în folosință a gazoductului South Stream, va rămâne pustie.
Amintim că, la întâlnirea informală dintre premierul italian Silvio Berlusconi şi premierul rus Vladimir Putin, reprezentantul Romei a spus că el „va aborda în mod diplomatic, desigur, una din țări pentru a o convinge să nu mai ridice şi alte obstacole în calea acestui proiect“. Era vorba de South Stream. Se ştie că Berlusconi are relații amicale cu Boiko Borisov, dar până acum această relație nu i-a folosit. Iar pentru proiectarea şi construirea segmentului maritim al conductei South Stream, Gazprom şi Eni din Italia au pus bazele unei companii mixte. Bulgaria rămâne o țară-cheie pentru tranzitul gazului în acest proiect fiindcă pe teritoriul ei va ieşi conducta din Marea Neagră.

Alexei Miller, seful Gazprom

Conducându-se după proverbul popular „e bine să speri la un prieten, dar mai bine să te ajuți singur“, Alexei Miller a trecut mai întâi prin România, înainte să se ducă în Bulgaria. Pe 13 octombrie, el s-a întâlnit la Bucureşti cu premierul Emil Boc şi cu Ion Ariton, ministrul Economiei, comerțului şi mediului de afaceri. În cadrul acestei întâlniri - a doua până acum - şeful Gazprom a semnat cu Florin Cosma, directorul general al companiei de stat Transgaz, un acord privind intenția de a elabora planul de fezabilitate tehnico-economică pentru eventuala trecere a conductei South Stream pe teritoriul acestei țări. În primul trimestru al anului 2011, Gazprom şi Transgaz ar putea "veni cu propunerea semnării unei convenții interguvernamentale ruso-române privind cooperarea în realizarea proiectului South Stream“.
Campania Gazpromului, declanşată în România, are ca obiectiv evident să pună presiune pe Bulgaria şi să pregătească o alternativă pentru tranzitul conductei. Dacă Sofia continuă să se eschiveze.
Partea bulgară a negociat şi a amânat crearea societății mixte pentru proiectarea şi construirea gazoductului pe teritoriul țării până în februarie 2011, adică la mijlocul primului trimestru al anului. În caz că înțelelegerea cu Bulgaria cade, Gazprom vrea să aibă gata pregătit un aerodrom de rezervă în România. E adevărat sunt mari îndoieli că acest gazoduct va putea să treacă din Rusia spre țărmul românesc, fără să treacă prin apele bulgăreşti sau ucrainene. Dar Emil Boc nu ştia! Negocieri pentru a obține dreptul de a pune conducta pe fundul Mării Negre se duc numai cu Turcia, care încă nu şi-a dat acordul. În plus, granițele maritime în bazinul Mării Negre constituie subiectul unor dispute teritoriale între țările din regiune.
Evident, s-a întâmplat totul ca la carte: după ce i-a îmborbodit pe români la Bucureşti, rusul Miller s-a dus la Sofia şi a semnat cu bulgarii pentru constituirea unei societăți mixte, pentru construirea conductei South Stream, fiecare cu o participație de câte 50%! ***(V.P.)***

Spionii britanici l-au omorât pe Rasputin

Cine l-a omorât pe Grigori Rasputin, iată o dispută care s-a păstrat până astăzi. Natalia Goliținа vorbeşte de la Londra despre acest subiect încă tabu. Acolo a apărut cartea „Şase. Istoria serviciului secret britanic“, scrisă de Michael Smith. Este primul volum dintr-o culegere enormă despre istoria serviciului de informații britanic, intitulată „Serviciul Secret“, care prezintă evenimentele din perioada 1909-1939. Cuvântul „Şase“ din titlul cărții lui Smith îl trimite pe cititor la denumirea contemporană MI6, o abreviere a englezescului „Military Intelligence“. Autorul cărții a lucrat în serviciile militare secrete şi a avut acces la

arhive ferecate până acum. Primele capitole din carte se dedică organizării, în 1909, a „Intelligence Service“ şi figurii legendare a primului şef al serviciului, comandantul Sir George Mansfield Smith-Cumming. Intuind războiul iminent cu Germania, Cumming a creat prima reţea de agenţi britanici profesionişti din istorie, care să lucreze pe teritoriul presupusului adversar. De la începutul Primul Război Mondial, el a organizat la Petrograd biroul agenturii britanice. Toţi lucrătorii aveau acoperire diplomatică.

Smith scrie că, în plin război, maiorul Kadbert Thornhill, un membru al agenturii britanice, îi scrie lui Cumming despre zvonurile care circulau intens la Petrograd cu privire la tratativele ţarinei Alexandra Fedorovna (nemţoaică de origine) pentru o pace separată cu Germania şi despre participarea la aceste negocieri a lui Grigori Rasputin. Cumming a intrat în alertă, fiindcă ieşirea Rusiei din război ar fi însemnat aruncarea din Est spre Vest a 70 de divizii germane, ceea ce ar fi făcut ca războiul să se termine inevitabil în favoarea Germaniei. Şeful agenturii britanice a cerut să se obţină prin orice mijloace informaţii cu privire la negocierile separate, iar, la nevoie, să fie îndepărtat Rasputin care îl convinsese pe ţar să iasă din război.

În memoriile sale, Iusupov recunoaşte asasinarea lui Rasputin. De fapt, el însuşi a făcut parte din complotul agenturii britanice. La Petrograd a fost trimis căpitanul Oswald Rayner, cu misiunea de a obţine de la Rasputin informaţii privind negocierile cu Germania şi de a-l elimina fiindcă era un periculos agent de

influenţă pentru Germania. La 29 decembrie 1916, la cererea lui Reiner, cneazul Iusupov l-a invitat la el acasă pe Grigori Rasputin. La reuniunea organizată, au mai participat Vladimir Purişkevici, deputat în Duma de Stat, şi marele cneaz Dmitri Pavlovici. În casă era şi Rayner, care s-a şi ocupat de îmbătarea şi torturarea lui Rasputin. Michael Smith scrie că l-au îmbătat şi l-au torturat crunt pe favoritul familiei ţariste, încercând să smulgă de la el informaţii privind tratativele cu nemţii, care, în realitate, nu au avut loc niciodată. Când au văzut că nu obţin nimic, Iusupov şi Purişkevici l-au împuşcat pe Rasputin. Ultimul glonţ, mortal, a fost tras de Oswald Rayner. Într-un interviu pentru Radio Svoboda, Michael Smith respinge categoric versiunea asasinării lui Rasputin, prezentată în memoriile cneazului Iusupov şi ale lui Vladimir Purişkevici. ***(V.P.)***

Editorial

(urmare din pag. 3)

colecte publice organizate de ONG-uri şi de persoane cu notorietate se strâng sume mari de bani în scopul ajutorării unor semeni.

Descopăr prin ţară tot mai mulţi români, necunoscuţi publicului larg, care lucrează pentru binele comun, cu o dăruire exemplară şi fără să primească altă răsplată decît mulţumirea sufletească.

Toate acestea sînt pentru mine motive de optimism, pentru că ele spun că poporul acesta are rezerve de umanitate nebănuite şi o înclinaţie naturală spre adevăr, bine şi frumos. Nu ştiu însă de ce aceste calităţi nu sînt evidente tot timpul. Poate că într-adevăr e nevoie din cînd în cînd de cîte o calamitate, pentru ca România profundă să scoată capul din mîlul istoriei.

„Cum ne îndeplinim datoria
față de neomartirii români din secolul XX?“

Primul simpozion de martirologie

În tăcerea asurzitoare a presei mainstream *şi în cârteala difuză a unor* bloggeri *pe cît de neinformați pe atît de otrăviți, luni, 11 octombrie, la Hotel Hilton din Bucureşti a avut loc primul simpozion internațional de martirologie.*

Claudiu Târziu

Contrar zvonurilor răspîndite de noile Casandre, toți cei care au susținut lucrări în cadrul simpozionului au fost specialişti *ortodocşi*. Profesori şi preoți din România, Grecia, Rusia, SUA şi Marea Britanie s-au oprit asupra unor aspecte teologice şi istorice privind martiriul creştin, în general, şi pe neomartirii ortodocşi ai secolului XX, în special. Lacunele informative ale unor invitați străini, referitoare la prigoana suferită de Biserica Ortodoxă Română în timpul regimului comunist, ca şi la cantitatea de jertfă în numele lui Hristos dată în puşcăriile comuniste şi în lupta de rezistență din România, au fost fericit completate de intervențiile unor foşti deținuți politici, ca scriitorul , şi preşedintele AFDPR, Octav Bjoza, a unor urmaşi de martiri, ca ing. Corneliu Marcu, sau a unor mai tineri activişti pentru recunoaşterea sfinților din închisori, ca părintele Tudor Peiu, monahul Moise Iorgovan de la Mănăstirea Oaşa şi teologul Virgiliu Gheorghe. Pe de altă parte, cuvântările acestora au mers mai în adâncul subiectului, pe făgaşul unei întrebări la care se poate răspunde în multe feluri: *ce datorie avem noi față de noii martiri ortodocşi ai secolului XX şi cum ne-o putem îndeplini?*

Unul dintre răspunsurile care a fost dat: să acționăm pentru cunoaşterea de către popor a acestor martiri şi sfinți ai închisorilor comuniste, apoi pentru recunoaşterea lor de către Biserica Ortodoxă Română. Odată înfăptuit acest lucru, viețile lor vor fi mai cunoscute, iar ei ar fi cinstiți cum se cuvine.

Un alt răspuns: să strîngem mărturii despre minunile pe care le săvârşesc moaştele lor şi dovezi ale evlaviei populare față de ei şi să le întocmim dosare de canonizare, pe care să le depunem la cancelaria Sfîntului Sinod.

Simpozionul a fost onorat şi de prezența: altor foşti deținuți politici, între care i-am remarcat pe dl Gheorghe Jijie (secretarul general al Federației Române a Foştilor Deținuți Politici şi Luptători Anticomunişti), dl Demostene Andronescu şi dl Jacques V. Iamandi; a trei ierarhi: PS Sofian

Marcel Petrişor

Braşoveanul, PS Ciprian Câmpineanul şi PS Vasile Someşeanul; a părinților profesori Ştefan Buchiu, decan al Facultății de Teologie Bucureşti, şi Daniel Benga, prodecan; a mai multor preoți, din care îi amintesc aici pe pr. Vasile Răducă, pr. Nicolae Tănase de la Valea Plopului, pr. Mihai Valică de la Vatra Dornei, pr. Augustin Vărvăruc de la Schitul Aiud, pr. Amfilohie Brânză de la Mănăstirea Diaconeşti – Bacău, şi a unor reprezentanți ai societății civile ortodoxe, ca dl Marcel Bouroş (Fundația "Sf. Martiri Brâncoveni" – Constanța), dl Cristian Filip (Fundația Culturală "Părintele Arsenie Boca" – Bucureşti) şi dl Răzvan Codrescu (Asociația "Rost"), care a şi prezentat cartea *Principiile cercetării martirologice*, semnată de prof. dr. Ilie Bădescu, lector dr. Andreea Băndoiu şi prof. dr. Pavel Chirilă.

În încheierea manifestării dl Dan Puric a ținut un emoționant cuvânt despre conştiința martirică la români, iar dl prof. univ. dr. Pavel Chirilă, principalul organizator al evenimentului, a anunțat că la Aiud a început construcția unei mănăstiri care va include şi primul Centru de cercetări martirologice din țară. Dl. prof. Chirilă a adăugat că mai multe asociații ortodoxe au inițiat organizarea unor muzee în două foste închisori unde au fost martirizați mii de români.

Aşadar, cu acest simpozion, laicatul ortodox a făcut încă un pas pentru recunoaşterea martirilor, mucenicilor şi sfinților din închisorile comuniste.

Marți, 12 octombrie a.c., participanții la simpozion au vizitat Forul 13 Jilava, loc de martiriu pentru mulți români.

În continuare, redau câteva fragmente din intervenția dlui Sorin Lavric, care punctează excelent miza acestui simpozion. Sublinierile îmi aparțin.

Sorin Lavric: „Atîta onoare avem în noi cîtă amintire a martirilor şi eroilor întreținem"

„Cunosc intelectuali cărora li s-a inoculat atît de bine convingerea ca a vorbi despre martiri este pierdere de vreme, încît, dacă ar trebui să deschidă gura despre ei, s-ar simți stînjeniți. Mai mult chiar, s-ar simți inhibați, ba chiar strîmtorați, şi asta fiindcă ştiu că există un panoptic european al cărui menire este să-i supravegheze pe cei care nu acceptă să gîndească la comandă. Şi fiindcă ştiu că sînt supravegheați, prin glasul acestor intelectuali se manifestă autocenzura de tip temător. Un apologet creştin contemporan nouă, irlandezul C. S. Lewis, spune în autobiografia sa, *Surprins de bucurie* (Surprised by joy. The shape af my early life), că "acolo unde lipseşte curajul nici o altă virtute nu poate supraviețui". *Mizeria ideologică a epocii în care trăim este că s-a ajuns ca, pentru a vorbi despre martiri, să fie nevoie de curaj.* Iar cînd e vorba de martirii români care au murit în închisorile comuniste, nu-ți mai trebuie doar curaj, ci de-a dreptul un dram de sminteală. Şi dacă e aşa, să vorbim atunci cu precădere de martirii români din timpul comunismului. [...]

Cînd ştii că înaintea ta a fost un Mircea Vulcănescu, un Costache Oprişan sau un Vasile Motrescu pupila cu care îți priveşti identitatea e mult mai tonică şi mult mai îndrăzneață. În fond, *atîta onoare avem în noi cîtă amintire a martirilor şi eroilor întreținem.* Se înțelege, e vorba de o onoare suprapersonală, dar ea nu este cu nimic mai prejos de cealaltă onoare, cea individuală, ce atîrnă exclusiv de persoana mea.

Revenind, *nu se poate închipui un martir fără Dumnezeu şi fără nația sa.* Paradoxul creştinismului este că, deşi bătaia sa mîntuitoare e universală, punctul lui de plecare e etnia sau nația. [...]

Iar ce se întîmplă azi în România se întîmplă în fiecare țară din Europa. Sînt fundații şi ONG-uri anume plătite pentru a preîntîmpina ca valoarea națională adunată în pielea unui martir să fie celebrată oficial. În România fenomenul e curent în privința deținuților politici pe care cenzorii ideologici îi repudiază pe motiv că au fost fasciști, legionari şi nedemocrați. *Despre ei nu avem voie să vorbim decît condamnându-i, de parcă martirajul are legătură cu ideologia.*

Să ne amintim că, în actele de întemeiere a UE, creştinismul nu este recunoscut ca religie fondatoare, să ne amintim apoi de campaniile de

denigrare a feţelor bisericeşti din Germania, Anglia sau Franţa, pentru a ne da seama că lucrurile se leagă: *aceleaşi eminenţe care privesc cu ostilitate creştinismul se opun comemorării martirilor naţionali* în cadrul unor ceremonii cu tentă oficială. Şi atunci merită să mă întreb: ce supără atît de mult la fenomenul martiric de a ajuns să fie obiectul unei cenzuri? Cred că sînt trei motive care fac din figura martirilor o prezenţă nedorită.

Pe primul l-am spus deja: *apartenenţa politică a unora dintre martiri*. Foarte bine, numai că în conceptul de martir nu intră nota culorii sale politice. Este perfect indiferent cărui partid a aparţinut martirul de vreme ce statutul cu pricina e dat de trei atribute: cauza religioasă, pecetea etnică şi îndurarea morţii.

Al doilea motiv ţine de *nedelicateţea crudă pe care o presupune ideea sacrificiului*. Să vorbeşti despre spirit de sacrificiu în epoca consumismului este un detaliu indecent, aproape o dovadă de proastă creştere. În tot cazul, e un semn de lipsă de abilitate strategică să faci apologia martiriului în astfel de vremuri. Cum să spui că, în situaţii-limită, martirul poate fi un model de conduită, reabilitînd ideea că isprăvile durabile nu se pot face decît prin jertfă? *Ar însemna să faci apologia ascezei şi eroismului într-o epocă a valorilor hedoniste, atitudine nu doar inabilă dar mai ales nerentabilă.*

Al treilea motiv este că moralul unei comunităţi creşte pe spinarea martirilor: altfel calci pe stradă cînd ştii că te tragi din oameni ca Vasile Motrescu şi Costache Oprişan. [...]

În fond, noi ne-am întâlnit azi ca să vorbim pe seama acelor martiri despre care sîntem împiedicaţi să vorbim la televizor sau la radio. S-o facem aşadar cu seninătate, cu afecţiune, dar fără pic de naivitate. *Să nu ne închipuim că prea curînd Costache Oprişan sau Vasile Motrescu vor fi recunoscuţi ca martiri de Biserică sau de instituţiile statului.* Dar într-o zi se va întîmpla şi asta, şi poate că întîlnirea noastră va grăbi cu o secundă clipa aceea."

Fotografii de **Irinel Cîrlănaru**

România fără acte de identitate electronice

Forul Ortodox Român consideră că măsurile de introducere în România a actelor de identitate electronice constituie un grav abuz, care pune bazele unui sistem de supraveghere permanentă a cetățenilor așa cum nu a mai existat niciodată până acum în istorie. Este în lucru și cardul de sănătate, un document electronic ce cuprinde istoricul bolilor și starea sănătății tuturor oamenilor din România, iar la Ministerul Sănătății se pune la punct un program de soft care să gestioneze fișele electronice de sănătate ale tuturor cetățenilor țării – o inițiativă care oferă unor oameni acces la date strict personale. Lucrurile devin și mai sumbre dacă ne gândim că dezvoltarea controversatului proiect *e-România* poate duce la un grad de supraveghere care, după știința noastră, nu are precedent în altă țară – prin acest proiect intenționându-se crearea unei interfețe electronice care să cuprindă totalitatea interacțiunilor dintre stat și cetățean dar și, ceea ce este și mai important, dintre cetățean și cetățean.

Chiar responsabilii statului implicați în aceste proiecte logistice recunosc faptul că singura garanție ca sistemul electronic de identificare a cetățenilor să nu fie folosit în mod abuziv este calitatea celor care îl administrează. Dar niciodată, într-un stat de drept constituțional, garanția respectării libertăților civice nu va sta în calitatea morală a conducătorilor, ci în garanțiile instituționale concrete prin care exercițiul puterii este limitat în întindere, amploare și manifestare. Inacceptabilă este și ideea prelevării datelor biometrice ale persoanei, procedură practicată, până recent, doar în cazul infractorilor. Acest lucru îi transformă pe cetățeni în „suspecți de serviciu", o viziune tipică dictaturilor, în care cetățenii sunt bănuiți aprioric de atitudini antisociale, fapt fără precedent însă într-o societate ce se denumește *deschisă* și care se ghidează după norme juridice ce pun pe primul plan libertatea persoanei.

Întrebarea pe care orice cetățean al României și-o poate pune este: de unde provin banii pentru acest proiect al introducerii actelor electronice, ale cărui costuri se ridică la zeci de milioane de euro? Din bugetul statului? Considerăm însă că pentru statul român ar fi mult mai utilă și mai urgentă remedierea problemelor structurale ce amenință principalii piloni ai sistemului românesc (sistemul de asigurări sociale – pensiile, sistemul educațional, sănătatea). Dacă banii provin din surse private, așa cum afirmă unii oficiali, de ce nu se orientează acești bani spre ajutorarea familiilor nevoiașe, a celor care mor întrucât nu au bani de medicamente sau pentru operații costisitoare? Care ar fi interesul (economic, politic) al unor persoane private pentru implementarea acestui sistem în România?

Uniunea Europeană nu ne obligă să introducem cărțile de identitate electronice (CIE). Dimpotrivă, vedem că din cele 30 de țări ale Uniunii Europene doar 12 au introdus acest tip de documente, iar 9 sunt pe cale să-l adopte. În multe state care au CIE statutul lor nu este obligatoriu, făcându-se pași mici în adoptarea lor de către populație (Italia e un exemplu). Atunci ne întrebăm în chip firesc, ce interese se ascund în spatele acestui proiect? Este absurd ca, în condițiile în care trăim o criză profundă, autoritățile române să investească sau să atragă fonduri enorme pentru un proiect pe care nu îl cere nimeni și ale cărui costuri vor fi permanente, având în vedere necesitatea up-gradărilor, a securizării continue etc.

În ceea ce privește *argumentul tehnic*, al așa zisei securități sporite a datelor personale, datele problemei sunt, în realitate, cu totul altele. Un sistem care nu-i va permite cetățeanului să efectueze anumite operațiuni sau care nu-i va permite să se identifice complet în fața unei instituții oficiale decât dacă este posesor de act de identitate electronic, este unul greșit conceput și fundametat. Pe lângă constrângerile ce decurg din aceasta,

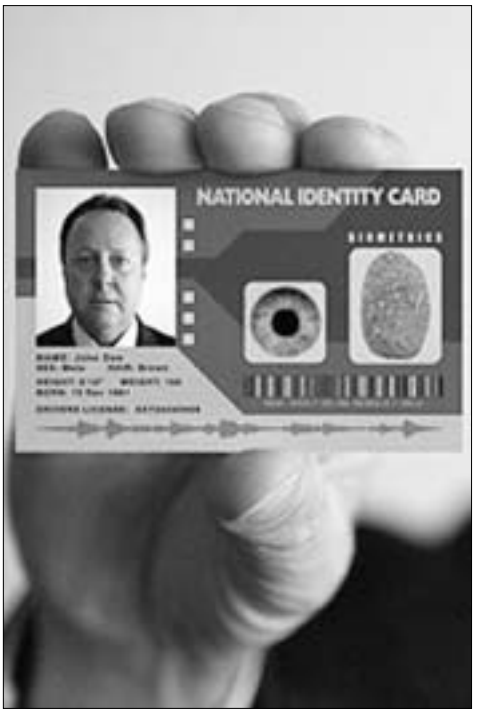

orice astfel de suport electronic este supus unor riscuri de clonare şi/sau de deteriorare, riscuri cu o probabilitate statistică foarte mare (defectare prin expunere la presiuni mecanice, prin expunere la câmpuri electrice sau magnetice, prin contactul cu diferite substanţe chimice uzuale etc.).

De asemenea, ne asumăm un mare risc expunându-ne datele personale, biometrice, într-o bază de date centralizată la nivel naţional şi operată de anumite instituţii oficiale ce au probleme interne majore, recunoscute oficial, la nivelul organizării şi al gradului de corupţie. Riscul acesta este cu atât mai mare cu cât se preconizează o integrare la nivel internaţional, într-o primă fază european, a acestor date. Nu există în acest moment, din păcate, nici măcar la nivel de proiect, o politică naţională de securitate informatică menită să ne asigure nouă, cetăţenilor români, protecţia datelor personale în momentul în care acestea vor fi expuse într-un mediu internaţional care este de asemenea dominat, în multe cazuri, de corupţie la nivel instituţional sau este marcat de atitudini rasiste/xenofobe in raport cu anumite comunităţi etnice şi chiar naţionale. Avem, din nefericire, precedente periculoase în acest sens: o parte din baza de date de CNP-uri a Poliţiei Române este disponibilă pe reţelele informatice publice de transfer, la fel şi mai multe hărţi militare detaliate ale României. Din câte ştim, nimeni nu a intervenit în vreun fel până acum pentru a remedia aceste scurgeri de informaţii.

Nu în ultimul rând este important să conştientizăm faptul că actele de identitate electronice au mari şanse de a deveni în viitor propriile noastre dosare de securitate pe care le vom purta peste tot şi la care noi nu vom avea acces decât indirect, prin intermediul instituţiilor.

Având în vedere toate aceste lucruri, cerem în mod ferm Preşedintelui ţării, reprezentanţilor MAI şi tuturor instituţiilor abilitate ale statului român următoarele:

Să oprească introducerea în România a oricărui tip de document electronic de identitate (carte de identitate, permis de conducere) şi a cardului electronic de sănătate.

Să se asigure în mod temeinic baza juridică a paşapoartelor aşa zis temporare, pentru a nu se putea reveni în mod abuziv asupra acestei alternative. Să se prelungească termenul de valabilitate al acestui tip de paşapoarte la 3 ani şi să nu existe nici o presiune financiară sau morală asupra persoanelor care nu accepta documentele ce conţin datele personale incluse în mediul de stocare electronic.

Să se angajeze un dialog real cu reprezentanţii societăţii civile pentru a se stabili o linie clară de demarcaţie până la care un proiect de tipul *e-România*, ce include şi componenta Cărţilor de Identitate Electronice, poate fi derulat astfel încât să nu pună în primejdie libertăţile civice specifice unui stat de drept constituţional, precum şi libertatea de conştiinţă a cetăţeanului.

După ce am văzut în secolul trecut cât de uşor pot să apară dictatorii, după ce am traversat 50 de ani de ideologie comunistă şi 20 de ani de tranziţie lipsită complet de viziune, credem că este firesc să tragem un semnal de alarmă şi să chemăm pe toţi românii ca să se opună măsurilor amintite. Acestea, pe lângă faptul că nu pot fi prioritare în contextul socio-politic actual, nu fac altceva decât să creeze premisele unui sistem

totalitar de supraveghere şi control al persoanei umane. Tehnologia trebuie să fie folosită în scopuri creative, iar nu în slujba controlului (sau a manipulării) oamenilor. Libertatea este un dar dumnezeiesc ce trebuie apărat cu trezvie, aşa cum s-a întâmplat în perioada comunistă când mii de eroi şi de martiri din închisori sau din munţi şi-au dat viaţa, opunându-se dictaturii. Jertfa acelor tineri, care au strigat în decembrie 1989 „Vom muri şi vom fi liberi!“, ne responsabilizează şi ne obligă la atitudine. Captivitatea electronică nu este cu nimic mai bună decât aceea în lanţuri. Statul nu mai trebuie să intervină în viaţa privată a oamenilor, sub nici o formă.

Organizaţiile reunite în Forul Ortodox Român adresează societăţii civile un apel la unitate pentru a face conştientă opinia publică în faţa acestor provocări. Chemăm toate ONG-urile şi persoanele care împărtăşesc îngrijorarea noastră să semneze acest apel pentru libertatea şi demnitatea românească. Adeziunile se pot trimite pe adresa de mail a FOR-ului.

18 octombrie 2010

Forul Ortodox Român*

Organizaţiile care sprijină campania „România fără acte de identitate electronice“

Asociaţia Rost
Alianţa Familiilor din România
Asociaţia Pro Vita – Bucureşti
Asociaţia Pro Vita – Gorj
Asociaţia Christiana – Bucureşti
Asociaţia Ziariştilor şi Editorilor Creştini
Asociaţia pentru Apărarea Familiei şi Copilului
Asociaţia pentru Cultură şi Educaţie Sf. Daniil Sihastrul
Asociaţia Bucovina Profundă
Asociaţia Orante - Cultură şi Spiritualitate Creştină
Asociaţia Dascălilor Români
Asociaţia Predania
Asociaţia “Ieromonah Arsenie Boca“-Arad
Editura Arca Învierii
Editura Origini
Fundaţia Sf. Martiri Brâncoveni – Constanţa
Fundaţia Sf. Martiri Brâncoveni - Suceava
Fundaţia Creştin-Ortodoxă Pro Filiis
Fundaţia Vasile Netea
Liga pentru Utilitate Publică
Orthphoto România
Revista OrthoGraffiti
Revista Puncte Cardinale

* Forul Ortodox Român, structură federativă fără personalitate juridică, a fost fondat la 29 noiembrie 2008, prin consensul reprezentanţilor a 60 de organizaţii civice cu caracter cultural şi social, care au participat la Conferinţa Asociaţiilor Laicatului Ortodox Român. Forul Ortodox Român este coordonat de liderii organizaţiilor: Asociaţia „Rost“, Asociaţia „Christiana“, Asociaţia Pro Vita – Bucureşti, , A.R.T.R.I., şi Fundaţia „Sfinţii Martiri Brâncoveni“.

Care sunt riscurile unei societăți guvernate electronic?

Forul Ortodox Român a participat, vineri, 22 octombrie 2010, la dezbaterea publică pe tema actelor de identitate electronice organizată de ActiveWatch, APADOR-CH, Asociația pentru Apărarea Libertăților Publice şi Asociația pentru Tehnologie şi Internet. Aceasta a beneficiat de moderarea avocatului Alin Popescu, senior editor la Avocatnet.ro şi de prezența reprezentanților MAI, comisarii-şefi Sorin Bălaşa şi Gheorghe Daniel de la Direcția pentru Evidența Persoanelor şi Administrarea Bazelor de Date şi comisar Cusa Gina Laura, reprezentant al departamentului juridic al ministerului. Considerăm că, deşi timpul alocat dezbaterii a fost scurtat de programul „încărcat“ (ciudat motiv, având în vedere că 22 oct. a fost ultima zi de dezbatere publică) al reprezentanților MAI, discuția a fost concentrată şi a ridicat numeroase probleme de principiu, juridice, tehnice, social-politice şi culturale față de proiectele legislative ale autorităților prin care se doreşte implementarea actelor de identitate electronice (la actuala dezbatere s-a abordat în special tema cărților de identitate electronice).

Participanții au remarcat drept pozitiv faptul că autoritățile statului au fost receptive la unele din observațiile primite din partea ONG-urilor la precedenta dezbatere, ce a avut loc pe 20 august, având în vedere, în special, faptul că s-a integrat în proiectul legislativ dreptul la alterantivă (dreptul de a alege o carte de identitate lipsită de dispozitiv tip *smart card contactless* şi care nu conține date biometrice).

Cu toate acestea, dezbaterea de astăzi a arătat din plin faptul că proiectul de a implementa acest tip de cărți de identitate (C.E.I.) este, într-un mod de neînțeles, cu totul lipsit de fundamente, având în vedere intențiile vechi ale autorităților în materie (ce datează din 2002). Forul Ortodox Român consideră că nu este acceptabil ca autoritățile să înceapă implementarea acestui sistem, fie el bazat pe alegere voluntară, în condițiile în care nu există nici o analiză serioasă asupra impactului pe care acesta îl va produce în societate şi asupra vieții private, asupra libertăților civice şi libertății de conştiință.

Totodată s-a reliefat, în urma discuțiilor, că nu există un studiu-estimare cu privire la costurile ridicate de implementare a întregului sistem informatic necesar funcționării cărților de identitate electronice. De asemenea, nu există un studiu cu privire la riscurile de securitate puse de acest sistem şi de dispozitivele electronice ce vor fi folosite. Într-un mod surprinzător, reprezentanții M.A.I. au răspuns că nu există nici măcar un studiu de impact al politicilor publice referitoare la acest proiect, pe motivul că „nu s-a considerat necesar“!

Forul Ortodox Român a ridicat îndeosebi problema impactului socio-cultural şi asupra vieții private pe care aceste noi tehnici de supraveghere şi control ale populației le au asupra societății. Răspunsul reprezentanților MAI referitor la întrebarea dacă au realizat un studiu sociologic de impact, pe lângă faptul că a fost negativ, a denotat şi o completă ignorare şi minimalizare a problemei. Acest lucru în ciuda faptului că există deja o întreagă literatură de specialitate care arată *efectele nocive* pe care societatea informațională şi, în conexiune, guvernarea electronică (ce include şi folosirea actelor de identitate electronice dar nu se reduce la acestea) le au asupra garantării dreptului la viață privată şi asupra modului în care cetățeanul se raportează atât față de puterea de stat cât şi față de societate. Prin impact social nu se înțelege o simplă sondare a opiniei publice, ci se are în vedere o schimbare a paradigmei culturale cu privire la noțiunile de viață privată, libertate si autoritate publică.

În calitate de for creştin-ortodox, nu putem accepta o societate în care cultura supravegherii şi a transparenței vieții individului în fața statului să devină normative. De asemenea, nu putem accepta nici avansul acesta necugetat, care seamănă prea mult cu *politica faptului împlinit*, către noi şi noi metode de supraveghere ce, odată instituite, se pot transforma într-un cadru totalitar de

control al persoanei umane. Nimeni nu poate garanta că eşafodajul sofisticat ce se doreşte a fi instituit în materie de supraveghere (prelevarea datelor biometrice, deocamdată doar la „purtător“, dispozitive smart card, baze de date centrale cu interoperabilitate globală, deocamdată limitată) nu se va extinde, ulterior, pentru a îngloba întreaga populaţie civilă şi întreaga infrastructură electronică – inclusiv privată - în care, în prezent, ne lăsăm „urmele“ electronice.

Forul Ortodox Român se adresează şi Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, pentru ca punctul de vedere creştin să indice cu limpezime şi forţă sporită limita etică până la care se poate întinde un guvern când are de-a face cu datele private ale persoanelor şi cu supravegherea cetăţenilor. Există deja un precedent în care Biserica, prin vocile ierarhilor, s-a făcut auzită în acest domeniu. Este vorba despre măsura introducerii paşapoartelor biometrice de anul trecut. Însuşi Patriarhul României a adresat un memoriu către ministrul de atunci al Internelor în care afirma, referitor la măsurile de identificare biometrică a populaţiei: „Aceste prevederi care au fost implementate în România în mod amplificat şi excesiv au trezit reacţii în societate, mai ales că nu a existat o dezbatere publică şi nici consultarea instituţiilor cu larg impact social, inclusiv a Bisericii. Astfel, articolul 1 alin. 3 al *Regulamentului* precizează că prevederile sale nu se aplică şi cărţilor de identitate emise de statele membre resortisanţilor lor sau paşapoartelor şi documentelor de călătorie temporare cu o valabilitate de 12 luni sau mai puţin. Cu toate acestea, în România se eliberează deja carnete de conducere ce conţin date biometrice şi există indicii despre extinderea acestui sistem şi la cărţile de identitate.“ (sbl. n.) Între timp, abordarea amplificată şi excesivă a autorităţilor a continuat, precum şi lipsa de consultare a Bisericii. Este de remarcat că în răspunsul MAI la acest memoriu se răspunde doar problemelor legate de paşapoartele biometrice, dar se trec cu vederea toate observaţiile făcute pe tema celorlalte acte de identitate electronice.

Sinodul Mitropolitan al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului, luând poziţie tot pe tema paşapoartelor biometrice, a conchis: „Acest sistem de supraveghere e un atentat la libertatea şi intimitatea oamenilor, drepturi consfinţite nu numai de legile civile, ci şi de normele religioase. E ca şi cum un duhovnic ar divulga secretul spovedaniei, fapt aspru pedepsit în rânduielile bisericeşti, dar cu drept de cetăţenie în sistemul transparenţei fără perdea. Biometria nu numai că nu o sancţionează, dar, dimpotrivă, o legiferează, omul fiind tratat nu ca făptură a lui Dumnezeu, înzestrată cu suflet, inteligenţă şi libertate.“ (sbl. n.)

Tot din interiorul Bisericii, Î.P.S. Teofan al Moldovei critica, în pastorala de Paşte a aceluiaşi an, „diferitele tendinţe actuale de impunere a unor sisteme tot mai sofisticate de supraveghere a omului, de îngrădire a libertăţii şi intimităţii lui."

Aşadar, Biserica manifestă o grijă deosebită faţă de modul în care „stocarea informaţiilor despre persoană prin intermediul paşapoartelor biometrice (*şi, prin analogie, prin intermediul oricărui act de identitate biometric – n.n.*) aduce atingere libertăţii şi demnităţii persoanei, vieţii intime, familiale şi private" (din memoriul adresat ministrului de Interne). Din păcate, atitudinea neclară adoptată de Biserică pe tema paşapoartelor biometrice a fost speculată de autorităţi, ceea ce a dus la un regim discriminatoriu cu privire la varianta alternativă a paşapoartelor clasice, denumite provizorii şi reduse temporal la un interval nepermis de scurt căruia i se adaugă un preţ relativ ridicat, efectul fiind restrângerea dreptului de liberă circulaţie. De aici se vede cât de important este ca Biserica să ia o atitudine fermă cu privire la respectarea drepturilor fundamentale ale persoanei.

În virtutea acestei preocupări pentru păstrarea unei culturi a libertăţii şi a demnităţii umane, a afirmării unor drepturi intangibile la intimitate, consfinţite de normele religioase şi, ca atare, *anterioare* dreptului pozitiv instituit de stat, Forul Ortodox Român a făcut apel pentru respingerea proiectelor legislative prin care se introduc actele de identitate electronice ca parte a conceptului de guvernare electronică. Am avut bucuria să constatăm că apelului lansat de F.O.R. şi depus astăzi în mod oficial la sediul MAI, i s-au alăturat, într-un timp relativ scurt, numeroase asociaţii şi ONG-uri creştine, precum si persoane fizice din diverse medii sociale. Le mulţumim pentru sprijin, cerându-le în continuare concursul pentru susţinerea demersurilor F.O.R.

Autorităţilor le cerem cu fermitate să prelungească termenul dedicat dezbaterilor publice legate de proiectele legislative de introducere a actelor de identitate electronice până când opinia publică va fi lamurită suficient în această chestiune vitală pentru viitorul nostru.

Reiterăm dorinţa organizaţiilor laicatului ortodox adresată Sfântului Sinod şi Patriarhiei BOR pentru o implicare mai serioasă în această dezbatere. Vocea autorităţii Bisericii poate reprezenta cel mai pregnant punctul de vedere creştin-ortodox în ceea ce priveşte problema libertăţii şi demnităţii umane în raport cu noile tehnici de supraveghere.

Ar fi necesară şi implicarea mediului academic, pentru a beneficia de rigurozitate în abordarea problemelor legate de domeniul noilor tehnici de control, din multiple puncte de vedere (impact social, cultural, medical, politic, etc).

Forul Ortodox Român reia apelul lansat în campania „România fără acte de identitate electronice!" adresat ONG-urilor şi persoanelor fizice de a sprijini demersul si preocuparea acestuia faţă de implementarea actelor de identitate electronice. De asemenea, în cel mai scurt timp, va organiza o conferinţă de presă pe aceasta temă, la care sperăm că se vor alătura toate organizaţiile semnatare ale acestui apel.

22 octombrie 2010

Forul Ortodox Român

Apel către oamenii politici români

Document referitor la necesitatea respingerii propunerii legislative privind exercitarea activităţilor cu caracter sexual autorizate, iniţiator dep. Vasile-Silviu Prigoană (PDL), înregistrată la Senat sub nr. b528/2010. Apelul a fost depus pe 24 octombrie a.c. la Parlament.

Prostituţia constituie în întreaga lume un factor de imoralitate care conduce la degradarea fiinţei umane, la eşecul civilizaţiei. Întreaga propagandă mediatică realizată în favoarea legalizării prostituţiei se sprijină pe argumente false. Motivele invocate ascund, de fapt, importante interese de ordin financiar sau de altă natură (trafic de influenţă, corupţie etc.) ale structurilor de tip mafiot.

Legiferarea instituţiei bordelului constituie una dintre cele mai perfide şi eficace strategii

pentru a submina existența unui stat, a intereselor sale fundamentale pe care v-ați angajat în fața cetățenilor să le apărați. Votarea unei asemenea legi nu poate fi văzută decât ca mărturie a degradării morale sau ca un act de înaltă iresponsabilitate politică, de corupție sau de trădare a intereselor unei națiuni.

Din cercetările realizate în statele lumii în care prostituția a fost legalizată, aşa cum înşivă puteți constata din documentele anexate, rezultă următoarele realități zguduitoare:

1. *Legalizarea bordelurilor va conduce la proliferarea bolilor cu transmitere sexuală (în special SIDA) şi nu la reducerea lor.* O publicitate mincinoasă se face bordelului legalizat şi prin promovarea de către stat a ideii că astfel se elimină riscul contaminării cu boli sexuale, în special SIDA. O eroare ucigaşă, căci prostituatele nu pot fi depistate medical ca bolnave în timpul perioadei de incubație a virusului, perioada în care ele pot transmite virusul HIV.

2. *Bordelul constituie în întreaga lume un adevărat focar de infecție pentru organismul social.* În zona amplasării sale, infracționalitatea creşte până la 1000%.

3. Legalizarea prostituției reprezintă *cea mai persuasivă şi perspicace propagandă* care se poate face acestui fenomen, deoarece astfel prostituția este adusă în sfera normalității, prin recunoaşterea de către stat a "profesiunii" de prostituată.

4. *Legalizarea prostituției* nu numai că nu limitează prostituția ilegală, ci *duce la dezvoltarea fenomenului*, oferindu-i acoperire legală. Bordelurile vor deveni, asa cum s-a întâmplat deja în țările occidentale, principalele locuri pentru traficul de droguri, pentru spălarea banilor, pentru traficul cu femei – o uriaşă afacere coordonată de lumea interlopă în corelatie cu politicienii corupți.

5. *Legalizarea bordelurilor* nu elimină violența, ci doar *legitimează abuzul* la care sunt supuse femeile.

6. *Traficul de femei nu va fi stopat, ci cu siguranță mărit.* Prin faptul că România este una dintre cele mai sărace țări din Europa, existând aşadar un număr crescut de fete care pot ajunge să-şi vândă trupul pe sume de nimic, se va dezvolta în România un important turism sexual, țara noastră devenind astfel o Thailandă a Europei.

7. *Prostituția nu este o meserie care să poată asigura o viață normală unei femei.* Pentru femeile implicate în prostituție, în general fete sărace, fără educație si fără prea multe mijloace de existență, bordelul reprezintă o groapă comună.

8. Experimentele sexuale la care sunt supuse fetele care se prostituează *le afectează iremediabil sănătatea psihică şi somatică*, le desocializează şi, prin stigmatul societății, le fac incapabile de a intra într-o viață normală, o viață de familie pe care şi-o doreşte orice om.

9. Prin legiferarea prostituției ca profesiune, *se generează ideea că femeia reprezintă un instrument de satisfacere a plăcerii bărbatului.* Se contribuie la crearea unei mentalități masculine dominate de ideea de posesiune, de valorizare a raporturilor cu femeia numai prin prisma sexului.

10. *Legalizarea prostituției* nu vine în sprijinul familiei, ci, dimpotrivă, este *cel mai grav atentat la adresa unității acesteia*, fapt confirmat de situația din țările occidentale, în care rata divorțurilor a ajuns la 70%. Însăşi instituția bordelului se află în conflict de interese sau în opoziție cu familia.

Prin campania de publicitate, făcută de anumiți oameni politici şi de organele mediatice, ponderea bărbaților din societate care apelează la serviciile prostituției va creşte, cu toate riscurile pe care le presupune acest lucru. Statul român este pe punctul de a recunoaşte o „profesiune" care conduce la destrămarea familiei, la contaminarea populației cu o boală mortală (SIDA), precum şi la omorârea celor contaminați.

Pentru aceste motive, vă solicităm cu fermitate să respingeți propunerea legislativă privind exercitarea activităților cu caracter sexual autorizate, inițiată de dl. dep. Vasile-Silviu Prigoană.

Semnatari

- Alianța Familiilor din România
- Asociația pentru Apărarea Familiei şi Copilului
- Asociația Familiilor Catolice „Vladimir Ghika"
- Asociația „Caritas" Bucureşti

- Federația Organizațiilor Ortodoxe Pro-vita din România *
- Forul Ortodox Român **
- Asociația „Darul Vieții“
- Asociația Provita Media
- Asociația pentru Cultură şi Educație „Sf. Daniil Sihastrul“
- Fundația „Sf. Martiri Brâncoveni“ (Suceava)
- Asociația „Teodoros“

Anexe – studii și rapoarte

“Fața ascunsă a prostituției legalizate“, studiu realizat de Grupul de inițiativă pentru apărarea familiei;

“Împotriva legalizării prostituției“, raport al Asociației pentru Promovarea Femeii din România;

Textul Convenției ONU pentru suprimarea traficului de persoane şi a exploatării prostituirii semenilor, adoptată la data de 2 decembrie 1949 prin Rezoluția 317 (IV);

Decizile Curtii Constituționale nr. 74/1996 şi nr. 21/2002, privind constituționalitatea dispozițiilor art. 328 şi 329 Cod penal (incriminarea prostituției);

“Why Legalized Prostitution Would Harm Romania“ (De ce prostituția legalizată ar face rău României). Raport realizat de Family Research Council (SUA), la cererea Alianței Familiilor din România (în limba engleză);

“The Legalisation of Prostitution: A failed social experiment“ (Legalizarea prostituției: un experiment social eşuat). Studiu de Sheila Jeffreys pentru Coalition Against Trafficking in Women Australia (Coaliția împotriva traficului de femei Australia) (în limba engleză);

“10 Reasons for Not Legalizing Prostitution“ (Zece motive pentru a nu legaliza prostituția), de Janice G. Raymond pentru Coalition Against Trafficking in Women International (Coaliția internațională împotriva traficului de femei) (în limba engleză);

“A Critical Examination of Responses to Prostitution in Four Countries: Victoria, Australia; Ireland; the Netherlands; and Sweden“ (O examinare critică a răspunsurilor la prostituție în patru țări: Victoria, Australia; Irlanda; Olanda şi Suedia). Studiu realizat de Julie Bindel şi Liz Kelly, Child and Woman Abuse Studies Unit - London Metropolitan University (Grupul pentru studierea abuzurilor asupra femeii şi copilului – Universitatea Metropolitană din Londra), la comanda Parlamentului Scoției (în limba engleză).

* Federația Organizațiilor Ortodoxe Pro-Vita din România a luat ființă în 2006 pentru conjugarea eforturilor tuturor organizațiilor din România care recunosc învățătura de credință ortodoxă cu privire la venirea pe lume a persoanei umane şi la vocația parentală şi este compusă din: Asociația „Pro-Vita pentru născuți şi nenăscuți“, filialele Bucureşti, Craiova, Târgu Jiu; Asociația „Pro-Vita“ Sibiu; Asociația Filantropică Medical Creştină „Christiana“, filiala Cluj; Asociația „Filantropia Ortodoxă Alba Iulia“; Asociația „Filantropia Ortodoxă, filiala Tg. Mureş“; Fundația „Sf. Martiri Brâncoveni“, Constanța; Fundația Creştin Ortodoxă „Pro Filiis“ Piteşti

** Forul Ortodox Român, structură federativă fără personalitate juridică, a fost fondat în 2008, prin consensul reprezentanților a 60 de organizații civice cu caracter cultural şi social, care au participat la Conferința Asociațiilor Laicatului Ortodox Român. Forul Ortodox Român este coordonat de liderii organizațiilor: Asociația „Rost“, Asociația „Christiana“, Asociația Pro Vita – Bucureşti, A.R.T.R.I., şi Fundația „Sfinții Martiri Brâncoveni“.

Către președintele României
Către Senatul României
Către Camera Deputaților

Memoriu privind modificarea legii pornografiei în spiritul respectării Constituției României

Potrivit ultimelor studii şi cercetări desfăşurate pe parcursul ultimelor decenii, vă aducem la cunoştinţă faptul că liberalizarea propagandei pornografiei constituie unul dintre cele mai grave atentate la adresa securităţii naţionale, a educaţiei, sănătăţii, siguranţei şi vieţii poporului român. Pornografia conduce la disoluţia familiei, contribuie la scăderea demografică şi încalcă flagrant drepturile si libertăţile persoanei garantate de Constituţia României, care în art.1. pct. (5), statuează: *În România, respectarea Constituţiei, a supremaţiei sale şi a legilor este obligatorie.*

Desigur, există o lege a pornografiei, dar, din cauza sancţiunilor mici sau inexistente pe care le presupune încălcarea ei, este ineficientă şi nici nu este aplicată de organele în drept. În România, contrar reglementărilor din multe ţări civilizate, în care cultura, tradiţiile, religia şi viaţa poporului sunt respectate şi apărate, revistele pornografice abundă în chioşcurile fiecărui colţ de stradă, mesajul pornografic fiind prezent chiar şi în cotidiene de mare tiraj, situaţie poate unică în lume. Afişe cu conţinut pornografic tapetează spaţiul public, iar *site*-urile concurează parcă în a posta cât mai multă pornografie. Trebuie să precizăm faptul că, din punct de vedere etimologic, psihologic şi neurologic, pornografia constituie orice exhibare a părţilor intime ale trupului uman care incită dorinţa şi produce excitaţie sexuală.

Având în vedere acestea, vă solicităm modificarea legii pornografiei astfel încât să se asigure respectarea Constituţiei României şi a valorilor pe care aceasta le susţine. Căci, aşa cum s-a arătat în *Nota de fundamentare*, liberalizarea pornografiei încalcă următoarele articole ale Constituţiei:

- Prin subminarea vieţii de familie liberalizarea pornografiei încalcă Articolul art. 26 alin.1: *„Autorităţile publice respectă şi ocrotesc viaţa intimă, familială şi privată“.*
- Prin atentatul la sănătatea publică liberalizarea pornografiei încalcă art. 34, alin. 1: *„Dreptul la ocrotirea sănătăţii este garantat“* şi alin 2: *„Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei şi a sănătăţii publice“.*
- Prin subminarea procesul educativ şi a drepturilor părinţilor în educaţia copiilor, liberalizarea pornografiei încalcă art. 29 alin 6: *Părinţii sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educaţia copiilor minori a căror răspundere le revine*; şi art. 48 alin.1; precum şi art. 49, alin. 1 *Copii şi tinerii se bucură de un regim special de protecţie şi de asistenţă în realizarea drepturilor lor.*
- Prin creşterea violurilor şi a infracţionalităţii, conform studiilor, cu procente cuprinse între 250%-500% liberalizarea pornografiei încalcă art. 23, alin. 1: *Libertatea individuală şi siguranţa persoanei sunt inviolabile*; art. 8, alin. 7: *Sunt interzise de lege [...] incitarea la violenţa publică.*
- Prin vicierea simbolică a mediului înconjurător, a canalelor de informare în masă, presă scrisă şi audio-vizuală, liberalizarea pornografiei încalcă art. 31, alin. 1. *Dreptul persoanei de a avea acces la orice informaţie de interes public nu poate fi îngrădit*; şi alin 3: Dreptul la informaţie nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecţie a tinerilor şi securitatea naţională; precum

şi art. 33, alin. 1: *Accesul la cultură este garantat în condiţiile legii*; şi alin. 2, *Libertatea persoanei de a-şi dezvolta spiritualitatea şi se a accede la valorile culturii naţionale şi internaţionale nu poate fi îngrădită*; şi alin. 3.

● Prin subminarea libertăţii de gândire şi de conştiinţă şi inducerea deviaţiilor psihice şi comportamentale, precum şi prin degradarea imaginii femeii în societate şi a demnităţii bărbatului liberalizarea pornografiei încalcă art. 1, alin 3: *România este stat de drept, democratic şi social în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile cetăţenilor, libera dezvoltare a personalităţii umane [...], sunt garantate*; art. 29, alin 1: *Libertatea gândirii şi a opiniilor, precum şi libertatea credinţelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credinţă religioasă, contrare convingerilor sale*; alin. 2: *Libertatea conştiinţei este garantată*; art. 30, alin. 7: *Sunt interzise [...] incitarea la discriminare [...], precum şi manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.*

Prin scăderea demografică pe care o presupune, liberalizarea pornografiei se poate circumscrie elementelor constitutive ale infracţiunii de genocid prev. de Art. 438 din Codul penal al României:

(1) Săvârşirea, în scopul de a distruge, în întregime sau în parte, un grup naţional, etnic, rasial sau religios, a uneia dintre următoarele fapte:

b) vătămarea integrităţii fizice sau mintale a unor membri ai grupului;

d) impunerea de măsuri vizând împiedicarea naşterilor in cadrul grupului;

se pedepseşte cu detenţiune pe viata sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani si interzicerea exercitării unor drepturi.

România trece printr-o puternică criză economică şi ni se spune că nu sunt bani pentru salarii sau pensii, se pot găsi însă suficienţi bani pentru susţinerea cheltuielilor pe care le reclamă efectele dezastroase produse de pornografie în societatea românească: cheltuieli pentru asistenţa medicală a celor care s-au îmbolnăvit în urma efectelor pornografiei; cheltuieli pentru creşterea siguranţei cetăţenilor în contextul escaladării violenţei în cadrul privat şi public; cheltuieli pentru prevenirea şi combaterea infracţiunii juvenile şi a infracţiunii în general? Îşi poate permite România să asiste la disoluţia familiei atâta timp cât aceasta constituie instituţia fundamentală a statului, iar stabilitatea acesteia asigură conform unui mare număr de studii empirice rezultatele individuale şi sociale dezirabile[1]?

Cui oare serveşte liberalizarea pornografiei în România? De ce nu s-ar liberaliza şi drogurile, căci conform tuturor studiilor pornografia acţionează asupra aceloraşi mecanisme neuronale precum drogul, dând dependenţă tot atât de repede? Ce oare ar mai rămâne pe urmă ca să fie liberalizat pentru a ne asigura de disoluţia completă a Statului Român?

Având în vedere efectele pe care pornografia le are asupra poporului român în ansamblul său şi a instituţiilor sale fundamentale, considerăm că toţi cei care, împotriva acestor evidenţe, susţin liberalizarea pornografiei în România se înscriu cu voie sau fără voie, într-o acţiune de subminare a Statului Român.

Vă rugăm aşadar să modificaţi cât mai curând legea pornografiei astfel încât, ca cetăţeni români, să ne fie respectate drepturile consfinţite prin Constituţie, aceasta atâta timp cât România se mai constituie într-un stat de drept.

Asociaţia pentru Apărarea Familiei şi Copilului
Federaţia Asociaţiilor Pro-Vita
Asociaţia Dascălilor Români
Asociaţia Metamorfosis
Asociaţia Rost
ASCOR – Suceava
Asociaţia Familiilor Ortodoxe „Sf. Ioachim şi Ana“
Asociaţia Bucovina Profundă
Asociaţia Predania
Fundaţia Sf. Martiri Brâncoveni – Suceava
Liga pentru Utilitate Publică
Liga pentru Identitate Naţională

[1] Vezi, spre exemplu, *Căsnicia şi binele public: Zece principii*, o declaraţie pentru descrierea beneficiilor căsniciei şi semnată de 70 de cercetători (Princeton, N.J.: Witherspoon Institute, 2008); A. J. Bridges, "Pornography's Effects on Interpersonal Relationships," in !e Social Costs of Pornography: A Collection of Papers (Princeton, N.J.: Witherspoon Institute, 2010).

Fonduri pentru Centrul de Îngrijiri Paliative al Arhiepiscopiei Clujului

Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului şi Clujului a lansat în luna octombrie o campanie de promovare şi de strângere de fonduri pentru continuarea lucrărilor la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie“ din Cluj-Napoca, începute anul trecut. Această campanie a început în 7 octombrie 2010 şi se va încheia în 7 ianuarie 2011 şi va oferi publicului clujean şi oamenilor de afaceri ocazia de a se familiariza cu cel mai recent proiect social al Arhiepiscopiei, unic în Transilvania şi de o importanță majoră atât pentru pacienții oncologici, cât şi pentru familiile lor.

Calendarul și evenimentele campaniei

Calendarul acestor manifestări va include conferințe de presă, campanii de promovare, expoziții de artă cu tablouri scoase spre vânzare în scop caritabil, concerte, conferințe şi o gală caritabilă organizată la Teatrul Național din Cluj, în apropierea sărbătorii Naşterii Domnului. La aceste manifestări şi-au anunțat participarea şi sprijinul personalități din lumea culturală şi artistică, actori, medici, teologi, profesori, reprezentanți ai autorităților, dar şi oameni de afaceri.

Deschiderea campaniei s-a făcut pe 7 octombrie 2010, în cadrul Târgului de Obiecte Bisericeşti, găzduit de Expo Transilvania, printr-o slujbă de Te-deum, oficiată de Episcopul Vicar Irineu Bistrițeanul şi prin inaugurarea unui stand de prezentare a Centrului „Sfântul Nectarie“, care a fost deschis pe toată perioada târgului.

Marți, 9 octombrie 2010, de la orele 12.00, în paraclisul Facultății de Teologie din Cluj, Preasfințitul Vasile Someşanul a săvârşit slujba Acatistului „Sfântului Nectarie“, patronul spiritual al Centrului.

Joi, 11 octombrie 2010, Galeria Casa Artelor din Cluj a găzduit vernisajul Expoziției Uniunii Artiştilor Plastici din România, în care au fost expuse, spre vânzare, tablourile donate de artişti din întreaga țară, sumele fiind adunate în beneficiul Centrului de îngrijiri paliative.

Momentul de gală al acestei campanii va avea loc vineri, 10 decembrie 2010, începând cu orele 17.00, pe scena Teatrului Național din Cluj, unde actorii Dorel Vişan şi Manuela Golescu vor recita psalmi şi poezii, urmate de o conferință susținută de actorul Dan Puric şi de profesorul Pavel Chirilă din Bucureşti. La acest eveniment Corul „Psalmodia Transylvanica“ din Cluj va susține un concert de colinde, iar Ştefania Stoica va susține un recital de muzică religioasă de inspirație populară.

Campania se va încheia pe data de 7 ianuarie 2011, la sediul Arhiepiscopiei, printr-o conferință de presă, în care va fi prezentat bilanțul acestor evenimente de promovare şi nivelul fondurilor colectate în beneficiul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie“.

Un proiect de interes major, unic în Transilvania

Acest obiectiv de interes major, care a primit în concesiune, din partea Consiliului Județean, un teren situat pe strada Fabricii de Zahăr nr. 51, din municipiul Cluj-Napoca, va avea o suprafață construită de 398 mp şi o suprafață desfăşurată de aproape 2000 mp, unde vor fi amenajate o

Proiect: Centru de Îngrijiri Paleative Cluj

unitate *hospice* cu mai multe saloane de internare, un centru de zi pentru adulți și un ambulatoriu de specialitate, valoarea totală a proiectului fiind de 2.212.850 euro.

Serviciile gratuite vor fi asigurate de o echipă interdisciplinară, formată din medici, preoți, farmaciști, asistente medicale, asistente sociale, infirmiere și voluntari, toți contribuind, prin sprijin medical și spiritual, la păstrarea calității și demnității vieții celor suferinzi și a familiilor lor.

Lucrările la Centrul Sfântul Nectarie au început în toamna anului trecut, iar acum construcția este finalizată până la nivelului celui de-la doilea etaj. Până în prezent, Arhiepiscopia a investit în acest proiect 138.000 euro, iar pentru finalizarea în roșu a clădirii costurile se ridică la valoarea de 300.000 euro.

Îngrijirile paliative în atenția Consiliului Europei

Adunarea Consiliului Europei a adoptat o rezoluție care stipulează că îngrijirile paliative fac parte din serviciile de sănătate din țările europene, iar în ultimii ani, studiile au arătat că este o mare nevoie de îngrijiri paliative pentru pacienții oncologici încă nefamiliarizați cu acest tip de tratament și asistență. Din anchetele efectuate recent în rândul pacienților și familiilor lor, dar și în rândul specialiștilor, s-a tras concluzia că există o mare necesitate de a se organiza servicii de îngrijiri paleative la domiciliu, dar o și mai mare nevoie de informare și de pregătire în domeniul paliației.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei

Pr. Bogdan Ivanov

„Unirea R. Moldova cu România se clădeşte încet dar sigur“

Interviu cu Mircea Druc, primul şef de guvern antisovietic de la Chişinău

- Domnule Mircea Druc, au trecut două decenii şi dumneavoastră – ca să parafrazez un dicton pe care l-aţi lansat mai demult – „cugetaţi şi acţionaţi ca şi cum România ar fi reîntregită“. Ca unionist, vă consideraţi un învingător sau un învins?

- Ca unionist, mă consider învingător. Unirea nu a fost decretată, ca în 1918. Acum Unirea se construieşte. Încet, sigur, durabil. În ultimii 20 de ani, calitativ şi chiar cantitativ, am reuşit mai mult decât în cei 20 de ani, când Basarabia era în componenţa României regale.

- Prin ce se deosebeşte situaţia de-acum de cea din 1990 din Basarabia?

- În 1990, aveam o singură speranţă şi o singură certitudine. Speranţa că Imperiul Sovietic se va destrăma. Dar nu ştiam, nimeni nu ştia, că visul generaţiei mele va deveni realitate peste un an. Şi certitudinea? Prima undă seismică a spulberat „lagărul socialist“ şi a permis unificarea Germaniei. A urmat a doua undă seismică şi a dispărut Imperiul, care, în 1940 ne-a răpit Basarabia şi Nordul Bucovinei. În prezent, barierele în calea Unirii, comparativ cu 1990, sunt mai multe, însă mai puţin rezistente decât cele sovietice.

Componenta cea mai vulnerabilă atunci era Bucureştiul: evenimentele de la Târgul Mureş, mineriadele, dezindustrializarea galopantă, privatizarea frauduloasă şi pericolul scenariului iugoslav.

Astăzi, destinele Unirii depind în mod preponderent de voinţa elitelor de la Chişinău şi Bucureşti. Acutizarea „luptei de clasă“ şi politicianismul din România, precum şi mafia economică din Basarabia şi Transnistria reprezintă obstacole serioase.

Principiile pe care le-am formulat în campania electorală din 1992, când am candidat la preşedinţia României, sunt viabile şi fac procesul Unirii ireversibil. E vorba de *sincronizare, interferenţă şi transplant.*

Conjunctura externă pare a fi mai favorabilă decât în 1991. Atâta lume occidentală se dădăceşte cu cele şase judeţe basarabene şi cele cinci raioane transnistrene, care constituie, de fapt, două state, din care unul chiar recunoscut la ONU.

- Mai ales jurnaliştii ruşi şi ucraineni au vorbit despre un eşec la referendumul pentru modificarea Constituţiei. Având în vedere că majoritatea absolută a participanţilor la vot s-au exprimat pentru alegerea preşedintelui prin scrutin universal, eu cred că la acel referendum a învins Mihai Ghimpu cu toţi românii lui care gândesc la fel. Ce şanse are Mihai Ghimpu să intre iar în Parlament, să obţină din nou funcţia de preşedinte în urma alegerilor parlamentare?

- La acel referendum a pierdut electoratul din Republica Moldova, prin absenteism. Şi nu e

pentru prima oară când procedează la fel. Partidul Liberal, condus de Mihai Ghimpu, are şanse sigure să acceadă în viitorul Parlament de la Chişinău. Restul e pură speculaţie. Probabil, partidul cu cele mai multe voturi va alege primul funcţia pe care şi-o doreşte: preşedinte, prim-ministru, preşedinte de Parlament. Totul depinde de configuraţia viitoarei alianţe constituite din partidele care vor trece pragul electoral.

- Ce şanse mai are Marian Lupu în politică dacă va bascula cu Partidul Democrat spre Partidul Comuniştilor lui Voronin?

- Am o părere mai bună despre domnul Marian Lupu. Nu cred că va ceda presiunilor din partea domnului Diacov de a face alianţă cu partidul din care a plecat. Nici o eventuală sugestie a Moscovei nu va da rezultate în acest sens.

- E posibil ca AIE să câştige alegerile.În aceste condiţii, consideraţi că trebuie mângâiată cu orice preţ vanitatea lui Marian Lupu, care vrea morţiş să ajungă preşedinte? Este el pregătit sa conducă un stat cu majoritate românească, după ce s-a dus la Moscova să ceară binecuvântarea de la Medvedev şi de la Putin?

- Doresc şi eu ca cele patru formaţiuni din AIE să intre în Parlament. Şi, cum vă spuneam, să se înţeleagă la împărţirea funcţiilor. Partidul cu cele mai multe voturi va decide primul ce preferă. RM nu devine republică prezidenţială. Nu pricep de ce se pune accent pe funcţia de preşedinte şi nu pe un program de guvernare, dacă mizăm pe o viitoare alianţă?

Nu e vorba de vanitate, ci de o funcţie banală, fiindcă în RM capitalul decide, şi nu preşedintele. Alianţa a luat naştere printr-o înţelegere: Marian Lupu - preşedinte. Acum, după alegeri, se vor înţelege din nou. Cei care vor trece pragul. Cât priveşte binecuvântarea Moscovei, eu am altă părere.

Am mai spus-o şi cu alte ocazii. Într-o campanie electorală, într-un stat precum RM, este necesar ca fiecare lider de partid să declare deschis, convingător şi să motiveze „ce carte joacă" în materie de politică externă şi orientare strategică. „Cartea Moscovei", „Cartea Bucureştiului", „Cartea Washingtonului", „Cartea Bruxellului" etc. Pentru ca electoratul basarabean – lămurit, convins – să aleagă. Faptul că e mare înghesuială printre partidele de la Chişinău de a obţine fonduri din partea Moscovei e cu totul altă temă de discuţie.

Domnul Lupu a semnat o convenţie de colaborare cu partidul domnului Putin, care îşi va pierde în curând monopolul pe eşicherul politic din Rusia. Kremlinul doreşte o nouă grupare la guvernare în RM, dar nu ţine neapărat ca să fie şi comuniştii lui Voronin.

Falia geopolitică dintre Prut şi Nistru atestă reaprinderea disputelor dintre Est şi Vest, nu doar pentru cele şase foste judeţe ale României. Rusia primeşte si trimite emisari, miniştri importanţi din UE au venit la Chişinău.

- Cât de mult va conta în exprimarea votului efectul de vitrină al Uniunii Europene?

- „Efectul de vitrină" contează pentru o parte a elitelor şi pentru emigranţii basarabeni. Cei de acasă, din mediul rural, vor vota, tradiţional, pentru reprezentanţii acelor partide care vor bate din poartă în poartă şi vor aduce şi „pomeni electorale".

- Timpurile se schimbă rapid, dar Rusia manifestă un interes disproporţionat pentru R. Moldova, deşi minoritatea imperială de-acolo reprezintă aproximativ 5-6% din totalul populaţiei. Deocamdată, Ucraina tace. Să-şi fi pierdut Kievul interesul pentru această zonă, mai ales că Ianukovici a dat semne politice evidente de reapropiere de Rusia?

- Interesul Moscovei nu este disproporţionat, este firesc. Se pare că strategii ruşi nu mai mizează pe vectorul euro-asiatic. Se caută o apropiere de Europa Occidentală. Desigur, în condiţii cu totul diferite de cele din timpul imperiului ţarist sau cel sovietic. Repet, Moscova nu mai poate dicta nimănui, ea caută garanţii de lungă durată pentru propriile ei interese vitale.

Eu văd altfel evoluţia: Ianukovici va da semne evidente de distanţare de Rusia. Aşteptaţi să treacă iarna aceasta, care se anunţă cumplită, şi vom discuta despre orientarea Ucrainei. De asemenea, importante sunt, în acest plan, rezultatele alegerilor din Bielorusia şi relaţia NATO-Georgia.

- Cât de eficiente vor fi eforturile României pentru sprijinirea Chişinăului, în contextul în care ţările europene mari par să joace de partea Rusiei?

- Tot ce întreprind acum Preşedinţia, Guvernul şi Parlamentul României faţă de RM este constructiv şi util. Indiferent de părerile unor critici de profesie. Dar să studiem istoria. Un imperiu, adversar din Est, ne-a dat un ultimatum şi am cedat o parte din teritoriul naţional. Concomitent, aliaţi din Vest au „convins" România să se retragă dintr-o regiune a Ţării, în favoarea unui aliat al aliaţilor României. Istoria se repetă necruţător şi putem prognoza în ce condiţii România va fi convinsă să cedeze din nou. Şi aceasta nu neapărat în favoarea Rusiei. Parcă nea ar pune pe gânduri vizita recentă la Chişinău a celor doi foşti prim-miniştri vest-europeni Dominique de Villepin şi Markus Meckel. Să fie oare incompatibile aspiraţiile românilor cu interesele marilor corporaţii europene? Unioniştii urmează să studieze atent interesele SUA şi Israelului în zona noastră, dacă Franţa şi Germania vor deveni prea dependente de Rusia. „Unirea" înseamnă, înainte de toate, o permanentă vigilenţă şi readaptare.

- Pentru mulţi, „resetarea" lui Barack Obama a însemnat re-abandonarea statelor din estul Europei în pustiul de gheaţă. Dacă America vrea scut antirachetă, împreună cu Rusia, pentru apărarea est-europenilor, care au intrat în NATO tocmai ca să scape de mai vechea ameninţare, ce puteam aştepta de la recenta vizită a cancelarului Angela Merkel la Bucureşti?

- Ce aşteptau unii politicieni de la liderul german? Să ne anunţe că nu vom intra în zona Schengen? Că Bruxellesul ne dă afară din Uniune, din cauza actualei conduceri, inclusiv pentru apropierea prea mare de Basarabia?... Absorbită de luptele intestine, o bună parte a clasei politice de la Bucureşti nici nu conştientizează ce grad de responsabilitate are Eterna Românie faţă de Europa Occidentală.

Nu cunosc în istorie un episod în care ţara noastră să fi fost percepută drept „partener cheie în regiune". Cancelarul german Angela Merkel consideră România un factor creativ în Parteneriatul Estic. O confirmare a tezei este şi deschiderea în curând a Ambasadei Republicii Turkmenistan în România. Sper că Bucureştiul va recepta adecvat decizia preşedintelui Gurbanguly Berdimuhamedov de a considera relaţia cu România ca extrem de importantă. Anume, Caucazul şi Asia Centrală reprezintă principalele zone geostrategice, în care Europa Occidentală aşteaptă ca România să vină cu „experienţa şi creativitatea sa". Împreună cu Germania şi alţi parteneri europeni, România se va implica creativ şi în cooperarea la Marea Neagră, şi în strategia dunăreană, şi în conflictele îngheţate din regiune. În problema basarabeană, România poate conta pe „avocaţi germani", precum Anneli Ute Gabanyi, care vorbea recent cam aşa despre minorităţile din Basarabia şi drepturile lor: „În Republica Moldova, cu ocazia Declaraţiei de independenţă, s-a produs o schimbare fundamentală şi specială, în sensul că minoritatea etnică rusă, care însă controla totul în acest stat, şi-a pierdut privilegiile avute în imperiul sovietic şi a devenit minoritate şi din punct devedere politic, social, ideologic... Această minoritate, până de curând dominantă în Republica Moldova, consideră că pierderea unor privilegii este o încălcare a drepturilor sale legitime".

În ce îl priveşte pe Barack Obama, el e liber să abandoneze orice, în afară de interesele capitalului american, ca să nu împărtăşească soarta predecesorului său JFK. E o temă puţin cam complicată pentru noi, doi români, preocupaţi de problemele Unirii.

- Preşedintele Mihai Ghimpu v-a înmânat Ordinul Republicii şi aţi acceptat această înaltă distincţie. Cum să înţelegem acest gest din partea luptătorului Mircea Druc, care a refuzat să recunoască Republica Molotov?

- Sigur că este un paradox. Eu, care am militat mereu pentru apropierea de România, am fost medaliat de Republica Moldova, iar nu de Ţara mea, România. Petru Lucinschi, adversarul meu, care a prigonit spiritualitatea românească din Basarabia în timpul lui Brejnev, a fost medaliat de preşedintele român Emil Constantinescu, un om care se pretindea de dreapta. Eu nu puteam să-l refuz pe Mihai Ghimpu, aşa cum nu aş fi putut să-i refuz pe Gheorghe şi pe Simion Ghimpu. Consider că această distincţie acordată de Mihai Ghimpu este o ofrandă pe drept cuvânt adusă luptei pentru eliberare naţională din Basarabia.

A consemnat Viorel Patrichi

Doi poeți creștini, doi camarazi de suferință

Era prin anul 2000, în plină primăvară, când o superbă zi de sfârşit de aprilie m-a introdus în universul poetic al domnului Dumitru Oniga. Stăteam de vorbă cu vărul meu, Victor Leahul când poştaşul mi-a adus un plic mai voluminos ce promitea o carte. Aşa a şi fost. În plic se afla volumul de poezii Novissima *Tristia (1948 -1989), Ed. „Cuvântul nostru", Suceava, iulie 1998. Pe fila de titlu se afla un autograf Dumitru Oniga şi o frumoasă dedicație: „Doamnei Aspazia Oțel Petrescu, cu toată simpatia şi admirația, câteva gânduri şi sentimente din durerile noastre."*

Aspazia Oțel Petrescu

Era cel de-al treilea volum publicat de poetul şi fostul deținut politic Dumitru Oniga. Vărul meu a luat în mâini cartea, în mod vădit marcat de o puternică emoție. Alături de domnul Oniga, Victor a petrecut amar de zile negre la Noua Culme şi la Periprava. O caldă prietenie s-a înfiripat între cei doi bucovineni ce se aflau împreună pe un vitreg colț de vreme în statornică slujire a aceluiaşi sfânt ideal. Fratele Dumitru Oniga a intrat în vâltoarea închisorilor aproape copil, la 16 ani, şi s-a maturizat pe nicovala suferinței, în flăcările durerilor ce nu aveau nici chip, nici nume pentru o ființă atât de tânără.

Dumitru Oniga este atins de aripa binecuvântată a talentului de poet care l-a ajutat să se salveze pe sine din multe situații limită şi i-a încălzit pe mulți dintre frații săi de ideal şi de suferință la flacăra iubirii sale sublimate în înaripatele sale versuri. Numai bunul Dumnezeu ştie câți dintre aceştia au plecat pe drumul cel fără de întoarcere murmurând stihurile scrise fie de Radu Gyr, fie de Nichifor Crainic, fie de Dumitru Oniga, fie de alți dăruiți, toate izvorâte din inima lor caldă şi din mintea lor inspirată.

Victor a plecat, după ce m-a informat despre talentatul său prieten, iar eu am rămas cu *Novissima Tristia*, pe care l-am parcurs cu sufletul în genunchi. Nu poate mintea să înțeleagă cum a fost posibil să fie create frumoasele poeme ale „...Tristiei" în condițiile temniței comuniste, când o mină de creion de un centimetru şi un petec de hârtie ceva mai răsărit de un timbru putea să te coste sănătatea sau chiar viața. Cum le va fi născut fratele Dumitru Oniga? Zgâriate pe o cojiță de săpun, pe un geam mânjit cu humă, pe un colț de perete mai ferit de ochii prigonitori sau pur şi simplu imprimate cu acul gândului pe fila credincioasă a memoriei. Cert este că poeziile „Tristiei" au fost învățate pe de rost şi au plecat în limbajul morse să aline dureri, să ostoiască răni usturătoare, să aştearnă o fărâmă de cer pe un suflet nefericit.

Am citit poeziile *Novissimei Tristia* la lumina sufletului meu de întemnițată şi îmi place să cred că am înțeles până în profunzime sensul universului creat cu atâta har scriitoricesc, altfel nu pot să-mi explic de ce am vărsat torente de lacrimi pe cuvintele mărturisitoare de iubire şi de jertfă şi de ce simt nevoia să recomand cu insistență, mai ales tinerilor cititori, să intre în universul acestei noi plângeri cu parfum de Pont Euxin şi s-o facă într-un spirit de cuvioasă pătrundere.

Aş vrea să lămuresc pe scurt de ce l-am apropiat pe Dumitru Oniga de Nichifor Crainic. Sigur, nu numai pentru faptul că au urcat împreună Golgota „spațiului mioritic", ci şi pentru alte cel

puțin două aspecte întemeiate. În primul rând, însuşi Dumitru Oniga mărturiseşte că Nichifor Crainic a avut o însemnătate deosebită în evoluția sa ca poet. Într-o bună dimineață, profesorul Ion Halmaghi l-a prezentat lui Nichifor Crainic. Îl avusese profesor la Universitatea din Cluj şi voia să-i atragă atenția asupra acestui bucovinean care, cercetat de muze, a compus câteva poezii în iadul temniței.

Dumitru Oniga a fost copleşit de o puternică impresie: cunoscuse un om deosebit care, în acele condiții groaznice, crease poezii nemuritoare ce se învățau şi se răspândeau ca o rugăciune şi care, în clipe de descumpănire şi deznădejde, se recitau şi aduceau frumusețe şi mângâiere. După această primă întâlnire, tânărul bucovinean se interesa unde lucra marele poet şi îl căuta pentru a sta de vorbă cu el. Până atunci nu se luase în serios, făcea versuri la diferite ocazii sau când îl domina câte un sentiment deosebit. Nichifor Crainic l-a îndemnat să-şi ia talentul în serios: „Ai talent, versul tău are muzicalitate, ştii să îmbini melodios cuvintele, sună bine; perseverează şi vei ajunge să faci lucruri frumoase! Nu te lenevi, termină cu facilitățile, munceşte pe fiecare vers, pe fiecare cuvânt.“[1]. De fiecare dată, magistrul se bucura să-şi vadă novicele: „Întâi mă punea să recit noutățile. Mă corecta, îmi schimba unele cuvinte, îmi dădea unele sugestii şi multe multe îndemnuri.“[2].

Dumitru Oniga consideră că a avut mare noroc să-l întâlnească pe eminentul magistru. A exercitat o mare influență asupra evoluției sale, momentul a fost o cotitură în viața sa. Dacă a continuat să scrie, în mare parte, se datorează insistenței lui Nichifor Crainic. El l-a pus să lucreze serios în vederea viitorului, îl saluta de fiecare dată cu: „Ne vedem la *Gândirea*, bucovinene!“[3]

Dumitru Oniga împreună cu fiica sa, la cîțiva ani de la eliberarea din Periprava

[1] Dumitru Oniga, *Urme, lacrimi, sânge, morminte*, Suceava, Editura Lidana, 2007, p.107.

[2] *Ibidem*, p.107.

[3] *Ibidem.*

În al doilea rând, apropierea dintre cei doi poeți se datorează faptului că viziunile intime despre lume şi valori ale celor doi au o mare similitudine. Această similitudine este determinată de faptul că ambii sunt adepții aceloraşi idealuri şi, pe cale de consecință, victimile aceloraşi conjuncturi istorice. Deci ei abordează marile teme ale aceloraşi adevăruri care le traversează opera. Acesta a şi fost îndemnul magistrului către emulul său: „Umple-ți, flăcăule, hambarele sufletului cu toate durerile şi speranțele noastre, ca să putem pune temelii solide pentru tot ce vom face. Căderile actuale sunt groaznice, umilințele sunt cumplite, iar redresarea trebuie să fie pe măsură."[4].

Departe de mine gândul de a face o paralelă între cei doi pentru a argumenta în ce măsură se apropie sau se diferențiază calitatea ideilor morale, adâncimea ideilor filosofice şi cât de asemănător au simțit spiritele lor alese să reacționeze la realitatea meschină, mizerabilă, în condițiile politice şi economice ale timpului blestemat, ieşit cu totul din tiparele firescului sau până la ce nivel s-a ridicat arta fiecăruia, cât de apropiate sunt izvoarele miraculoase capabile să regenereze cangrenele sociale, să aducă în lumea debusolată dorul de viață adevărată, de pace, de lumină, de dragoste, de bună învoire.

Mă rezum să spun că viziunea intimă despre lume şi valori a celor doi sparge limitele timpului şi spațiului pe o traiectorie infinită şi conferă sentimentelor o amploare care tinde spre o experiență fundamentală. Această tendință fundamentală va determina structura operei asemănătoare în tematica abordată, dar personalitatea artistică va crea stilul personal inconfundabil. Ambii au o personalitate creatoare bine conturată, deci nu se poate stabili o filiație între cele doua opere. Forma stilistică îi personalizează. Nichifor Crainic şi-a folosit experiența tocmai pentru a facilita conturarea personalității artistice a ucenicului său, ceea ce îi diferențiază sau, mai bine spus, îi individualizează.

În opera lui Nichifor Crainic, accentul cade pe mistic, metafora nobilă, subtilă este străbătută de fiorul mistic care subliniază valorile clasice: armonie, cadență, rimă... Tensiunile sunt stăpânite, ordonate într-o severă şi clasică arhitectonică a versului. În opera lui Dumitru Oniga, accentul cade pe elegie, chiar titlul operei *Novissima Tristia* trimite la elegie. Metafora este mai apropiată de omenesc, versul este mai puțin riguros şi se desfăşoară într-o cadență interioară, cu coloratură elegiacă.

Voi încerca să explic prin citate câteva din temele esențiale abordate de Dumitru Oniga în poezia sa. O fac pentru a vă incita să poposiți, iubiți cititori, în „...Tristia", pentru a vă bucura de frumusețe şi pentru a aprecia în ce măsură Dumitru Oniga este cu adevărat răsfățat de muza poeziei lirice „Polymnia".

Tema poetului mesianic:

„Poetul este atât de fragil
Floare sălbatică de april
Creşte singuratică
Avidă de soare, de libertate,
Înfloreşte în eternitate.

Poetul e firav, prea firav,
Într-un ev bolnav
Ce alterează, degradează, deformează,
Nu poate trăi ca târâtoare
Se închistează, dispare.

Doar versurile, gândurile, flacără pură,
Dăinuiesc din gura-n gură,
Răsar din foşnet, din susur, din picătură,
Ca un izvor subteran
Izbucnesc artezian
Aşchii de stele, fărâme de lună
Pentru-o lume mai bună.

În vremi de violență, opresiune, de silnicie
Poetul e scânteie, solie,
Cuvintele-i sunt trâmbițe ale dezrobirii,
Fulgerări de topoare, coasele răzvrătirii,
Explozii, tăişuri, şuvoaie,
Poetul e vestitorul timpurilor ce o să vină ..."[5].

[4] *Ibidem*, p.106.

[5] Dumitru Oniga, "Poetul", în *Novissima Tristia* (1948-1989), Suceava, Editura Cuvântul Nostru, 1998, p.93.

Tema dragostei jertfitoare
şi a purificării prin suferință:

„Ca să spălăm fața lumii
Să-i facem un chip omenesc,
Am luat tinerețea
Cu toată dragostea de care este capabilă
Şi am lăsat să fie sacrificată.
Numai durere şi lacrimi,
Cât mai multe lacrimi
Pentru o față atât de hidoasă şi mare.

Orice dram de bunătate
Sau de omenie pe pământ,
Trebuie plătit cu suferință?
Orice strop de iubire, cu sânge?
De câți crucificați mai e nevoie,
Pentru a înfăptui această operă umană?

Luați, frații mei, ce a mai rămas din
viața mea,
Puneți şi voi un grăunte de dragoste
Cât puteți, cât vă lasă inima,
Să ştiți că totul se va transforma în durere
În lacrimi,
Ca să spălăm fața lumii
Să-i facem un chip omenesc..."[6].

Tema iubirii materne:

„ Într-o câmpie opacă,
la capătul lumii,
Dau de o femeie săracă.
Cu o mână întinsă cerşea
Purta pe umeri o traistă,
Dar pe acolo nimeni nu trecea.

Mă uit mai bine
- dar asta e mama,
Cu traista ce-mi aducea mâncarea!
Vai, de când am plecat
A ajuns cercetoare.

Mă apropii şi îi îngenunchez la picioare:
- Mamă! Ea însă nu mă vedea
Cu mâinile întinse
Cerşea infinitului viața mea"[7].

Tema caritații:

„Când am fost aruncat
În acea celulă întunecată,
O masă de carne însângerată,
Ştiințific schingiuit,
Sistematic zdrobit
De maieştrii în arta uciderii personalității,
Niciodată nu mi s-a părut
Viața mai inutilă.
Nu aş fi cerut
Nici libertate, nici milă
Ci doream puternic să mor,
Să părăsesc fără regret
O lume absurdă.

În această atmosferă de teroare
Când tremura de groază fiecare,
Nimeni n-ar fi crezut
Că poți apărea, tu, necunoscut prieten,
Să-mi prinzi în palme fața
Cu inima caldă, cu priviri îngrijorate,
Riscându-ți viața.

M-ai dezbrăcat, m-ai spălat de sânge,
Mi-ai oblojit fiecare lovitură,
Ai plâns în locul meu
Căci eu nu mai puteam plânge
Şi-ai stins orice ură
Ce se zbătea în privirea-mi de gheață.
Ți-ai scos cămaşa
Şi-ai pus-o pe rănile mele,
Ți-ai luat puțină mâncare
Şi m-ai hrănit ca pe-un copil
Implorându-mă să încerc să înghit.
M-ai susținut în orice slăbiciune,
În orice neputință
Ca să mă redai mie însumi.

Poate azi aş fi îngropat
Sub cerul însetelat,
Într-un câmp de plumb,

[6] Dumitru Oniga, *Un chip uman (mesaj)*, p.35.
[7] Dumitru Oniga, *Cerşetoarea*, p.149.

Pe unde creşte porumb,
Ca celelalte toate
Cimitire uitate.

Poate fi vreun cuvânt,
Poate fi vreun pedestal
Ca să te ridic cât meriți,
Omenie?

Pe urmele rănilor mele
Urcând pe timp în sus,
Întâlnesc mâna ta, prieten drag,
Mâna lui Iisus“[8].

Tema demnității:

„Am făcut un jurământ
Pentru credință, pentru pământ,
Pentru cuvânt,
Pentru tot ce am în mine bun şi sfânt.

Dacă vreodată voi şovăi,
Paşii mi se vor împletici,
Sufletul meu se va îndoi,
Fără crâcnire, fără şoaptă
Îmi voi arde mâna dreaptă.

Iar de cumva voi căuta să mă înşel,
Să fug,
Frații mei, fie-vă milă,
Nu mă lasați să fiu mişel,
Puneți-mă pe rug“[9].

Tema libertății şi puterea cuvântului:

„Cuvântul meu stă ascuns, pitit,
Nu poate fi rostit,
E hulit, calomniat, urmărit,
Nu se aude, nu răsună
În amiază ori în nopți cu lună.

Cuvântul meu nu este vorbă goală,
Palavre, mistificare, amăgeală
Ori speculații trase de păr,
Utopie, minciună.
Cuvântul meu este adevăr,
Explozie, furtună.

Clatină tronuri, fotolii aurite, măriri,
Ziduri, turnuri de pază, împrejmuiri,
Demască asuprirea, tirania, hoția,
Exploatarea, silnicia.
Strigă, urlă, cere dreptate,
Ridică frunți plecate,
Spinări încovoiate,
De aceea nu se poate
Să răsune tare în cetate.

Cuvântul meu este rugă în asfințit,
în răsărit,

Pentru neamul robit,
Pentru săracul înlănțuit.
Alină rănile de bice, de jug,
Sărută mâinile, picioarele prinse-n belciug,
Plânge morții fără lumânare, fără coşciug.

Cuvintul meu este interzis
De legi, decrete,
Păzit de gloanțe, baionete,
Se strecoară doar prin crăpături,
În şoapte, ciocănituri,
Cu o vorbă bună, o bucurie,
Cu o speranță, o glumă, o ironie...

Cuvântul meu arde în priviri, în vise,
În toate nădejdile ucise
Pe brațele umilite, robite,
Pe spinările biciuite,
Pe rană, pe bubă, pe vânătaie.
Zornăie cu lanțurile la picioarele însângerate,
Mocneşte în piepturi,
Se frământă,
Se zbate
Să izbucnească în vifor, trăsnet, văpaie,
Cuvântul meu este libertate“[10].

[8] Dumitru Oniga, *Omenie*, p.23.
[9] Dumitru Oniga, *Jurământ*, p.125.
[10] Dumitru Oniga, *Cuvântul meu*, pp.113-114.

Aici este cazul să menționez că toată cartea este închinată ideii de libertate : „Celor ce iubesc fără limite libertatea“ – după cum subliniază autorul în *motto*-ul cartii.

Aş dori să-i strâng mâna Domnului Oniga cu aceeaşi simpatie şi admirație cu care mi-a oferit această sublimă carte. Pentru multe merită să fie admirat, dar mă refer la un fapt anume. Îl admir, mai ales, pentru atitudinea pe care o are față de Nichifor Crainic şi pentru cuvintele scrise în memoria lui: „... s-a născut la 22 decembrie 1889 (peste o sută de ani avea să fie ziua revoluției), s-ar cuveni să-i închinăm un gând pios pentru toate umilințele pe care le-a suportat, pentru frustrările de neînchipuit îndurate şi pentru toate relele pe care le-au putut concepe mințile satanice ce au dominat secolul.“[11].

Dumitru Oniga a avut noblețea să nu se substituie judecății divine şi nu a pus în balanță limitele biologice ale omului Nichifor Crainic, cu sclipirele de geniu ale poetului Nichifor Crainic. Numai Bunul Dumnezeu ştie cum vor contrabalansa minusurile omului cu plusurile pe care şi le-a agonisit teologul misticii ortodoxe, poetul şi gândiristul.

Mărturisesc cu mâna pe inimă că nu voi uita niciodată nopțile în care printre zăbrelele disperării străluceа cu litere de foc o *definiție*. O citez din cotloanele memoriei întemnițate, cu recunoştință, pentru că mi-a dat la vreme de răstrişte certitudinea că nu eram aruncată şi părăsită în necontenita rotire a pământului: „Sunt candelă sub bolțile divine/ În haos spânzur, Doamne,/ Dar atârn de Tine!“

[11] Dumitru Oniga, *Urme, Lacrimi, Sânge, Morminte*, p.107.

Dumitru Oniga, înainte de arestarea din 1948

Poetica luminii

Constantin Mihai

După decembrie 1989, atunci când a demarat, sub o formă sau alta, procesul de editare a lucrărilor de memorialistică din spațiul recluzionar comunist, s-a pus tot mai mult în discuție problema valorii literaturii concentraționare. Dincolo de aspectul său memorialistic, istoriografic, primordial pentru conştiința colectivă, a stabilirii adevărului cu privire la trecutul nostru recent, a început să se discute şi despre posibila valoare estetică a acestor producții literare. Evident, nu mai intrau în atenție cazurile scriitorilor consacrați (Nichifor Crainic, Radu Gyr, Andrei Ciurunga), pentru a menționa simbolurile creativității carcerale, cu un rol soteriologic major în alinarea suferinței din universul închisorilor comuniste, ci numele unor mai tineri poeți de talia lui Victor Ioan Pica, Dumitru Oniga ş.a, autori cu o bogată şi semnificativă producție poetică, după 1990. Desigur, au existat şi unii versificatori, *rapsozi* ai cuvântului care nu s-au putut impune ulterior, invalidând orice urmă a pretinsului lor talent poetic.

Dumitru Oniga reprezintă unul dintre poeții autentici, care au ucenicit la şcoala lui Nichifor Crainic, Radu Gyr, Cezar Flamură, precum şi a altor scriitori din mediul concentraționar, un poet cu o operă semnificativă : *Cântece triste* (1996); *Lumină şi iubire* (sonete şi rondeluri, 1997); *Novissima tristia* (1998); *Planta acvatică* (1999); *Fiorduri* (2000); *Iubiri* (sonete, 2004). Deşi opera sa poetică vede lumina tiparului după 1990, Dumitru Oniga nu a scăpat de injuriile poeților comuniști. O dovadă grăitoare este în acest sens apariția poeziei sale "Să fii poet", în

revista "Gazeta Transilvaniei", creație primită cu înjurături de Adrian Păunescu, în stilul său caracteristic.

Recentul volum de rondeluri *Lumini, sublimele lumini* (Suceava, Editura Muşatinii, 2010, 155p), realizat în acelaşi tipar clasic al acestei forme poetice, oarecum în prelungirea volumului anterior de sonete şi rondeluri *Lumină şi iubire* (1997), reconfigurează poetica ascensionalității, a luminii mirabile, în conjuncție permanentă cu analogonul iubirii. Este un tip specific de producere poetică, în care practica semnificantului se intersectează cea a semnificatului în vederea obținerii unei *expresivități* majore, instituind sensul în jurul simbolului (*symbolon*). Nu este întâmplătoare această opțiune poetică dacă ne raportăm la tradiția de la care se revendică Dumitru Oniga, cea a grupării *Iconar*. [În 1931, romancierul şi poetul Mircea Streinul împreună cu alți scriitori consacrați fondează gruparea Iconar pentru afirmarea literaturii bucovinene ; în 1935, Mircea Streinul împreună cu Liviu Rusu, sub patronajul reputatului sociolog Traian Brăileanu, înființează revista "Iconar", la care au colaborat personalități ale culturii române interbelice: Barbu Sluşanschi, Vasile Posteucă, George Macrin, Leon Topa, George Drumur, Claudiu Usatiuc şi alții.]

De altfel, Dumitru Oniga se autodefineşte sugestiv, într-unul dintre rondeluri, drept *un umil şi ultim iconar*, plasându-se în această omologie structurală cu o importantă grupare literară şi culturală interbelică, *Iconar*, cu rădăcini puternice în atmosfera excelenței intelectuale a Cernăuților, o manifestare esențială a culturii române moderne. Această *umilință* poetică de care aminteşte autorul, rememorând un timp mitic al istoriei culturale exemplare, pare să fie şi o chemare a unei tradiții creative pe cale de aneantizare: "Umil şi ultim iconar/ în urma unor mari poeți,/ cobor din cronici cu peceți./ Vremi de restrişte şi amar./ Străpuns de gloanțe, de săgeți,/ Am implorat un strop de har./ Umil şi ultim iconar/ În urma unor mari poeți/ Spre culmile fără hotar,/ Mereu flămând de frumuseți,/ Mă-nchin în Sfinte Dimineți/ Înghenunchiat la un altar./ Umil şi ultim iconar" (91, p.109).

Lirica lui Dumitru Oniga gravitează în jurul viziunii *iconariste*, a unui tip de producere poetică esențializată care armonizează verticala transcendenței, "universul, duhul celest, trăit prin credință, cu mitul, simbolizat de lut şi cu viața reală, concretizată în dragoste" (Ion Drăguşanul, *Dumitru Oniga, Ultim şi umil iconar*, p.8). Teofania simbolului capătă consistență prin conjuncția fericită a *mythos*-ului cu *logos*-ul, într-un exercițiu anagogic de spiritualizare a suferinței umane. Actul poetic transpus în marea operă se substituie unei soteriologii a existentului, a modelării durerii şi a suferinței prin *catharsis*-ul creativității, totul metamorfozându-se, prin practica curentă a *anamnesis*-ului, într-o *diferențială divină*. Nu asistăm la obnubilarea suferinței, ci la transformarea ei, prin prisma credinței, a trăirii spirituale intense, într-o metaforă revelatorie, redevabilă unui timp istoric crud, nemilos, care a marcat indelebil ființa umană, etapă transgresată prin paradigma ascensională a luminii.

Într-un asemenea context al *terorii istoriei*, poetul nu avea cum să eludeze aspectul pedagogic, aproape sapiențial al supraviețuirii prin jungla sau infernul supradantesc al comunismului, generator atât de sfințenie, dar şi de abjecții, laşități, ticăloşii, de fațete imunde, ignare ale bestiarului uman: "Îngenunchiați în umilință,/ Înghitem şi răbdăm de toate;/ Stă pe spinările plecate,/ O nesfârşită suferință./ Minciună, falsuri, strâmbătate, /Abuzuri ce ne amenință, /Îngenunchiați în umilință,/ Înghitem şi răbdăm de toate/ Pierzând speranță ori credință,/ Pe-aceste vremuri blestemate,/ Ne bălăcim în laşitate/ Ticăloşie, neputință.../ Îngenunchiați în umilință" (1, p.11). Recursul la lumină, la dumnezeire este singura salvare dintr-un rău permanent, constituind unica posibilitate de exorcizare a maleficului. Resuscitarea speranței, a credinței în orizontul posibil al unei lumi a normalului, a naturalului, a firescului ține de registrul interiorității: "Sunt Doamne, un pumn de durere/ Din boltă şi până-n țărână/ Iar moartea rânjeşte hapsână, / În temnițe, beciuri, unghere.../ Şi totuşi, prin ziduri de fiere/ Speranța mi-ntinde o mână,/ Iubirea în noi să rămână/ Credința să prindă putere" (4, p.14).

Nostalgia originară poate îmbrăca chiar forma salutară a luminii medievale, a ipostazei paradigmatice cavalereşti, în căutarea Sfântului Graal, o conectare la dimensiunea pierdută a rostului, a noimei, chiar în această bătălie eternă pentru atingerea idealului, o bătălie care depăşeşte orice aventură utopică : "De aş putea, dacă aş fi/ Un cavaler medieval,/ Cu suliță, cu scut şi cal/ O lume-ntreag-aş cuceri./ În slujba Sfântului Graal/ Pământul l-aş deșteleni,/ De aş putea, dacă aş fi/ Un cavaler medieval./ Poate un trăsnet m-aş dori/ În mersul ferm spre ideal/ Şi tot ce-i rău şi imoral/ Aş asana, aş curăți./ De-aş mai putea, dacă aş fi..." (5, p.15). Această năzuință spre o lume mai bună pare năruită automat prin revenirea la actualitate, la ontologia nefirescului grefată pe principiul înşelării ca formă garantată a supraviețuirii: "«Noi ne facem că muncim,/ Ei se fac că ne plătesc»/ Şi belelele sporesc;/ Mai chiulim, mai tâlhărim.../ Sigur, pare nefiresc,/ Viața totuşi ne-o trăim/ «Noi ne facem că muncim,/ Ei se fac că ne plătesc»./ Ce vedem, ce auzim/ E mai mult decât grotesc,/ Ei petrec, benchetuiesc,/ Noi doar supraviețuim... Şi ne facem că muncim..." (9, p.20).

În buna descendență a tradiției poetice a lui Nichifor Crainic, Radu, Gyr, dar şi a poeticii moderne a lui Blaga, Arghezi, Ion Barbu, lirica lui Dumitru Oniga este un zbor neîncetat spre nemărginiri, în vederea transcenderii limitei, într-un scenariu peratologic, în care există o voce a unui *dincolo* spre care ființa, în pulsațiile ei neîncetate, tinde, prin bătăia ei. Unui regim nocturn al neputinței, al fricii, al terifiantului, i se contrapune un regim al diurnului, al diafanului, incandescentului luminos, modelat de ruga continuuă spre divinitate, în sensul cuminecării cu verbul divin. Un eu poetic în căutarea *luminilor, a sublimelor lumini*, acolo unde să poată regăsi *lumina sfântă din Tabor*: "Lumina Sfântă din Tabor/ Aştept să se aprindă-n mine,/ S-ascult Cuvintele Divine,/ Să mă ridic din lut, să zbor./ Fruntea plecată să se-nchine,/ Să pot să plâng şi să ador,/ Lumina Sfântă din Tabor/ Aştept să se aprindă-n mine./ Să fiu iertat, biet muritor,/ Din cer, o rază să m-aline,/ Să simt în pieptul meu cum vine/ Un suflu cald, izbăvitor,/ Lumina sfântă din Tabor" (10, p.21). Între atâtea pătimiri expiatoare, pe

Dumitru Oniga, elev la liceul din Suceava (anul 1942)"

fondul unor scurte momente de răgaz, presărate de iubiri neîmplinite, se manifestă preeminent dorul pentru lumina izbăvitoare a Învierii, ca urmare a purtării cu umilință şi demnitate a crucii, o cruce a suferinței, dar şi a binecuvântării, o cruce pe care stă înscris întregul traseu antropologic, aflat sub semnul teologiei lacrimilor: "Învierea ta văzând,/ Lângă chipul bun şi blând./ Doamne Sfânt, milă cerând/ Pentru sufletu-mi plăpând./ Spre Lumină alergând,/ În genunchi şi sângerând,/ Învierea Ta văzând,/ Lângă chipul bun şi blând./ Ispăşind şi lăcrimând,/ Păcate vechi numărând,/ Ajutorul Tău chemând,/ Săntinzi o mână, iertând./ Învierea ta văzând..." (122, p.143).

Oscilând între angajare şi asceză, lirica lui Dumitru Oniga este o lirică a martiriului românesc în esența sa originară, o lirică a mărturiei unor vremuri apocaliptice din mediul carceral comunist, dar şi una plenară a mărturisirii creştine, a credinței autentice şi nezdruncinate de valurile urgiei roşii, o lirică ce stă sub semnul proteic al simbolului Christic, ca marcă invariabilă a tradiției poetice creştine. În cazul de față, întregul univers poetic se circumscrie simbolului diurn al luminii, al energiilor necreate care țes o existență exemplară, sub raportul mito-poetic şi ontologic, deopotrivă.

DUMITRU ONIGA

REPERE BIOGRAFICE

Se naşte la 14 august 1925, în comuna Stupca (Suceava), zonă ce poartă amprenta simbolică a compozitorului Ciprian Porumbescu. Aici, în atmosfera specială a Bucovinei, urmează cursurile şcolii primare.

Este absolvent al liceului "Ştefan cel Mare" din Suceava şi al Facultăţii de Ştiinţe Economice din Iaşi. Încă din liceu a început să scrie proză, dar, fiind condamnat la temniţă pe motive politice şi intrând în închisoare încă de la vârsta de 17 ani, proza i-a fost inaccesibilă – ştiut fiind faptul că deţinuţii piolitici nu aveau voie să aibă asupra lor instrumente de scris şi hârtie. A început să compună şi versuri, fiindu-i mai uşor să le memoreze decât bucăţi întregi de proză.

Prima dată a fost arestat în martie 1942, pentru apartenenţă la Frăţiile de Cruce, în marea campanie de distrugere a tineretului naţionalist iniţiată de mareşalul Antonescu. A fost condamnat la trei ani de închisoare şi încarcerat la Cernăuţi, fără vină. Nu era încă legionar, dar avea să devină în temniţă, din spirit de solidaritate cu colegii săi de generaţie. Apoi a fost re-arestat şi condamnat în repetate rânduri: 1944, 1948, 1958. Dumitru Oniga a suferit aproape 20 de detenţie politică (închisori, lagăre, domiciliu obligatoriu). A trecut prin închisorile din Cernăuţi, Cluj, Alba-Iulia, Sighet, Satu-Mare, Noua Culme, Periprava etc.

Din 1990, publică poezie şi proză în diverse ziare şi reviste din ţară şi din străinătate: *Crai Nou* din Suceava, *Solstiţiu* din Satu Mare, *Tribuna Transilvaniei* din Cluj-Napoca, *Ţara* din Chişinău, *Plai Românesc* din Cernăuţi, *Cuvântul Românesc* din Canada, *Memento* din Timişoara, *Puncte Cardinale* din Sibiu, *Permanenţe* din Bucureşti etc.

Este autor a câtorva volume de versuri: *Cântece triste* (1996), plachetă de versuri pentru care i se acordă premiul "Mihail Eminescu" de către Fundaţia Culturală a Bucovinei; *Lumină şi iubire* (sonete şi rondeluri, 1997); *Novissima tristia* (1998); *Planta acvatică* (1999); *Fiorduri* (2000); *Iubiri* (sonete, 2004), *Lumini, sublimele lumini* (rondeluri, 2010), precum şi un volum de memorialistică *Urme, lacrimi, sânge, morminte* (2007).

Dumitru Oniga, la vârsta de 5 ani, alături de mama sa

Misteriile medievale ale Poemelor neptice

Elena Dulgheru

Poezia lui Răzvan Codrescu este nedrept de puțin cunoscută. Ignorată, din motive ideologice (inclusiv de "ideologie literară"), de mediile livreşti "seculare", ea este trecută cu vederea, din păcate, şi de enclava "dizidentă" a "cititorilor creştini", căreia îi este – mai ales începînd cu cel de-al doilea volum, *Rug aprins. Sonete şi false sonete* (Ed. Christiana, Bucureşti, 2008) – explicit adresată. Şi asta, pe fundalul unei penurii aproape absolute de lirică religioasă contemporană de calitate în tirajele editoriale.

Specificul "tradiționalist" declarat al jurnalistului, eseistului şi gînditorului creştin şi politic Răzvan Codrescu se regăseşte şi în opera sa poetică, încă de la primul volum (*Răsăritenele iubiri. Fals tratat de dezlumire,* Ed. Christiana, 2002), în cele două aspecte cardinale ale sale: recursul la arhaicitate şi problematica religioasă. Abordate atît în spirit, cît şi în literă (dar evidente mai ales în literă), cele două coordonate se definesc, deja, ca o constantă a liricii lui Răzvan Codrescu, de a cărei maturitate, vigoare şi personalitate bine definită se poate vorbi încă de la volumul de debut.

Şi probabil că tocmai apartenența la "tradiționalism", etichetă stigmatizată şi dezavuată *y compris* de grupurile literare oficiale (prin definiție, "progresiste") este cea care l-a privat deocamdată pe poet de o analiză riguroasă a operei sale, care merită toată atenția.

Dacă o parte a poeziei creştine "tradiționaliste", chiar de dată recentă, tipărită în broşurele "de folos pentru suflet", se defineşte prin forme obosite, mesaje didacticist-redundante şi expunerea declamativă a unui vocabular catehetic-ortodoxist, lirica lui Răzvan Codrescu se distanțează în mod fericit de aceasta, retezîndu-i doar "-ismul", fără a o nega radical. Păstrează, adică, şi exersează duhul, miresmele şi reflexele Tradiției, cu plăcerea mereu trează a inventării de forme şi situații noi peste rosturi veşnic-aceleaşi.

Redutabil plastician al cuvîntului şi un erudit al formelor vechi de expresie ale limbii, pe care se pricepe ca nimeni altul a le supune penei sale artistice, Răzvan Codrescu şi-a desăvîrşit virtuozitatea stihuitoare în traducerile din lirica renascentistă (Sfîntul Ioan al Crucii şi mai ales Dante – probe de foc pentru orice poet traducător), apreciate de specialişti ca repere ale fondului clasicist al literaturii noastre şi, în acelaşi timp, nesperate prilejuri de intimă cunoaştere şi empatizare cu "omul medieval", imposibil de obținut

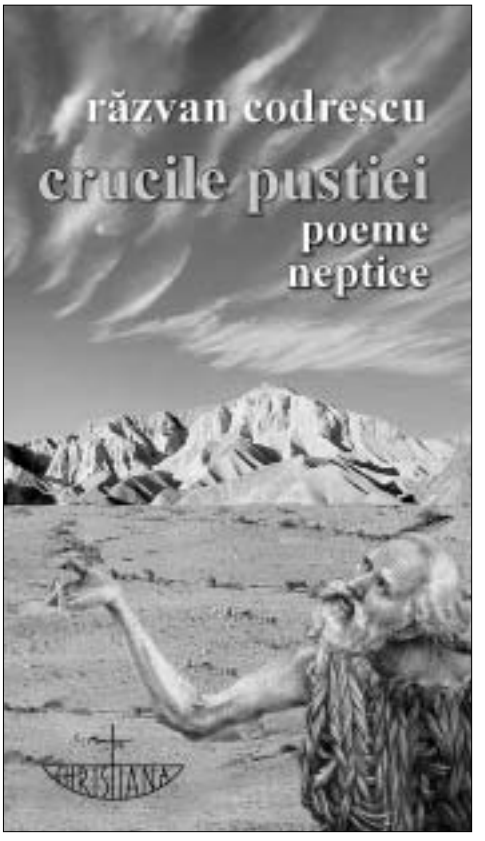

pe cale strict academică.

Şi această aventură solitară a traducătorului printre secole, culturi şi modusuri ale evlaviei, rămasă îndeobşte neîmpărtăşită cititorilor, a rodit inspirat în recentul volum *Crucile pustiei. Poeme neptice* (Ed. Christiana, 2010).

Deşi deosebit de stabil, încît e cazul să vorbim mai degrabă de o gravitare pe aceeaşi orbită stilistică decît de un periplu stilistic mai mult sau mai puţin alambicat, ca la majoritatea poeţilor, traseul liric al lui Răzvan Codrescu e definit de o aproape insesizabilă deplasare dinspre modernism spre clasicism, în sensul estetic al termenilor. Şi anume, pe fundalul aceluiaşi spectru lingvistic, exersat cu aceleaşi reflexe lirice, şi sub auspiciile aceleiaşi perspective etico-religioase, centrul de greutate al poeziei se deplasează treptat, de la persoana I şi problematica vag biografistă a Eu-lui (din cîteva grupaje ale *Răsăritelor iubiri*), către problematici de mai largă generalitate, dezvoltate, înşelător, în aceeaşi cheie ludică a cuvîntului bine strunit, şi pînă la magistralele expuneri dramatizate din **teatrul poetic medieval** al *Poemelor neptice*. Această excludere treptată a ego-ului auctorial din straturile vizibile ale textului – specifică romanului clasic şi mai ales teatrului, însă străină poeziei moderne (prin excelenţă, confesive) – este una dintre notele definitorii ale poeziei codresciene.

Providenţial închinate "Răsăritului de jos/ întru bucuria/ şi spre asaltul/ Răsăritului de sus", *Poemele neptice* trasează un arc ideatic între filobizantinismul (sau orientalismul) savant şi decadent al unor Ion Barbu şi Mateiu Caragiale şi perspectiva mult mai stenică, asumată şi verticalizantă a literaturii religioase a Evului Mediu asupra Veacului de Aur al civilizaţiei creştine: Bizanţul. "De-s mort sau viu, e totu-n ghicitură,/ dar vor crăpa oglinzile pe rînd / şi-o fi în mine-atîta nemăsură / că-n slava Ta mă voi topi arzând..."

Ciclul ***Poemelor neptice*** e un lanţ de misterii ascetice creştine, compuse cu tot arsenalul artistic al dramaturgiei şi liricii renascentiste, transpuse din pagina zgîrcită în detalii de Pateric, în concretetea fabulei şi-n ritmul robust şi precis al versului. "Făţarnic el, uitîndu-se-n ţărînă,/ făţarnic eu, uitîndu-mă-n văzduh – / iar împrejur pustia-ntinsă pînă/ la crucea cărnii cînd se face duh". Rugi, dialoguri, dispute dintre călugăr, diavol şi Dumnezeu, momente epice şi dramatice consumate în acelaşi triunghi de personaje construiesc, în cheie empatetică, o atmosferă de evlavie medievală, atipică poeziei moderne. "*Pahomie poate* şi *Pahomie ştie* –/ aşa zic toţi şi-s plini de pietate,/ şi li-i nădejdea, mulţămită ţie,/ ca fieruncins, cînd faurul îl bate". Jocuri savante de cuvinte, ca şi patima, asumată cucernic ca vinovată, pentru savoarea materialităţii concrete, asezonate cu răsturnări de situaţii, demascări pe ultimă strofă şi finaluri neaşteptate, specifice dramaturgiei renascentiste şi baroce – sînt tributare unor Dante, Cervantes, Rabelais ori chiar dialogurilor shakespeariene (cine se mai încumetă azi să apeleze la asemenea referinţe?!), iar nu, *ad litteram*, poeziei lirice. "Smeririi tale cuvios mă plec,/ dar bine ştiu şi ce, şi cine eşti;/ iar cîte ştiu, pe toate le întrec/ chiar vorbele cu care te smereşti".

De aceea, este o naivitate a le cataloga drept "tratate ascetice în versuri" şi a le aplica în consecinţă (aşa cum s-a făcut) arsenalul analitic al teologului ori al "judecăţii duhovniceşti". Să nu uităm, "tratatele de dezlumire" codresciene, ne şoptise odinioară autorul, sînt "false" (la fel cum nu toţi psalmii arghezieni conduc spre evlavie)! Ceea ce nu înseamnă că sînt "mincinoase" ori "maligne", ci că acceptă un multiplu strat de realităţi, modele şi referinţe (culturale, biografice, aparţinînd tradiţiei ascetice), între care poetul îşi exersează registrul creativ. Şi ceea ce nu înseamnă, de asemeni, că experienţa lirică a autorului nu este relaţionată cu cea duhovnicească, însă nu putem pune semnul echivalenţei între cele două: cititorul trebuie să-şi asume, cu luciditate, condiţia de lector ori spectator, iar nu pe aceea de... confesor al poetului!

Nu trebuie să trecem cu vederea filiaţiile directe, la nivelul limbii şi apoi al sensibilităţii religioase, cu lirica unor Arghezi şi mai ales Valeriu Anania. "La avva Nil stau diavolii ciopor,/ din fund de rîpă pînă-n vîrf de grui,/ şi ar crăpa în patru spiţa lor/ de-ar fi-n pustie toţi asemeni lui// [...] Vor să-l muncească şi-s munciţi de el,/ şi fierbe ciuda-n ei cu boloboace,/ dar nu le scade-

afurisitul zel/ şi nu i-ar da în ruptul cozii pace!“. Discreta cheie ludică şi predilecția pentru şlefuirea formei pînă la fluențele lingvistic-epicuriene ale lui Coşbuc (la care autorul se raportează ca traducător), lăsînd astfel oarecum în urmă elevația şi căutarea spirituală (aşa cum sînt statuate de poezia religioasă a secolului XX), îi sînt tributare mai ales acestuia din urmă.

Generoasă în formă şi neaşteptată în mesaj, “anti-modernă“, deci cu atît mai necesară, poezia lui Răzvan Codrescu încă îşi aşteaptă cititorii şi exegeții. Locul ei în lirica contemporană românească, chiar dacă nu e încă identificat, nu poate fi unul minor.

Al treisprezecelea poem neptic

AVVA ŞI ÎNGERII

de Răzvan Codrescu

Acelui avvă Getikós i-au spus,
căci se trăgea din Pontul unde-odată
Andrei, întîi-chematul lui Iisus,
a răsădit credința-adevărată.

Şi povestesc de dînsul cei bătrîni
că mulți veneau să-l caute-n pustie,
dar l-aşteptau şi şase săptămîni
să ias-un ceas afară din chilie.

Cît n-ațipea, el se ruga întruna
şi gropi făcuse cu genunchii-n stei,
iar îngeri de-au venit să-i dea cununa,
a aruncat cu cîrja după ei.

“Să-mi dați cununa Domnul v-a trimis
cînd copt voi fi de marele soroc,
dar voi trăind pe veci în paradis,
de-al vremii mers habar n-aveți deloc!

Mai trebui timp şi zdroabă, căci păcatul
atîrnă greu cît anii mei pierduți
şi nu voiesc să creadă Nefîrtatul
c-am tîlhărit cereştile virtuți.

Tu, Doamne, ştii ce zic, deşi eşti gata
să pui înaltă mila Ta proptea

nevredniciei mele ce lăsat-a
mai mult pe Tine crucea ei cea grea.

Nu-s nesmerit, ci doar pornit pe mine
şi rîvnitor de dragul Tău să-mi fac
pînă la capăt lenea de ruşine,
spre-a nu părea de-atîta dar sărac.

Nu vreau vrăjmaşul mîndru să rămînă
că n-ai avut în mine cît ai pus,
ci crunt să ardă-n ciuda lui bătrînă,
pe jaru-ndreptățirilor de sus!“.

Tîrziu, cînd fu măsura lui deplină,
sui şi avva Getikós la cer,
dar zic cei vechi că vreme nu puțină
s-a mai căit în hruba lui stingher.

Şi azi pe stîncă urma se mai vede
a cîrjei azvîrlite cu năduh...
Poveste-o fi, dar celui care-o crede –
ferice lui de-a fi sărac în duh!

Teologia smereniei

Prof. Dr. Const. MIU

În peisajul poeziei noastre interbelice de inspirație religioasă, lirica lui Tudor Arghezi ocupă un loc aparte, pentru că atitudinea psalmistului diferă de cea lui Voiculescu, Blaga, Crainic şi Pillat.

În viața autentic creştină, smerenia are un rol fundamental, căci, fiind "o cunoaştere de sine în raport cu Dumnezeu"[1], ea întreține urcuşul duhovnicesc al credinciosului. Vorbind despre smerenie, doi dintre Sfinții Părinți arată că aceasta este "virtute dumnezeiască şi haină domnească"[2], aflându-se la "începutul urcuşului"[3] duhovnicesc.

În cele ce urmează, vom releva felul cum transpare smerita cugetare din psalmii arghezieni.

Caracteristica esențială a psalmistului arghezian este căutarea acelui *deus absconditus* de care vorbeşte Nicolae Balotă în cartea sa *Opera lui Tudor Arghezi*. În acest sens, se poate vorbi de o adevărată poetică a căutării divinității. La T. Arghezi, psalmistul nu se mulțumeşte doar cu simpla căutare sau plăsmuire a divinității, ca în psalmul *Ruga mea e fără cuvinte*: "Ruga mea e fără cuvinte,/ Şi cântul, Doamne, mi-e fără glas./ Nu-ți cer nimic. Nimic ți-aduc aminte./ Din veşnicia ta nu sunt măcar un ceas.// Nici rugăciunea, poate, nu mi-e rugăciune,/ Nici omul meu nu-i poate omenesc./ Ard către-tine-ncet, ca un tăciune,/ Te caut mut, te-nchipui, te gândesc." Dincolo de nota dubitativă, din versurile citate transpar două aspecte specifice isihiei: *împuținarea cuvintelor*, cale ce "duce mai aproape de Dumnezeu"[4] şi *dorul de posesiune a divinului*[5], acest din urmă aspect luând forma unei combustii interne.

Căutarea sacrului presupune două dimensiuni: una *exterioară*, iar cealaltă *interioară*. Cea exterioară capătă aspecte panteiste: "Mă uit la

Tudor Arghezi

[1] Pr. Dr. Ion Bria, *Dicționar al Noului Testament*, EdituraInstitutului biblic şi de Misiune al BOR, Buc., 1984, p. 453.

[2] Cf. Sf. Filotei Sinaitul

[3] Cf. Cuviosul Nichita Stithatul (Notele 2 şi 3 în Pr. Ioan C. Teşu, *Teologia necazurilor*, asociația *Christiana*, Buc., 1998, p. 120, 121).

[4, 5] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloaie, *Spiritualitatea ortodoxă*, Editura Institutului biblic şi de Misiune al BOR, Buc., 1992, p. 241, 213.

flori, mă uit la stele:/ Eşti chinul dulce al tristeții mele./ Mă uit în mine, ca-ntr-o chilie,/ Mă uit în ceruri, în Împărăție,/ Mă uit în gol, mă uit în vizuini./ Te caut printre spinii din grădini,/ Dau buruienile deoparte, de otravă,/ Şi pipăi locul urmei tale cu zăbavă./ Străbat călare şesul, cucuruzul:/ Te caut cu vederea, cu auzul,/ Mă plec la trandafiri şi le miros/ Bobocii din tulpinile de jos.// Fuseşi în toate şi te-ai dat în lături."(*Mă uit la flori*). Să spunem că aici se pune accentul pe actul căutării, prin repetarea verbelor *a se uita* şi *a căuta* la indicativ prezent, sugerând o acțiune durativă, trudnică. În fond, în poezia *Mă uit la flori*, avem de-a face cu ceea ce Părintele Stăniloaie numeşte *contemplarea lui Dumnezeu în natură*.[6] Aceasta este "treapta premergătoare a contemplării Lui nemijlocite."[7] Se poate lesne observa că psalmistul "nu limitează firea celor văzute numai la orizontul simțurilor, ci *cercetează cu mintea în chip înțelept rațiunea din fiecare făptură* ",[8] spre a-l descoperi pe Creator (s.n.).

Dimensiunea interioară (care vizează sinele) comportă o serie de întrebări retorice, în cascadă: „Cine eşti tu, acel de care gândul/ Se-apropie necunoscându-l?/ Cui cere milă, sprijin şi putere/ Neştiutor nici cum, nici cui le cere?"(*Făr-a te şti decât din presimțire*) sau "Tu eşti? L-am întrebat. Că mi se pare/ Să te cunosc dintr-o asemănare."(*Mi se pare...*)

Psalmistul este obsedat de ideea absenței sacrului şi, implicit, a singurătății chinuitoare a profanului, încât versurile capătă, la un moment dat, accentele unui bocet, în tonalitate de *lamentatio*: "Tare sunt singur, Doamne, şi pieziş/ Copac pribeag uitat în câmpie,/ Cu fruct amar şi cu frunziş/ Țepos şi aspru-n îndârjire vie"(*Tare sunt singur*). De remarcat că "La senzația de trudă acumulată" – care se desprinde din aceste versuri citate mai sus – "se adaugă, în plan metafizic, o alta, de solitudine existențială."[9] Drama solitudinii psalmistului, din *Tare sunt singur...* e pusă în lumină atât la nivel imagistic (*copacul pribeag, uitat în câmpie*, toposul – câmpia – având aici rolul de a releva, prin întinderea practic incomensurabilă, ideea de aneantizare, idee augmentată de cei doi determinanți ai substantivului copac – dublul vegetal al psalmistului – „pribeag" şi „uitat"), cât şi la nivelul procedeelor artistice: remarcăm folosirea excesivă a epitetelor cu valoare descriptivă, spre a ilustra *degradarea profanului, ca urmare a absenței sacrului*. Sub aspect teologic, "Cea dintâi formă de smerenie produce întristare şi descurajare, cu privire la noi înşine şi la neputința firii noastre..."[10] Întristarea şi descurajarea dau tonul de *lamentatio* de care vorbeam.

Obsedat de această singurătate sfâşietoare, psalmistul va recurge la îmboldirea Tatălui Ceresc: "Dacă-ncepui de-aproape să-ți dau ghes,/ Vreau să vorbeşti cu robul tău mai des."(*Nu-ți cer un lucru prea cu neputință*). Să reținem că aceasta este o modalitate de manifestare a smeritei cugetări, căci ea "este fereastra sufletului nostru (...) deschisă mereu către Dumnezeu..."[11] Ideea absenței sacrului este evidențiată sub aspectul temporalității, prin două metafore: "De când s-a-ntocmit Sfânta Scriptură/ Tu n-ai mai pus picioru-n bătătură/ *Şi anii mor şi veacurile pier*/ Aici sub tine, dedesubt, sub cer."(s.n.).

Neputința limitatului de a cunoaşte şi a cuprinde nelimitatul este sugerată metaforic de către Tudor Arghezi în psalmul *Ruga mea e fără cuvinte* cu ajutorul unei imagini vizuale: "Sunt, Doamne, prejmuit ca o grădină,/ În care paşte-un mânz." Imaginea aceasta relevă o altă modalitate de manifestare a smeritei cugetări a psalmistului arghezian. După cum opinează Părintele Stăniloaie, "Smerenia este conştiința şi trăirea supremă a infinității divine şi a micimii proprii (...) Trebuie să te faci mic de tot, mic până a te socoti nimic, ca să vezi măreția lui Dumnezeu şi să te simți umilit de lucrarea Lui."[12] Imaginea mânzului – alter ego-ul psalmistului – pune în relief nimicnicia celui care se află în căutarea celui Preaînalt.

[6, 7, 8] Pr. Prof. Dumitru Stăniloaie, *op. cit.*, p. 164-165.

[9] Constantin Ciopraga, *Amfiteatru cu poeți*, Editura Junimea, Iaşi, 1995, p. 45.

[10] Pr. I. C. Teşu, *op. cit.*, p. 125.

[11] *Ibidem*, p. 123.

[12] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloaie, *op. cit.*, p. 115.

Anarho-conservatorismul lui Jean Claude Michéa şi critica paradigmei neo-liberale

Statul neutru sau „minunata lume nouă“?

Anca Simitopol

Cine ar trebui să ne guverneze? Cei mai înțelepți, cei mai curajoşi, cei mulți? Începând cu Thomas Hobbes, filozofia politică modernă priveşte problema binelui şi a virtuții cu scepticism şi ironie, înlocuind întrebarea "*cine* ar trebui să ne guverneze" cu întrebarea "*care* instituții îi pot preveni pe cei incompetenți să ne conducă". Iar instituția statului liberal, expresia modernității, este, potrivit lui Pierre Manent, "încarnarea scepticismului".

Cartea lui Jean-Claude Michéa, *L'empire du moindre mal* (Paris : Climats, 2007), este o invitație filozofică de a cerceta adevărurile care stau la baza liberalismelor actuale, precum şi consecințele ultime care decurg din chiar principiile liberalismului clasic, arătând că versiunea economică a liberalismului actual (care se defineşte ca "dreapta") şi versiunea sa culturală şi politică (susținută de stânga contemporană) au aceeaşi sursă: dorința de pace şi de progres ştiințific subsumate unei unice finalități, aceea a performanței individuale. Michéa propune aici înțelegerea termenului "liberalism" ca forța devenită activă în istoria occidentală o dată cu distrugerea Vechiului Regim, ultimul bastion – bun sau rău – de tradiție. Autorul francez porneşte de la teza lui Karl Polanyi că, dacă până în momentul Revoluției Industriale, economia era parte integrantă a societății care avea un scop ultim, ulterior acestui moment, economia – ca toate ştiințele – a fost scoasă din totalitatea societății, devenind scop în sine sau ceea ce Aristotel numeşte crematistică, adică economia care are ca scop bogăția de dragul bogăției. În acest sens defineşte Michéa liberalismul, ca şi Leo Strauss, ca ideologia modernă prin excelență care, găsindu-şi legitimitatea în

Jean-Claude Michéa

individul abstract, autonom, a-social şi a-politic, nu se revendică de la tradiția filozofiei politice clasice şi creştine, şi, astfel, descătuşează dorințele nelimitate de putere.

Aşadar, din punctul său de vedere, asocierea dintre liberalism şi idealul republican (care acordă un loc important virtuților antice) sau dintre liberalism şi conservatorism (a cărui ontologie presupune o concepție holistă a societății incompatibilă cu individualismul liberal) reprezintă o absurditate. Deşi poate fi obiectat că există diferite tipuri de liberalism – Tocqueville şi Mises, spre exemplu –, Michéa consideră că un liberalism acomodabil tradiției nu poate exista sau mai bine zis nu poate supraviețui pe termen lung. Liberalismul actual (în versiunile sale economică

şi cultural-politică) este pentru el liberalismul în forma coerentă şi inevitabilă la care trebuie să ajungă liberalismul în evoluţia lui istorică, chestiune care rămâne totuşi discutabilă.

Filozofia liberală, potrivit lui Michéa îşi are rădăcinile în noţiunea de progres care se înscrie în demersul început de Hobbes de a modela o "fizică socială", adică de a organiza societatea după reguli "ştiinţifice" şi "imparţiale", fără a mai apela la virtutea cetăţenilor, precum şi în trauma provocată de amploarea războaielor religioase din secolele XVI – XVII, care a dat naştere dorinţei nestăvilite de pace (pp.21-22). Citându-l pe Christopher Lasch, Michéa arată că noţiunea de progres este strâns legată de dorinţa prozaică de a-şi vedea fiecare de treburile prorprii pentru a-şi îmbunătăţi propria condiţie, lucru care face ca societatea modernă să intre în contradicţie cu societăţile tradiţionale pentru care capacitatea individului de a se sacrifica pentru comunitate reprezenta virtutea dominantă (p.29). În acest context, spune Michéa, singurul război acceptabil devine războiul împotriva naturii, omul nemaidescoperind natura prin virtutea filozofică şi teologică a mirării, ci înstăpânindu-se asupra ei cu armele ştiinţei şi tehnologiei.

Potrivit autorului francez, axioma liberalismului este că, dacă pretenţia anumitor indivizi sau entităţi de a deţine adevărul asupra Binelui generează confruntarea violentă a oamenilor, înseamnă că aceştia din urmă nu pot trăi paşnic împreună decât în prezenţa unei Puteri neutre din punct de vedere filozofic. Carl Schmitt remarca acelaşi lucru, adăugând faptul că este în natura liberalismului să neutralizeze toate conflictele prin devalorizarea tuturor valorilor şi transformarea lor în valori de piaţă, ceea ce duce la instituirea unui adevărat "politeism al valorilor". Ajungem astfel la statul "fără idei sau valori" care, potrivit celebrei expresii a lui Saint-Simon,

înlocuieşte "guvernarea oamenilor" cu "administraţia lucrurilor" (p.37). De aici vine importanţa acordată expertului şi managerului în societatea noastră. Legitimitatea statului liberal, potrivit lui Michéa, este reprezentată de funcţia sa de arbitru în mişcarea browniană a indivizilor-atomi concurenţi, pe baza singurului criteriu de a proteja un individ de lezarea directă a unui alt individ. Dar, se întreabă Michéa, cum distinge statul liberal între lezare directă şi indirectă? Sau, spre exemplu, pe ce baze decide statul liberal că ridiculizarea sau critica unei religii nu lezează libertatea credincioşilor? Sau ce garantează statului liberal că oamenii vor face alegeri raţionale (adică "bune") şi că societatea nu se va transforma într-o societate de "demoni"? Oare nu se regăseşte esenţa ultimă a liberalismului în formula kantiană conform căreia instituţiile bune pot face funcţională chiar şi o societate de demoni?

Însă semnificaţia cea mai importantă a pretenţiei statului liberal de a asigura coabitarea paşnică a indivizilor, spune autorul, constă în faptul că Dreptul înlocuieşte Binele, iar Piaţa autoreglată dictează conţinutul social. Faptul că statul are pretenţia de a fi neutru înseamnă că piaţa îşi asumă rolul activ de a forma indivizii, prin imensa industrie publicitară şi de divertisment.

Începutul secolului XIX a fost marcat de dezbaterea dintre o societate a *dreptului*, pe care liberalii căutau să o prezinte ca pe societatea *dreaptă*, şi o societate decentă, în contextul în care, ca urmare a scoaterii economiei din întregul social, mase de muncitori (foşti ţărani deproprietăriţi) au fost mutate în oraşe artificial construite în jurul fabricilor, fenomen care a fost reluat mai târziu, în secolul XX – ce-i drept, însoţit de o violenţă mult mai mare –, de comunism. În acest context apar primele critici socialiste faţă de liberalism sau faţă de societatea creată de această ideologie care, potrivit lui Michéa, "în realitate încuraja comportamente indecente şi în mod vădit contrare demnităţii umane", devenind inacceptabilă din punct de vedere moral (p.44). Michéa accentuează că primii socialişti de secol XIX au atras atenţia că într-o societate care nu cere membrilor ei decât "respectul indiferenţei reciproce" şi, ca atare, "membrii societăţii nu împărtăşesc un minim bun simţ comun, maxima *vivre et laisser vivre* sfârşeşte, în realitate, în *vivre et laisser mourir*" (p.54). Din perspectiva lui Michéa, această societate presupus tolerantă, în care visul lui Milton Friedman, ca Piaţa să "unească zilnic milioane de indivizi care nu au nevoie să se iubească, nici măcar să-şi vorbească", devine tot mai real, este o lume absolut uniformizată, în care Celălalt apare nu ca persoană – subiect al unei întâlniri unice, ci ca "obiect de consum" (pp.82-83). Însă paradoxul pe care-l dezvăluie *L'Empire du moindre mal* este că, pe măsură ce se întinde peste întreaga planetă, liberalismul, mândru de neutralitatea sa care-l face să apară ca un pesimism intelectual, situat la egală distanţă de Cetatea lui Dumnezeu şi Cetatea Soarelui, începe să semene tot mai mult cu vechii săi duşmani mai sus menţionaţi şi pretinde să fie adorat ca "minunata lume nouă". Legitimându-se pretutindeni printr-o critică extrem de vocală a utopiei, liberalismul sfârşeşte astfel prin a deveni cea mai perversă formă de utopie.

Influenţat în gândirea sa politică de George Orwell, Michéa critică atât stânga cât şi dreapta, în măsura în care acestea devin gigantice sisteme al căror scop este progresul de dragul progresului – şi care pornesc de la postulatul fals că progresul moral urmează în mod necesar progresului tehnic –, alungând astfel fiinţa umană din lume. Din perspectiva lui Orwell, nu putem înţelege adevăratele diferenţe dintre ideologia liberală şi cea communistă decât dacă înţelegem că cele două au acelaşi punct de plecare: viziunea negativă asupra omului, dezvoltată în Europa secolului XVII. În măsura în care acceptăm postulatul că oamenii nu sunt motivaţi decât de iubirea de sine, rămânând indiferenţi faţă de ceilalţi, avem două soluţii, potrivit lui Orwell: fie acceptăm, precum liberalii, oamenii aşa cum sunt şi, pe baza egoismului lor pe care piaţa este liberă să-l stimuleze la maximum, construim statul liberal neutru, fie rămânem ataşaţi, precum comuniştii, de acel "*empire du bien*" şi atunci începem fabricarea omului nou (pp.162-163).

Pe urmele lui Orwell, Michéa propune o "stângă conservatoare" sau ceea ce se numeşte "anarhismul Tory" care porneşte de la ideea că

omul, nu productivitatea sau progresul, este măsura tuturor lucrurilor. Modernitatea reprezintă o tensiune pentru ambii filozofi întrucât ambii refuză pe de o parte ierarhia caracteristică vechii ordini, anterioare Revoluției Franceze, şi vor pe de altă parte să reunească principiul egalității, pus în practică de modernitate, cu principiul holist specific societăților tradiționale. Ambii sunt, astfel, anti-progresişti şi pretind că rămân ancorați în tradiția europeană creştină, convinşi fiind că aceasta dă mărturie de trăsătura fundamentală a umanității, bunul simț comun ("*common decency*") care, după Orwell, se regăseşte în oamenii simpli ("*ordinary people*"). Potrivit lui Orwell, spre deosebire de "cei mari" (*grandi*, aşa cum îi numeşte Machiavelli) şi de intelectualii progresişti care roiesc în jurul lor, "*ordinary people*" au o atracție naturală față de virtuțile de dreptate, fidelitate şi adevăr, atracție naturală care este distrusă de ingineriile sociale puse în practică în numele ideilor abstracte, aşa cum arată Orwell în *1984*, sau pervertită de mecanismele pieței autoreglate. De aceea, Michéa ar fi de acord cu expresia lui Charles Péguy că "a încuraja viciile poporului este un lucru mai murdar decât a încuraja viciile celor mari".

Revenind la "anarhismul Tory", Michéa, pe urmele lui Orwell, propune expresia de "auto-instituire" a societății, adică porneşte de la ideea că oamenii se nasc într-o societate dată care le oferă tradiția de bun simț comun, dar, în acelaşi timp, societatea nu poate exista fără ca oamenii să exercite mereu asupra ei şi asupra lor înşişi o activitate reflexivă şi critică. În acest sens, societatea se auto-instituie permanent (aici găsindu-se dimensiunea ei anarhică), însă pe baza izvorului de tradiție şi niciodată *ex nihilo* (aici găsindu-se dimensiunea ei conservatoare) (p.163). În acelaşi timp, pentru Michéa, ca şi pentru Orwell, această societate bazată pe bunul simț comun rămâne independentă de Dumnezeu însă nu şi de sentimentul religios. Orwell, spre exemplu, deşi ateu, era convins de necesitatea imperativă de a redobândi sentimentul religios; era convins că fără redescoperirea acestuia din urmă lumea modernă se îndreaptă spre catastrofă, rămânând însă prins în contradicția tragică dintre necesitatea de a crede şi neputința de a crede. Şi însuşi tragismul acestei contradicții ridică serioase semne de întrebare asupra viabilității proiectului anarho-conservator, căci, după cum afirmă un Donoso Cortés, "este mai uşor să construieşti o cetate în aer decât o cetate fără zei", adevăr pe care de altfel îl înțelegea cât se poate de bine şi un Jean Jacques Rousseau.

Independent de limitele proiectului său politic, gândirea lui Michéa, hrănită din tradiția orwelliană, contribuie la clarificarea confuziilor ideologice pe care le operează neoconservatorii şi ne dovedeşte că există şi o altfel de stângă (mult mai simpatică decât diversele neoconservatorisme, care, după cum sugerează autorul sunt de fapt pseudoconservatorisme), opusă stângii postmoderne a cărei principală preocupare este emanciparea sexuală. Anarhismul Tory, anti-progresist şi care valorizează principiul conservator al societății tradiționale holiste, pune sub semnul întrebării asocierea dintre conservatorism şi liberalism, înțeles ca filozofia modernă prin excelență care se rupe total de această dimensiune tradițională holistă şi al cărei fundament ultim e individul a-social şi a-politic. Cum poate individul a-social şi a-politic să construiască o lume comună împreună cu ceilalți indivizi – având în vedere că, în filozofia liberală, aşa cum spune David B. Hart, nu există nimic care să transcenda voința individuală şi care s-o ghideze spre scopuri pe care nu e capabilă să le vadă ea însăşi? Din perspectivă liberală, alegerea unui individ de-a asculta fie Mozart fie Lady Gaga este perfect legitimă, dar bunul simț al lui Orwell ne spune că nu e indiferent dacă indivizii care formează o societate ascultă Mozart sau Lady Gaga.

Dacă deconstrucția hibridului neoconservator şi revelarea liberalismului ca ideologie revoluționară *par excellence*, care distruge tradiția şi valorile şi prin aceasta distruge societatea, reprezintă meritul incontestabil al cărții lui Jean-Claude Michéa, pe de altă parte, în absența mai multor clarificări asupra chestiunii teologico-politice, pe care, cel puțin în volumul recenzat în prezentul articol, Michéa pare s-o ignore, obiecția paralelă, cu privire la caracterul hibrid al anarhismului conservator însuşi (deşi, însăşi denomi-

nația doctrinei – anarhism conservator – denotă clar faptul că Michéa, pe urmele lui Orwell, nu se sfieşte să-şi asume riscul paradoxului care se situează inevitabil la limita oximoronului şi a absurdului) sau la lipsa sa de fundament ontologic substanțial, rămâne cât se poate de legitimă.

Merită prezentată aici, pe scurt, şi critica lui Michéa la adresa stângii postmoderne contemporane – subiectul altor cărți precum *L'Enseignement de l'ignorance* sau *Les valeurs de l'homme contemporain*, carte apărută în 2001, care reia dezbaterea purtată de Jean-Claude Michéa, Pascal Bruckner şi Alain Finkielkraut la *France Culture* – căci, în viziunea sa, aceasta din urmă a dus capitalismul acolo unde el nu visa să ajungă. Problema îşi are rădăcinile în însăşi natura societății moderne, o societate, spune Michéa, care refuză orice autoritate transcendentă şi se întreabă pe ce baze, pur imanente, se poate organiza. Răspunsul care a ieşit victorios, istoric, este că Rațiunea sau Metoda (căci, în spirit cartezian, rațiunea e echivalentă cu metoda, mai precis "combinarea optimă a mijloacelor pentru a atinge un scop", în cuvintele lui Michéa) reprezintă această bază imanentă. Iar triumful Rațiunii îl reprezintă ideea de Progres. Aceasta e ideea iluministă prin excelență, idee pe care capitalismul, potrivit lui Michéa, a fost primul care s-o fructifice din punct de vedere practic – victimele Revoluției Industriale, aşa cum apar în cărțile lui Dickens, spre exemplu, fiind sacrificate în numele Progresului.

Din punct de vedere ştiințific sau tehnologic, Galileo e superior anticilor, Einstein lui Galileo etc., cu alte cuvinte, modernii sunt cu necesitate superiori anticilor. În ce priveşte educația, în general, aceasta avea ca principiu în societățile tradiționale şi chiar în societatea modernă occidentală, până prin anii '60, transmiterea cunoaşterii de la profesor la discipol, de la generațiile mai vechi la cele mai tinere. În societatea contemporană, principiul exprimat mai sus, că generațiile tinere sunt superioare celor bătrâne, a devenit principiu general, aplicat nu doar ştiințelor exacte şi tehnicii, ci societății în ansamblul ei. Astfel, întrucât Progresul e, evident, în viitor, adevărul se află în viitor, iar viitorul e reprezentat de actualii copii, deci, educația nu mai presupune transmiterea cunoaşterii de la generațiile vechi la cele tinere, ci presupune o continuă reeducare a adulților de către copii. Acest lucru se poate observa cu uşurință în amuzamentul disprețuitor al copiilor față de părinții lor care nu ştiu să folosească produsele tehnologice "de ultim răcnet", şi care, la rândul lor, îşi privesc cu admirație copiii care mânuiesc cu uşurință aceste *gadget*-uri.

Potrivit lui Michéa, ideea de progres, în numele căreia capitalismul îşi duce lupta, a fost preluată de către stânga postmodernă contemporană, moştenitoarea generației revoluționare de la 1968. În bună tradiție illuministă, stânga contemporană asociază progresul cu emanciparea individului de orice autoritate, începând cu autoritatea divină şi terminând cu cea a tatălui, întrucât, în gândirea stângistă contemporană, orice autoritate, pe de o parte, duce la crearea de comportamente autoritare, iar pe de altă parte jigneşte demnitatea umană. Astfel, spune Michéa, potrivit stângii postmoderne, faptul că un copil se loveşte de limitele impuse de un adult, fiind împiedicat să-şi manifeste în mod absolut capriciile, presupune jignirea demnității umane. De aici vine, în opinia lui Michéa, tentativa societății moderne de-a împinge dincolo de limită logica drepturilor, aşezând copilul pe picior de egalitate cu adultul. Elitele stângiste contemporane – care în opinia lui Michéa reprezintă versiunea cultural-politică a liberalismului – au început transformarea societății cu şcoala. După cum spunea Alain Finkielkraut, în dezbaterea publicată în *Les valuers de l'homme contemporain*, preşedintele *Federației consiliilor de părinți ai elevilor din şcolile publice* din Franța publicase împreună cu o elevă de liceu un articol în care cei doi cereau ca participarea reprezentanților aleşi ai liceenilor, în dezbaterile privind instituția şcolii, să fie recunoscută ca egală în demnitate şi responsabilitate cu participarea adulților.

Conform lui Michéa, pentru a-nțelege semnificația acestui lucru, avem nevoie să înțelegem câteva alte lucruri întâi. Pe urmele lui Christopher Lasch, filozoful francez arată că a pune copilul pe picior de egalitate cu adultul nu înseamnă nicidecum a-i face o favoare, ci înseamnă "negarea umanității înseşi" pentru că, de fapt, i se refu-

ză copilului drepturile sale fundamentale, dreptul la copilărie şi dreptul de a deveni adult, tocmai prin încurajarea "maturității imature", lucru care nu rămâne fără urmări psihologice. Copilul nu va putea vrea niciodată altceva decât să "rămână tânăr" (câți dintre adulții din societățile occidentale n-au această obsesie?), deoarece copilul n-a avut niciodată un model de adult, în sensul clasic al termenului. Michéa arată că Lasch avea dreptate în a afirma că distrugerea autorității tradiționale (familie, şcoală, societate, biserică) nu înseamnă libertate anarhică, ci o autoritate mai mare căci, "în absența adulților, alergăm către experți".

După cum am menționat mai devreme, dacă singura bază de organizare a societății e Rațiunea sau Metoda, înseamnă că pentru orice problemă umană există o soluție rațională, o metodă. Aşa cum spune Michéa, "există o metodă de a fi fericit, la fel cum există un program de urmat pentru a fi un prieten apreciat, un amant performant sau un părinte bun". În acest context, este interesantă

remarca lui Michéa că elitele politice, care gestionează astfel de programe, seamană tot mai mult între ele, fie că sunt la New York, Tokio sau Moscova, şi tot mai puțin cu propriul popor, pe care-l supun experimentelor şi ingineriilor sociale (cu toate că Michéa nu reduce problemele actualei societăți la complotul unei elite mondiale). Ca urmare a acestui tip de politici şcolare, şcoala nu mai reprezintă instituția care transmite cunoaşterea, nici măcar nu mai încearcă să formeze un bun cetățean pentru republică, ci pregăteşte forța de muncă pentru autoritatea supremă, Piața. Iar această forță de muncă, potrivit lui Michéa, reprezintă fundamentul liberalismului clasic, adică individul abstract, autonom, a-social şi a-politic, pe care stânga îl pregăteşte pentru Piață, emancipându-l de orice autoritate, şi, ca atare, transformându-l în individul care nu poate distinge între bine şi rău, între Mozart şi Lady Gaga, căci cine are autoritatea să decidă ce e binele şi ce e răul sau ce e calitatea intelectuală şi artistică? Autoritatea absolută o are Piața autoreglată, iar valoarea supremă care o reprezintă e dată de ceea ce se cumpără, ceea ce se caută.

Pe de altă parte, potrivit lui Michéa, nu înțelegem nimic din semnificația reformelor şcolare menționate, dacă nu înțelegem întâi de toate că secolul XX a fost, prin excelență, secolul reeducării "omului vechi" de către "omul nou", reeducarea fiind matricea totalitarismelor, aşa cum o arată Orwell în *1984*. Nu înțelegem nimic, spune Michéa, dacă nu înțelegem asemănarea profundă dintre acest tip de reforme şi Revoluția Culturală maoistă care, e bine să ne amintim, a început tot în şcoală, întâi prin declararea egalității dintre profesor şi elev şi continuând apoi prin batjocorirea, maltratarea şi în cele din urmă asasinarea profesorului de către elev, Revoluție Culturală aclamată de revoluționarii "şaişoptişti", responsabilii programelor actuale de învățământ. Ca şi acum, atunci reeducarea s-a făcut de către "copiii viitorului" şi de către "experți" (diferența e că atunci reeducarea a fost foarte violentă, lucru care nemulțumea revoluționarii "şaişoptişti" pacifişti) care, afirmă Michéa, vorbesc întotdeauna în numele celor dintâi, exercitându-şi, de fapt, puterea reală.

Educația religioasă în școala românească

Educația religioasă ocupă un loc bine definit în procesul complex al formării caracterului uman prin intermediul şcolii, corespunzând unei laturi evidente a ființei umane. Cum şcoala pregăteşte sistematic persoana în perspectiva intelectuală, morală, civică, estetică şi igienică, componenta religioasă se adaugă acestora în mod firesc şi organic, urmărindu-se complementaritatea şi continuitatea de ordin instructiv şi formativ. O pregătire temeinică şi complexă a elevului nu poate fi lipsită nicidecum de componenta ei religioasă, cel puțin la nivel informativ şi cultural.

Pr. Prof. Adrian Cherhaț

Cunoaşterea omului nu poate fi direcționată unilateral, precum în ideologiile totalitare, ci trebuie lăsată în seama libertății personale, prin care optează pentru o anumită cale sau pentru folosirea anumitor mijloace în funcție de natura obiectivelor educative. Spre împlinirea acestui scop pot exista cel puțin trei căi accesibile omului: *cunoaşterea prin...*, specifică vieții strict empirice, oferind o recepție eşalonată şi selectată după criterii subiective; c*unoaşterea din...*, realizată printr-o referință la un simbol, care ne descoperă anumite realități aparent ascunse în fapte şi în lucrurile din jur; şi *cunoaşterea întru...*, însuşită prin trăirea directă interioară a unui fenomen sau a unei realități exterioare. (Chirilă, I., 1997, p. 32-35).

O altă împărțire este cea a profesorului Nae Ionescu, care găsea două căi de împlinire a cunoaşterii umane, absolut complementare, cu mijloace şi metode diferite de împlinire: cunoaşterea empirică şi logică, bazată pe mijloacele ştiinței şi acționând exterior asupra omului, şi cunoaşterea mistică prin iubire, bazată pe trăirea personală şi acționând interior asupra persoanei umane. Cele două forme nu se contrapun una alteia, ci întotdeauna se sprijină reciproc, chiar dacă cunoaşterea ştiințifică se dobândeşte prin experiment natural pornind dinspre om spre natură, iar cunoaşterea mistică se asimilează prin trăirea unei revelații, venind dinspre natură spre om. Orice opțiune îndreptată doar spre una dintre aceste două căi ale cunoaşterii denotă un spirit mediocru şi o personalitate obtuză şi retrogradă. (Ionescu, N., 1995, p. 50 ş.u.).

Şcoala românească contemporană se bazază în bună parte pe o structură a cunoaşterii ştiințifico-empirice de tip iluminist, iar apariția religiei ca disciplină în peisajul educațional a condus la apariția unei noi perspective a cunoaşterii umane. Acest fapt a stârnit nu de puține ori numeroase controverse în legătură cu natura actului educațional de tip religios, producând opinii pro şi contra în legătură cu poziția religiei ca disciplină de studiu în şcoală. De altfel, e de înțeles că într-o societate secularizată, bazată pe o viziune scientistă şi pozitivistă, aproape exclusivă, asupra lumii şi a omului, şcoala nu oferă nici pe departe astăzi un mediu prielnic formării şi creşterii religioase a copilului, decât într-o mică măsură.

Mai mult, ora de religie, în condițiile unui cadru legislativ destul de precar şi confuz, precum şi a unei predări, în destule cazuri improvizate, se dovedeşte total insuficientă, dacă nu chiar vătămătoare, prin exces de zel sau nepriceperea celui învestit cu această sarcină educativă. Nu dorim să intrăm în detalii pe tema cadrului

legislativ în care se desfăşoară astăzi ora de religie în şcoală, ci vom stărui asupra unor chestiuni de ordin pedagogic şi metodologic menite să aducă o contribuţie la o mai bună desfăşurare a procesului de învăţământ religios, dar mai ales la o mai bună înţelegere a rolului educativ şi formativ pe care îl are religia în şcoala românească de astăzi.

În primul rând trebuie să precizăm că educaţia religioasă este imperios necesară în perspectiva dobândirii unui caracter integru şi a întregirii câmpului informaţional pe o scară cât mai largă în formarea unei personalităţi culturale complexe. Mai mult, prin studiul religiei „avem şansa de a recupera acele căi spirituale oferite tinerilor în perioada interbelică, de a recupera acea dimensiune morală a educaţiei ce i-a conferit forţă elitei intelectuale din perioada interbelică. Perioada interbelică ne-a dăruit savanţi, eroi, martiri şi mai ales caractere. Un factor important care contribuie la formarea individului, la implicarea lui responsabilă în viaţa activă a societăţii şi a Bisericii, îl constituie educaţia religioasă. Este bine cunoscut faptul că divorţul dintre religie şi viaţă constituie sursa dezordinii spirituale, dezordine care astăzi se face simţită din ce în ce mai mult". (Timiş, V., 2004, p. 28).

Se impune, însă, să facem distincţie între *religia predată în şcoală* şi *catehizarea făcută la biserică*, mai ales pentru a lămuri o importantă lacună pe care o au contestatarii orei de religie în şcolile publice, care în mod constant trâmbiţează mutarea acesteia în locaşul de cult. Pentru că destule persoane confundă naiv *ora de religie* cu *cateheza bisericească*, trebuie precizată deosebirea dintre predarea unui învăţământ religios cu valenţe teoretice în şcoală şi continuarea sau aplicarea lui practică în grupul catehetic de la biserică, ca şi diferenţa care există între profesorul de religie şi catehetul bisericesc. Precizarea se impune cu atât mai mult cu cât trăim într-o societate, paradoxal, pe cât de „ultratehnicizată" şi suprainformată, pe atât de „analfabetă" pe plan religios şi cultural.

În acest context socio-cultural trebuie cunoscut faptul că între cele două forme de educaţie religioasă există deosebiri esenţiale de stil educativ şi metodologic, folosindu-se strategii şi mijloace pedagogice diferite. Spre exemplu, dacă în cadrul catehezei de la biserică întregul demers educaţional porneşte de la asumarea şi mărturisirea unei credinţe certe a grupului de învăţăcei, în cazul orei de religie de la şcoală abordarea ţine cont şi de o eventuală necredinţă sau împotrivire a clasei de elevi la învăţăturile Revelaţiei divine. De aceea modul de desfăşurare a lecţiei de religie este oarecum diferit faţă de demersul catehetic, prin metode şi mijloace care pot susţine chiar şi o abordare polemică a chestiunilor religioase, cu respectarea, evidentă, a unui cadru de dialog şi a manifestării libertăţii de opinie.

Metodele expozitive sunt cele mai utilizate în cadrul orelor de religie, ţinându-se cont, însă, de vârsta şi caracterul clasei. Folosirea lor „nu trebuie interpretată doar cantitativ, ci se impune optimizarea expunerii prin procedee stilistice şi oratorice adecvate, prin arhitectonica şi logica argumentaţiei, prin crearea premiselor unui dialog didactic" (Jurcă, E., 2006, p. 169). Este evident că ora de religie nu trebuie să se bazeze în exclusivitate pe transmiterea cunoştinţelor religioase, dar şi acestea trebuie cunoscute, cel puţin ca pretext al dezbaterilor şi problematizărilor care se impun. Modul de abordare din partea profesorului de religie este cel în duhul părintesc, bazat pe autoritatea dragostei creştine, şi nu în duhul autorităţii dăscăleşti, astfel încât „elevul să nu simtă că are o materie în plus, ci o altfel de disciplină, menită să-i înfrumuseţeze universul copilăriei târzii" (Ibidem, p. 170).

Metodele dialogale sau interogative deschid perspectiva orizontalităţii şi bilateralităţii relaţiei dintre profesor şi elev, realizând un feed-back mai consistent, o dinamică mai pronunţată şi o mai mare varietate tematică. Una dintre cele mai cunoscute şi mai utilizate metode în învăţământul religios este **conversaţia euristică**, care reprezintă o modalitate aparte de învăţare prin descoperire, mai precis prin descoperirea proprie făcută de către elev, condus la rezultat prin măiestria erotetică a profesorului. Specificul metodei constă în procedeul de investigaţie comună condus cu abilitate de profesor prin întrebări bine gândite şi oportun puse, prin care instruirea se

face nu prin transmiterea şi prezentarea unor cunoştinţe noi, ci prin efortul personal al elevului de a descoperi noi sensuri şi adevăruri pe baza valorificării propriilor experienţe de cunoaştere. „Dialogul profesor-elev, în predarea religiei în şcoală, are cu atât mai mari şanse de reuşită, prin faptul că nu e vorba doar de o disciplină informativă, ci cu precădere formativă“ (Ibidem, p.171).

Esenţial în predarea conţinutului educaţiei religioase este acest element dialogal, care într-o vreme a conexiunilor interdisciplinare, a demersurilor sintetizatoare şi unificatoare, a dialogului interconfesional, interetnic şi chiar interreligios, devine piatra unghiulară a relaţiilor interumane. Parafrazând o sintagmă a Sf. Ap. Pavel, putem spune că, în predarea religiei în şcoală, unde dialog nu e, nimic nu e, reamintind că dialogul sau comunicarea îşi află rădăcinile în însuşi Logosul lui Dumnezeu, care este Persoană, Mesaj, Gândire, în dialogul lui Dumnezeu Tatăl cu noi şi în Duhul adevărului, ca izvor al comunităţii şi al comuniunii dialogale între oameni.

„Ora de religie trebuie să fie o adevărată sărbătoarea a dialogului şi frăţietăţii, în care copilul să se simtă în elementul lui, să se poată deschide, să spună ce gândeşte, ce simte, ce-l frământă, să întrebe la rându-i, să aibă sentimentul comuniunii printr-o comunicare senină şi sinceră cu dascălul şi cu colegii săi. Este de mare importanţă crearea unei atmosfere de dialog, de conversaţie prietenească, în care profesorul de religie, cunoscând particularităţile psihologice ale vârstei, să se ştie transpune în rolul şi la mintea lor, prin întrebări bine gândite, pentru a le deschide gustul şi dragostea de cele sfinte, iar nu frica de notă, de memorizare a textelor etc., vechile instrumente ale unui învăţământ dogmatic, rigid“ (Ibidem, p. 172-173).

O metodă de învăţământ înrudită cu conversaţia euristică este ***descoperirea didactică***, de mare eficienţă în predarea conţinutului educaţiei religioase în şcolile laice. Ea porneşte de la premisa delimitării între ceea ce este util şi oportun a se da elevului de-a gata şi ce e necesar să se lase ca el să descopere prin propria lui iniţiativă (Cucoş, C., 1999, p. 240). Întrucât este o modalitate de lucru prin care elevul este pus şi călăuzit să descopere el însuşi adevărul prin activitatea proprie, această metodă prezintă avantajul implicării active şi directe a participării elevului la procesul învăţării şi al cunoaşterii, fără să i se impună acceptarea pasivă a unor cunoştinţe gata

formulate. În predarea religiei în şcoală, metoda descoperirii didactice îşi găseşte aplicabilitatea îndeosebi prin lansarea unor întrebări problemă şi crearea unor situaţii problemă, înrudindu-se cu problematizarea şi metoda cazului, care descoperă elevilor doar embrionul adevărurilor, punându-i în situaţia de căutare şi descoperire personală a realităţii fenomenului uman (Ibidem, p. 241).

Esenţial în actul descoperirii didactice este stabilirea unui alt tip de relaţie profesor-elev, decât cel clasic în care i se toarnă elevului cunoştinţe de-a gata formulate, adeseori prin dictare, pe care el le preia în mod pasiv şi noncritic, le memorizează şi le reproduce în mod mecanic, fără o investiţie de judecată personală sau o notă originală. Acest tip de abordare atrage consecinţe psiho-morale şi comportamentale, vizând pasivismul, conformismul, lipsa discernământului sau a autonomiei de gândire, comoditate sau chiar indiferentism intelectual (Jurcă, E., 2006, p.173). O astfel de aplicare metodologică a predării lecţiei de religie conduce inevitabil la deformarea personalităţii elevului, la respingerea inerentă a problematicii religioase şi la eşecul formării unui caracter uman puternic în perspectiva provocărilor vieţii.

Una dintre cele mai eficiente şi mai recomandate metode de predare a religiei în şcoală este *metoda alianţei*, care implică un alt element didactic esenţial: **educaţia religioasă în grup**. Metoda este abordabilă cu precădere mai ales în cazurile grupurilor catehetice de la biserică, adică la un nivel de trăire religioasă bazată pe credinţă personală, dar se poate aplica cu succes şi la clasă în funcţie de nivelul duhovnicesc al comunităţii de elevi. Dacă primele două metode au pus accentul pe comunicare, expozitivă sau dialogală, metoda alianţei pune în lumină un alt element didactic fundamental: conlucrarea în grup, unde profesorul de religie este un aliat al elevilor, ca pregătire pentru o viitoare integrare în comuniunea eclesială.

„Alianţa profesor-elev înseamnă de fapt încredere şi cooperare, nu complicitate în eschivarea de la sarcinile educative ale programei sau de la disciplina şcolii. Este vorba despre un alt stil de comunicare, mai apropiat, care măreşte încrederea în cadrul didactic, stimulează aptitudinile creative ale elevului şi depăşeşte graniţele inhibitorii ale relaţiei distante profesor-elev“ (Ibidem, p. 175). Metoda alianţei se bazează pe raporturi de dialog şi prietenie între elevi şi cadrul didactic, ei devenind parteneri la acţiunea de educare şi formare reciprocă, lucrarea profesorului fiind pentru elev un „ajutor care să-l conducă spre vocaţia personală, liber consimţită şi exprimată“ (Cucoş, C., 1999, p. 237). Educatorii, dacă vor să aibă o influenţă asupra tinerilor, sunt nevoiţi să respecte libertatea de opinie şi de credinţă a educaţilor, să intre într-un dialog sincer şi deschis cu ei, să caute împreună răspunsuri la marile probleme care îi frământă.

Această coparticipare la procesul educativ reprezintă aplicarea a două principii creştine fundamentale, transmise de însuşi Mântuitorul Hristos apostolilor Săi: „*Aceasta este porunca Mea: Să vă iubiţi unul pe altul aşa cum v-am iubit Eu pe voi. Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are: să-şi pună cineva viaţa pentru prietenii săi. Voi*

sunteți prietenii Mei, dacă faceți ce vă poruncesc" (Ioan 15, 12-14); şi „*Cel ce este mai mare între voi să fie slujitorul vostru*" (Matei 23, 11). Profesorul de religie trebuie să aibă conştiința prieteniei şi egalității întru Hristos în raport cu elevii săi, nicidecum a distanței impuse de stilul profesoral şi de considerarea religiei ca o simplă disciplină de învățământ. Un profesor distant nu va avea nici o şansă de a transmite fiorul dragostei creştine, care constituie, în definitiv, esența învățământului religios. Importanța orei de religie în şcolile publice nu constă atât în transmiterea unor cunoştințe religioase rigide, cât mai ales în contribuția la formarea duhovnicească a elevului, a dezvoltării integrale a caracterului său şi, în mod esențial, a oferirii unei şanse de a se apropia de Dumnezeu din proprie inițiativă, fără a i se impune acest lucru.

Această alianță profesor-elev devine cu atât mai strânsă în cadrul catehezelor unde exemplul personal al dascălului creează un puternic sentiment de solidaritate şi siguranță prin confirmarea pe viu a celor învățate la ora de religie. Cercetările pedagogice au confirmat că metoda alianței constă înainte de toate în a fi laolaltă cu tinerii şi a-i face să devină oameni integri prin trăirea şi afirmarea propriilor convingeri şi valori. Adolescentul are nevoie de cineva pentru ca demersurile sale să fie aprobate şi confirmate prin experiență comună, împărtăşindu-şi gândurile şi trăirile. De aceea, educatorii, inclusiv preoții în misiunea lor, trebuie să fie printre tineri şi nu în fața sau în afara lor (Ibidem).

Din această perspectivă a scopului său ultim, care este cunoaşterea lui Dumnezeu, educația religioasă trebuie să presupună o creştere ca un proces care are loc în interiorul persoanei, fără să-i forțeze sau să-i schimbe silit caracterul şi structura ei interioară. Prin ora de religie elevul în mod firesc sporeşte în înțelegere, în putere, în inteligență şi în simțire, pentru că întreaga artă a educației religioase poate fi definită ca o „stimulare a creşterii" (Koulomzin, S., 2010, p.50). La clasă această creştere poate fi încurajată numai atunci când educatorul implică în demersul său interesul, îndoiala, acceptarea, provocarea, căutarea, rezolvarea unei probleme de către elev în contextul lecției. În mod ideal procesul de predare-învățare la ora de religie ar trebui structurat pe confruntarea elevului cu o problemă în acord cu nivelul său şi apoi din furnizarea informațiilor necesare rezolvării ei. Orice tehnică didactică este inutilă, dacă nu implică şi un efort creativ autentic din partea elevului, care să-i încurajeze creşterea înțelegerii şi a puterii sale de comprehensiune a realităților vieții (Ibidem, p. 52).

Societatea pluralistă, liberală şi democratică în care trăim determină în mod esențial o pedagogie a dialogului, iar predarea religiei nu se poate face fără o relație caldă şi prietenească între educator şi cel educat, mai multă suplețe şi deschidere care să reflecte cu claritate adevăratul spirit al creştinismului, ca religie a iubirii. Dacă în cadrul catehezei bisericeşti metodele şi problematica abordată au la bază credința personală şi acceptarea liberă a învățăturilor revelate, iar catehetul lucrează asupra asimilării unei practici religioase eficiente şi active, la ora de religie cadrul şi modul de abordare a temelor religioase sunt oarecum diferite, avându-se în vedere mai mult aspectul informativ şi existând posibilitatea necredinței sau a refuzului conceptelor revelate, iar profesorul are datoria de a manifesta un tratament echidistant față de toți în duhul dragostei lui Dumnezeu, Care „*face să răsară soarele Său şi peste cei buni şi peste cei răi şi face să plouă şi peste cei drepți şi peste cei nedrepți*" (Matei 5,45).

Necredința sau refuzul de a accepta învățăturile religioase la nivelul vieții personale nu sunt motive serioase într-o lume liberă şi democratică de a nu studia religia, cel puțin ca fenomen public şi social, aşa cum neaderarea la conceptele teoriei evoluționiste sau la cele ale teoriilor literare ori la simbolurile şi cadrele culturii civice democratice actuale nu conține motive suficiente de a nu studia aceste orientări în şcoală. O cultură sănătoasă care să conducă la formarea unui caracter solid şi integru are nevoie de o educație complexă, care presupune o cunoaştere cât mai largă şi obiectivă în toate domeniile manifestărilor vieții omeneşti. Şcoala prin excelență are menirea de a asigura această educație culturală largă pentru fiecare persoană, indiferent de

opțiunile subiective individuale, pentru a produce în gândirea învățăceilor săi o viziune obiectivă şi reală asupra lumii şi vieții omeneşti.

A direcționa educația şi obiectivele ei doar pe o anumită latură a gândirii şi concepției despre viață, refuzând alte obțiuni şi variante, conduce ireversibil la manifestarea unui învățământ ideologic unilateral, specific regimurilor politice totalitare. A tolera şi a accepta în spirit civic şi democratic credința şi convingerile personale nu presupune nicidecum a elimina sau a interzice manifestările legate de aceste convingeri, pe motiv că ele ar fi inconfortabile celor care nu le au sau le resping. Toleranța şi libertatea reală prin excelență nu înseamnă respingere, ci acceptare cu bună-cuviință a diferențelor şi a simbolurilor diferitelor culturi religioase prin asumarea unui spirit cu adevărat civic, care înlocuieşte deranjul sau inconfortul egoist al celorlalți provocat de diferențe, cu atitudinea de înțelegere frățească şi respect față de cel diferit.

A fi tolerant înseamnă a nu fi deranjat de manifestările celor de alte convingeri şi a le accepta din dragoste şi respect față de ei ca persoane libere şi nu a te considera lezat în mod egoist şi brutal, interzicându-le sau eliminându-le în spirit ideologic totalitar. De aceea, atitudinea avută de unele state, care se pretind democratice, precum Italia şi Franța, unde s-a interzis prin lege orice manifestare religioasă sau simbol religios în şcoli, nu este decât o prezență camuflată a spiritului politic totalitar, la care s-a apelat în numele unei libertăți false printr-o intoleranță religioasă caracteristică doar regimurilor comuniste de tristă amintire. Pe această linie a aplicării unui principiu neinspirat al neutralității totalitare, care nu numai că nu aduce echilibrul necesar, dar chiar lezează caractere şi conştiințe, se grupează şi unele voci iresponsabile ale societății româneşti, înlocuind argumentele bolşevice cu altele de tip liberal pentru a-şi justifica intoleranța religioasă şi agnosticismul moral. Toleranța şi libertatea de opinie nu se obțin prin impunerea unei neutralități fără conținut, cerută de aşa-zisul principiu laic al societății, ci ele sunt expresia acceptării fără rezerve a particularităților şi conținutului fiecărei culturi religioase.

Un răspuns argumentat şi logic a fost oferit acestor ideologi ai „laicității“ în revista „Dilema veche“ de către eseistul Sever Voinescu: „Mai întâi se spune că o atare normă (garantarea învățământului religios de către Constituție) se află în contradicție cu principiul laicității statului. După părerea mea, principiul laicității statului înseamnă cu totul altceva decât principiul ateismului statului. Un stat laic nu este un stat care reprimă religia sau restrânge spațiul de manifestare publică a religiei, ci un stat care tratează egal, nediscriminatoriu, orice religie şi, în consecință, respectă egal credințele religioase ale cetățenilor săi. Laicitatea este o formulă de toleranță religioasă, şi nu o formulă antireligioasă. Prin urmare, statul trebuie să fie laic, dar în calitate de principal administrator al spațiului public, trebuie să permită accesul religiosului în spațiul public. Spațiul public este un spațiu al tuturor, deci şi al persoanelor religioase. Dacă persoanele religioase sunt majoritare sau minoritare într-o societate, cred că spațiul public trebuie să reflecte acest lucru. La fel, şcoala ca spațiu public trebuie lăsată să transmită mesajul toleranței față de religie, şi nu mesajul excluziunii intolerante“ (Voinescu, S., 2010).

Trebuie precizat mai întâi, că termenul laic nu este echivalent cu antireligios sau areligios, aşa cum este înțeles de adepții „laicității“ statului modern sub influența filosofiei iluministe. El provine din limba greacă veche, unde cuvântul λαός însemna popor sau comunitate, adică mulțimea deosebită de tagma conducătorilor, iar în limbaj creştin a avut de la început semnificația de poporul lui Dumnezeu, adică comunitatea bisericească distinctă de clerici sau de ierarhia bisericească sacramentală. În acest context, a fi laic nu înseamnă cu necesitate a fi în afara religiei sau a fi ateu, ci a nu fi cleric orânduit sacramental. Şi cum de obicei statul politic nu este condus de către clerici, este de la sine înțeles că autoritatea statului este laică şi că principiul laicității include şi religia, iar statul laic manifestă şi responsabilități religioase.

În al doilea rând, a aplica în spațiul românesc modele ale culturii antireligioase apusene nu este numai o nepotrivire evidentă, ci chiar o

lezare a demnității spiritului şi culturii româneşti. Aceasta pentru faptul că religia, şi în mod special creştinismul, reprezintă o valoare fundamentală a ființei neamului românesc, fără de care nu s-ar putea vorbi de un specific românesc. Niciodată în istoria sa poporul român nu a cunoscut o perioadă a culturii nereligioase, ci el însuşi s-a format într-un mediu creştin autentic, astfel încât cultura națională românească include numeroase valențe ale credinței creştine. Religia creştină nu poate fi separată de cultura românească prin nici un model de import, aşa cum statul român, oricât de „laic" ar fi, nu poate fi separat întru totul de Biserică, deşi este vorba de două instituții distincte. Este imperios necesar nu să importăm modele străine în şcoală şi societate, care nu se pliază pe specificul nostru, ci să creăm un model cultural românesc viabil, fundamentat pe tradiția şi particularitățile sufletului românesc, capabil să formeze caractere şi conştiințe solide de personalitate umană.

Prin urmare, nu poate fi conceput un învățământ românesc lipsit de segmentul religios, aşa cum nu se poate nici măcar imagina o şcoală românească în care să nu se studieze obligatoriu limba şi literatura română, istoria şi geografia României, care sunt elemente definitorii ale structurii ființei naționale. Şi aceasta cu precădere pentru faptul că educația religioasă în şcolile publice garantează prin însăşi esența ei cultivarea valorilor morale, toleranța şi libertatea socială, respectul şi acceptarea prin iubire a semenilor cu toate particularitățile lor, dragostea de neam, însuşirea serioasă şi responsabilă a ştiințelor şi mai ales promovează lupta continuă împotriva oricărei forme a răului – toate acestea, elemente clasice ale unei societăți democratice, moderne, pluraliste şi actuale.

Semn bun pentru istroromâni

Elevii şcolii medii „Ivan Goran Kovacic“ din Cepich, de care aparţine şcoala elementară din Suşnievița, au fost primiți duminică 24 octombrie a. c., împreună cu o parte din dascălii lor, de către noul Preşedinte al Croației, Dl. Ivo Josipovic, la Zagreb.

Şcoala „Ivan Goran Kovacic“ cuprinde şi elevi de origine istroromână, fiind unica şcoală din zona în care se află satele cu populație istroromână de la sud de muntele Ucika (Monte Maggiore); elevii au prezentat preşedintelui croat un ghid turistic bilingv croat şi istroromân – ceea ce constituie o premieră absolută în promovarea acestui grai după cel de al doilea război mondial –, tipărit în excelente condiții grafice.

O elevă de origine istroromână, Silvia Şivaines, i-a recitat preşedintelui Croației o poezie despre toamnă în dialect istroromân. Am cunoscut-o şi am auzit-o pe această fetiță de 12 ani, la şcoala medie din Cepich, marți 12 octombrie, recitând poezia respectivă, ea făcând parte din „grupul tinerilor istroromâni“, organizat şi condus de tânăra profesoară Romina Licul (citeşte Liţul).

Poezia este scrisă de o tânără poetă istroromână, originară din satul Noselo de lângă Suşnievița, Gabriela Vretenar (n. 1982), pe atunci când ea avea 14 ani; la fel ca şi fratele ei, Gabriel Vretenar (n. 1984), ea a scris primele poezii creații literare culte cunoscute vreodată în dialectul istroromân, fiind răsplătiți amândoi cu un premiu al Asociației „Andrei Glavina“ în anul 1997, decernat de către subsemnatul într-un cadru festiv la Trieste. O parte din aceste poezii ale fraților Vretenar au fost publicate în unicul periodic în dialect istroromân care a existat, „Scrisore către frați rumeri“, scris şi editat de către subsemnatul precum şi în revista „MicRomania“ din Belgia şi în „Adevărul literar şi artistic“, în 2005. Această poezie, scrisă de o tânără istroromână şi recitată de o fetiță istroromână este un dar gingaş, ca un semn sensibil de viață, de existență, care vine de la această veche comunitate lingvistică, până acum netutelată de nimeni, căreia sperăm să i se răspundă cu măsurile de tutelă prevăzute de „Charta europeană a limbilor regionale sau minoritare“, singurele reale şi eficiente. Nu cu „Digitalizări“, adică simple „dactilografieri“ la calculator ale unor texte istroromâne culese demult de alții, şi crearea pe calculator a unui *site* pentru limba „vlaşki“ şi „jeianski“ , cum se încearcă a se schimba de către unii denumirea graiului istroromân, sunt insuficiente pentru transmiterea limbii şi în plus sunt reductive – dacă nu chiar ofensatoare – prin noua denumire care se încearcă a se da limbii, deoarece istroromânii nu sunt un popor fără origine, apărut din nimic, dar au o origine bine stabilită ştiințific şi istoric, de ram al romanității balcanice, „Rumeri“, vorbind un dialect românesc, unic în Croația şi în lume, care este unul dintre cele patru dialecte ale limbii române.

O mare satisfacție ne-a fost dată de întâlnirea la Suşnievița cu tânăra istroromână Viviana Berkarich, licențiată în economie la Facultatea din Rijeka, oraş în care s-a născut din părinți istroromâni, bună vorbitoare a dialectului, care s-a oferit să țină lecții în dialect la Şcoala elementară din Suşnievița. Aceste lecții sunt prevăzute deocamdată cu o durată de două ore odată la două săptămâni, dar încă nu s-au stabilit datele lecțiilor, din cauza, după cum am înțeles la fața locului, a lipsei fondurilor la primăria din Krşan (Crişan) de care ține Şcoala elementară din Suşnievița. Caracterul serios şi cinstit al administratorilor locali, ne oferă totuşi garanții că aceste cursuri se vor ține.

Biserica din Şuşnievița

Consider faptul că preşedintelui croat i se prezintă un ghid bilingv al localităților „unde se

Dr. Petru Rațiu, un luptător pentru drepturile culturale ale istroromânilor

vorbeşte istroromâna“ şi i se recită de o elevă din acea zonă o poezie în istroromână, drept un fapt nou, plin de semnificație şi importanță!

În aceste circumstanțe, cuget că ar fi foarte bine dacă tânăra doamnă Viviana Berkarich ar putea lua contact cu centrul universitar din Timişoara, cu domnii profesori Richard Sârbu şi Vasile Frățilă, importanți cercetători ai dialectului istroromân, cu domnii asistenți Lucian Miclăuş şi Ana Maria Pop, de la aceeaşi facultate, pentru un schimb de experiență în ce priveşte metodele de predare şi ar fi invitată pentru aceasta la Timişoara, eventual cu concursul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni, care s-ar putea implica în finanțarea proiectului de predare a dialectului la Şcoala din Suşnievița şi colabora cu ONG-ul înființat de doamna V. Berkarich în acest scop.

Desigur că solidari la acest proiect vor fi şi Complexul muzeal național ASTRA din Sibiu, prin domnul director Prof. Dr. Corneliu Ioan Bucur, valoroşii cercetători Elena Ramona Potoroacă şi Ovidiu Baron, care atât de mult s-au implicat în promovarea culturii istroromâne.

1958, elevi istro-români ai școlii din Șușnievița

O invitație în România ar putea fi adresată, pentru complectarea unei munci de echipă, şi Profesorului Goran Filipi de la Universitatea din Pola, asiduu cercetător al dialectului istroromân, autor al „Atlasului lingvistic istroromân“ în trei magistrale volume şi organizator împreună cu subsemnatul al primului Congres istroromân desfăşurat la Universitatea din Pola între 30 martie – 1 aprilie 2000, cu numeroasă participare internațională, finanțat de regiunea Istria, prin râvna Profesorului Mladen Duşman, asesor cultural al Regiunii.

Petru Rațiu*

* Preşedinte al Asociației culturale istroromâne “Andrei Glavina“

Într-un sat din Tadjikistan se vorbeşte româneşte

Într-o localitate din Munții Pamir se vorbeşte limba română! Întâmplarea de mai jos mi-a fost povestită de un scriitor tadjic, acum vreo zece ani. Mi s-a părut instructivă prin ingeniozitatea de care dă, câteodată, dovadă basarabeanul nostru când e pus în condiții-limită.

Nicolae Dabija

În primii ani de după război, un compatriot de-al nostru, ca să scape de deportare, a fugit în... chiar locurile către care erau deportați unii dintre consângenii săi. Adică nu chiar acolo, dar cam încolo. S-a ascuns în nişte munți de la celălalt capăt al fostei URSS, undeva aproape de frontiera cu Afganistanul, într-un *aul* din Badahşanul-de-Munte al Tadjikistanului, în Munții Pamir, şi a predat timp de aproape cinci decenii limba franceză într-o şcoală de acolo.

Aulul este mic, situat între două prăpăstii de munte, aşa că rar ajungea cineva străin în acel sătuc şi rar pleca vreun localnic din el. Până aici nimic prea neobişnuit. Au mai fost cazuri din acestea. Şi cu estonieni sau armeni care s-au ascuns în colhozurile basarabene şi cu basarabeni care s-au ascuns în închisorile din Siberia. Dar inventivitatea acestora păleşte pe lângă cea a eroului nostru.

S-a întâmplat ca în toiul restructurării, un tadjic sau o tadjică din acel cătun să coboare în oraş ca să fie exeaminat şi să intre într-o instituție de învățământ. Între altele, a susținut examen la limba franceză. Dar, spre stupefacția membrilor comisiei de examinare, deşi aceştia erau mari specialişti în studiul limbii franceze, nici unul dintre ei n-a priceput nici o iotă din ce le vorbea în franceză candidatul. Fostul elev, cel mai bun la obiectul respectiv din acea şcoală, a rămas şi el foarte surprins că aceştia nu-l înțelegeau.

Alertată, comisia a anunțat pe dată ministerul, iar Ministerul Învățământului din Tadjikistan a trimis o inspecție să vadă ce fel de franceză se predă în aulul cela din creierul munților, de n-o poate pricepe nici un specialist.

Ajunşi la fața locului, membrii comisiei au constatat uluiți că mai bine de patruzeci de ani, în loc de limba franceză, basarabeanul nostru le predase mai multor generații de tadjici limba... română. Cu atât mai mult, le-a recunoscut membrilor înaltei comisii, de-acum bătrânul profesor, că o altă limbă el nici nu cunoaşte.

Până la urmă, comisia a fost de acord cu argumentele că şi limba română e o limbă străină, că şi ea e una de proveniență latină, că şi limba română e frumoasă (concetățeanul nostru exemplificând, bănuim, cu strofe din „Miorița" sau „Luceafărul"), că şi ea poate fi vorbită în nişte țări din lume ş.a.m.d.

Comisia a dat până la urmă a lehamite din mână şi – cum profesorul era prea bătrân şi-l iubea tot aulul, ca să-l pedepsească prea aspru – i-a permis s-o predea mai departe, până va sosi în localitate un specialist de adevărată franceză, cu o singură condiție – să nu-i mai spună limbii predate de el „franceză", ci română.

Astfel, în cataloagele acelei şcoli – unica în Tadjikistan, dar bănuim şi-n toată Asia Mijlocie –

la capitolul „limba străină“ e trecută „limba română“, iar mulți dintre maturii care țin în mâini atestatele acelor fii şi fiice de tadjici se întreabă poate în gândul lor: la ce le-o fi trebuind acestora limba română şi unde o vor putea aplica aceştia vreodată în viața lor de tadjici?!

Mi s-a mai povestit că – aşa cum în acea fostă republică sovietică începuse imediat după aceea şi un război fratricid, care mai continuă – autoritățile au şi uitat în curând de „profesorul“ basarabean, iar ministerul de la Duşanbe n-am mai trimis un alt profesor de „limbi străine“ în sătucul din vârful Pamirului. Cum domnul profesor a fost unul bun, dar şi exigent – neposedând suficient de bine nici tadjica, nici rusa, a comunicat cu mai multe generații de elevi deveniți ulterior părinți şi bunici doar în „franceza“ lui –, tot aulul cela de lângă Afganistan vorbeşte două limbi: tadjica şi româna.

Iar când a aflat că ministerul intenționează să le trimită un alt profesor, mai tânăr, cu o altfel de „franceză“ „adevărată“, satul a expediat pe dată o scrisoare de protest la Duşanbe, menționând că nu doreşte o altă franceză, că s-a obişnuit cu aceasta vorbită de „efendi învățător“ şi pe care locuitorii lui – fiind elevi sârguincioşi la vremea lor – o cunosc suficient ca să-şi poată ajuta copiii sau nepoții să-şi facă temele pentru acasă, fiind şi prea bătrâni ca s-o ia de la capăt.

Undeva prin Pamir, munții cei mai înalți din Asia, cărora li se mai spune şi „acoperişul lumii“, se află un aul mic, pierdut între pietre, care vorbeşte româneşte.

„Reconstrucția" dreptei să înceapă cu reconstrucția unei elite

Miercuri 13 octombrie 2010, la Ateneul Român, urmînd făgăduințelor de la conferința din 13 mai ("Rolul democrației creştine în reconstrucția dreptei româneşti"), despre care am relatat la timpul respectiv, s-a săvîrşit botezul oficial şi festiv, sub formă de dineu, al Fundației Creştin-Democrate (FCD), avînd ca siglă inimioara (probabil una – cea europeană? – dintre cele şapte inimi/vieți din pieptul de aramă al românului născut poet)...

Răzvan Codrescu

Mai mult decît un pariu pe democrația creştină (încă insuficient conturată doctrinar şi funcțional în posibila ei ipostază ortodoxă şi dîmbovițeană), noua inițiativă politică şi civică mi se pare un pariu – curajos şi onorabil – pe statura diplomatică, morală şi intelectuală a d-lui Teodor Baconsky (n. 1963), actualul şef al diplomației româneşti, dar şi pe imaginea şi disponibilitățile publice ale grupului elitist de tineri membri-fondatori, şcoliți mai toți în marile universități europene şi deja referențiali în domeniile lor de competență.

La eveniment au fost prezenți (evit să spun: au participat), pe bază de invitație, circa 300 sute de oameni politici (pedelişti, țărănişti, liberali de diferite nuanțe), oameni de afaceri, intelectuali de seamă, jurnalişti, ba chiar şi reprezentanți de rang înalt ai cultelor religioase, cu strania excepție a celui majoritar, ortodox (am avut nunțiu papal, "frate greco-catolic", muftiu, popă armenesc, dar nici un ierarh sau delegat oficial al B.O.R., deşi d-l Baconsky este la origine teolog şi

fost partener de "reflecție pentru înnoirea Bisericii" cu actualul Patriarh). Corpul diplomatic nu s-a înghesuit nici el (l-am văzut pe ambasadorul Rusiei, dar nu şi pe cel al Statelor Unite – poate stingherit sau iritat de primatul creştinismului asupra democrației în titulatura noii Fundații...).

S-ar putea să fie doar o percepție personală de mahalagiu reacționar, dar, adunată la un loc, "elita" României arată prost (cum n-ar fi arătat, probabil, după 20 de ani, dacă România ar fi redevenit monarhie în 1990): lălîie, gălăgioasă, nesimțită fără eleganță. S-au pierdut uzanțele mondene şi protocolare ale României vechi şi n-au prea fost adoptate/*updatate* nici cele ale Europei noi. Impresia de tîrlă n-a putut fi îmblînzită nici de ambianța locului, nici de măsurile organizatorice, nici de buna părere de sine a celor invitați. Personaje de o eleganță desăvîrşită, ca d-l şi d-na Baconsky, d-l Horia-Roman Patapievici şi alți cîțiva, păreau mai degrabă nişte călători intergalactici eşuați pe o planetă a maimuțelor. Nici 10 % din cei prezenți nu s-au sinchisit să asculte discursul – altminteri scurt şi măsurat – al d-lui Baconsky, rostit, de la un cap la altul, pe fondul unui adevărat bruiaj (foială, vorbărie, rîsete – pline sau gîdilate), pe care reprezentantul Fundației "Konrad Adenauer" încerca din răsputeri să se prefacă a nu-l observa...

Pilda rea pleacă, din păcate, chiar de la vîrful puterii: deşi ora anunțată a fost 19.30, d-na Elena Udrea (pur-purie) a sosit pe la ora 20.00, iar preşedintele Băsescu (aşteptat protocolar la intrare pînă pe la 20.15) n-a mai sosit deloc... Îl prețuiesc oare cu adevărat oamenii aceştia pe d-l Baconsky (care, în paranteză fie spus, mai degrabă îi complexează, chiar dacă tace sau moțăie)? Realizează oare ei cu adevărat posibilitatea şi necesitatea unei reîntemeieri doctrinare şi a unei efective "reconstrucții a dreptei"? Sau cum le sună lor oare afirmația d-lui Baconsky că "România europeană merită o clasă politică europeană"? În orice caz, împrejurarea a dovedit încă o dată, dacă mai era nevoie, că "reconstrucția dreptei" s-ar cădea să înceapă chiar cu reconstrucția unei elite capabile să devină reper şi model – mental şi comportamental deopotrivă. Altminteri se pune carul înaintea boilor şi se perpetuează, în răspărul bunelor intenții, lunga istorie românească a aflărilor în treabă.

Țăruşii au fost înfipți în pămînt, o mînă de oameni vrednici există ("nouă meşteri mari,/ calfe şi zidari,/ şi Manole zece,/ care mi-i întrece") şi totul rămîne de făcut ("după roadele lor îi veți cunoaşte"). Dar dacă, după vechiul nostru blestem, se va ajunge cumva să se prăbuşească noaptea ceea ce se construieşte ziua, atunci va trebui serios văzut ce sau pe cine îngropăm în zid (şi de data aceasta nu de "soțioare" este vorba). Căci noi, mai nou, pe toate le mai aburim, dar cu jertfa stăm prost (ca să nu zic: prost de tot). Or, chiar creştineşte vorbind, fără jertfă – cine citeşte, să înțeleagă! – nimic nu se împlineşte şi nu durează.

Eu unul, în loc de alte considerații, mărturisesc încă o dată – chiar dacă nu contez – că, deşi n-am descoperit încă punctul ideal de fuziune între creştinism şi democrație, îl simpatizez şi-l susțin necondiționat pe d-l Teodor Baconsky, cu ideea fixă minimală că e mai urgent decît oricînd să se facă măcar ceea ce se poate din ceea ce ar trebui.

P. S.

Poate se va găsi cineva, mai cu trecere decît mine, care să-l roage pe d-l Adrian Papahagi (responsabil – poate numai în parte şi poate numai conjunctural – cu organizarea) ca altădată să nu mai ascundă în spații moarte, de ochii preşedintelui (care iată că uneori nu se văd şi aproape că se uită), scrumierele de serviciu de la intrare, obligîndu-i pe numeroşii fumători la "țigănia" de a arunca chiştoacele pe treptele Ateneului. Pînă şi un rău ca fumatul poate fi menținut, totuşi, într-o marjă de civilizație. Ca să nu mai vorbim că raportîndu-ne la d-l Băsescu ca la Ceauşescu odinioară (care nu "suporta" anumite lucruri, sau se presupunea preventiv că nu le-ar fi "suportat") riscăm să-i consolidăm imaginea denigratoare – şi îmi place să cred că nemeritată – de zbir capricios. Altminteri, dincolo de acest detaliu futil, țin să îmi mărturisesc marea admirație pentru cît de bine se pricepe d-l Papahagi să fie "mînă dreaptă", dînd o pildă de noblețe jertfelnică pe care s-ar cuveni să n-o ignore mulți dintre rafinații noştri intelectuali.

Cum am ajuns unde am ajuns şi ce ne aşteaptă?

Liberalismul pe care ni-l predică de douăzeci de ani elita noastră intelectuală "amorală" (T. Baconsky) presupune că cineva este liber să facă orice vrea – independent de statutul moral al acțiunii – atâta timp cât nu îl afectează pe cel de lângă el.

Alexandru Racu

Să se prostitueze, să se drogheze, să avorteze, să-şi schimbe sexul, să-şi vândă rinichiul sau doar întregul timp pe care i l-a lăsat Dumnezeu, trudind la multinațională optsprezece ore din douăzeci şi patru. Iar de partea cealaltă a organigramei sociale, să-şi facă justiție privată (aşa cum propune *libertarianul* Dinu Patriciu) şi "să investească", cu cianuri dacă e nevoie, aşa cum recomandă Cristian Preda şi Traian Ungureanu (în cazul Roşia Montană). Să investească cu orice preț: fie cu prețul dezastrelor ecologice, fie cu prețul dezastrelor sociale. Pentru că liberalul înțelege prin natură doar "capital", iar existența societății o neagă.

Filozofia acțiunii liberale nu are însă nimic în comun cu realitatea faptului social, care, evident, ca orice fapt există la modul cel mai pozitiv (în sensul pozitivismului) cu putință. Are vreun sens să crezi, ca să dăm un exemplu, că un om poate să se încadreze în categoria acțiunilor enumerate mai sus la prima rubrică (cea proprie "sclavului fericit", a doua referindu-se la stăpânul fericit de "sclavi fericiți") însă că faptul cu pricina nu-i va afecta familia (şi ce ne facem dacă disturgem "celula de bază" a societății?) sau că externalitățile negative se vor absorbi doar la nivelul familiei? Sau să crezi că, extins, fenomenul cu pricina nu va afecta, printr-un întreg lanț al slăbiciunilor şi al urâciunilor, viața întregii societăți, ba chiar supraviețuirea ei pe termen lung? Ce "mână invizibilă" ne poate mântui de absența unei culturi a virtuții? Şi ce zeu ne poate izbăvi pe termen lung de erodarea sistematică la care a fost supusă în ultimii ani atât familia, cât şi şcoala românească? Pot părinții din România să-şi exercite "darul libertății", aşa cum îl numeşte un tânăr teolog român, trudind de dimineața până seara la colonizatorii multinaționali, sau, şi mai rău, abandonându-şi copiii prin vecini, pentru că au plecat la muncă în Italia sau Spania, fără ca acest fapt să cauzeze pe termen lung un dezastru social, național şi uman?[1]

Însă, dat fiind instinctul natural de conservare al oricărei societăți amenințate cu autodescompuerea, societatea care se organizează pe principiul deopotrivă amoral şi asocial al "libertății" liberale este de fapt societatea cu un stat supradimnesionat, deopotrivă polițienesc şi asistențial, singura instanță capabilă să gestioneze efectele şi victimele colaterale ale exercitării liberale a "darului libertății"[2]. Şi chiar şi pentru un astfel de sistem ai nevoie de resurse, iar noi am ajuns completamente dependenți de resursele altora. Liberalismul "anti-stat", pe care ni-l predică elita neoliberală de douăzeci de ani încoace, este liberalismul care a mărit *de facto* statul pre-

[1] Statistici recente indică faptul că, în România, jumătate dintre copii petrec maxim o oră pe zi împreună cu părinții lor (http://www.gandul.info/news/generatia-singur-acasa-jumatate-dintre-copii-petrec-cel-mult-o-ora-pe-zi-cu-parintii-6070186)

[2] În acest sens, a se vedea articolul lui Mircea Platon, *Confiscarea Copiilo*r (http://www.ziuaveche.ro/editorial/confiscarea-copiilor), în care autorul sesizează îmbinarea dintre politicile economice "de dreapta" ale guvenării PDL-iste, mai catolică decât Papa (FMI-ul) la capitolul neoliberalism, şi abuzarea totalitar-biroratică de tip stângist a familiei din România, pusă în practică de aceeaşi guvernare.

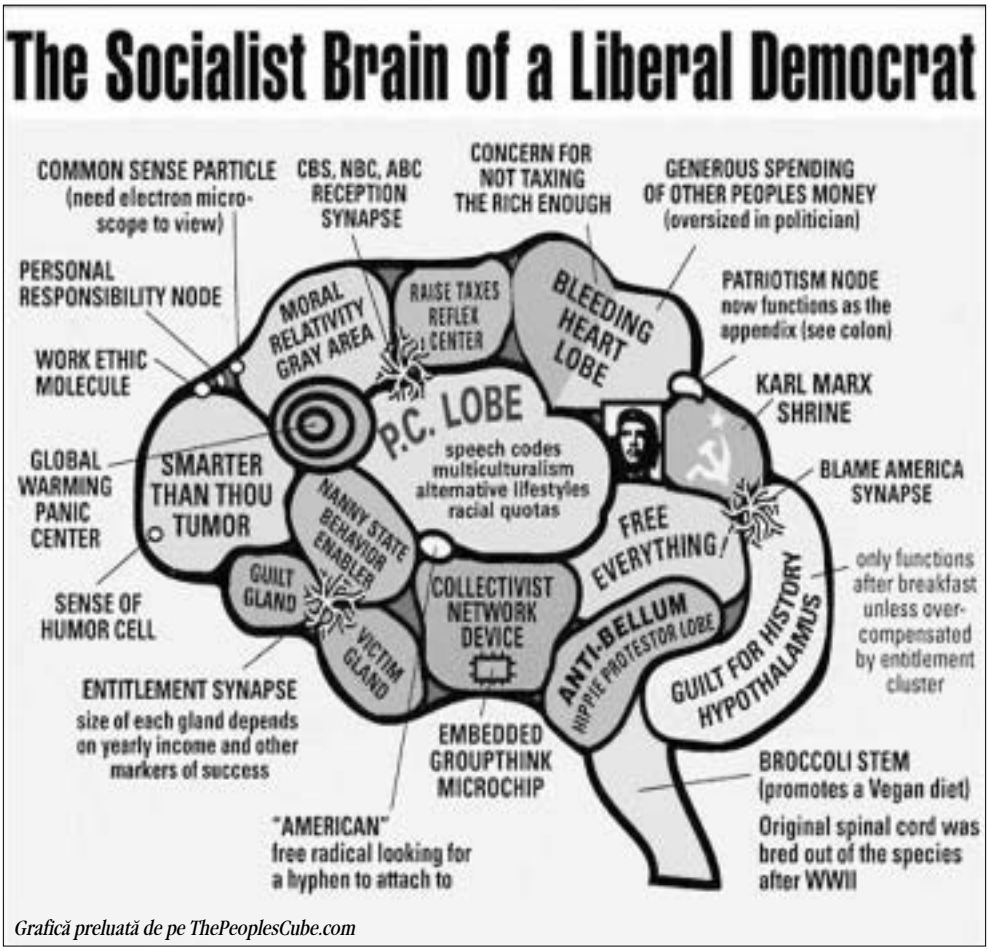

Grafică preluată de pe ThePeoplesCube.com

tutindeni unde a fost aplicat în lumea occidentală. Iar în afara lumii occidentale a contribuit la dezvoltarea structurilor mafiote locale, în compania cărora rămânem de altfel, după ce suntem părăsiți de capitalul în căutare de chinezi mai ieftini, *ergo* mai eficienți.

În Occident, statul a devenit tot mai puternic pe măsură ce societatea a devenit tot mai atomizată, proces accelerat în mod deosebit de ingineriile sociale puse în practică, începând cu anii şaizeci, de către noua stângă transgresivă. Iar dreapta neoliberală nu a putut decât să întâmpine cu brațele deschise surplusul de forță de muncă reprezentat de mamele şi copiii "independenți", pe care neomarxismul i-a eliberat de "autoritarismul fascist" al "familiei patriarhale". Pe măsură ce raporturile dintre indivizi nu mai sunt reglate de tradiții şi cutume moştenite, ci dimpotrivă se bazează pe o continuă trangresare a acestora, în conformitate cu logica liberală a multiplicării drepturilor, se măreşte odată cu sfera de autonomie formală a individului nu doar depravarea care îl slăbeşte pe acesta deopotrivă fizic şi moral, ci şi izolarea efectivă a individului. Pe acestea două, depravarea care vulnerabilizează şi izolarea, se fundamentează de fapt actuala putere a statului managerial. Tot mai puțin prezent din punct de vedere simbolic în viața indivizilor, în sensul în care statul îşi arogă tot mai puțin dreptul de a limita drepturile individuale în numele religiei, moralei, interesului național şi al altor categorii "perimate", statul este

pe de altă parte din ce în ce mai prezent din punct de vedere real în viața oamenilor. Puterea statului, aşa cum observa Michel Foucault, este cu atât mai mare cu cât este mai puțin vizibilă şi cu cât se prezintă pe sine nu sub forma unei contraputeri, situată în opoziție cu libertatea individuală, ci chipurile sub forma mijlocului prin care se realizează emanciparea individului. În ultimă instanță, se pare că substanța modernității constă tocmai în acest proces de sporire concomitentă atât a individualismului, cât şi a etatismului. Acest fapt a fost remarcat de altfel acum aproape două sute de ani de către Alexis de Tocqueville. "În zilele noastre", spunea Tocqueville, "par să aibă loc două revoluții contrare, una care slăbeşte în continuu puterea supremă iar alta care o întăreşte; în nici o altă perioadă din istoria noastră aceasta nu a arătat deopotrivă atât de puternică şi de slabă".[3]

Pentru România, alternativa la despotismul *soft,* care defineşte politica occidentală de zeci de ani, este despotismul *hard,* care va reînflori probabil pe ruinele unei Românii părăsite de fluxurile de capital de care este completamente dependentă, din moment ce nu mai are nimic şi nu mai este nimic decât forță de muncă ieftină.

În actualul sistem global, România a devenit o piesă de schimb cu viață scurtă. Cu o populație stăpânită de fantezii consumiste, hrănite prin înfometarea sistematică de pe vremea răposatului, cu o rată a natalității care merge spre prăpastie şi cu o elită (stăpânită în principiu de aceeaşi foame ordinară menționată mai sus, ce se ascunde sub masca unor bovarice ifose "boiereşti") care ne-a vândut până acum, deseori în mod interesat, o filozofie politică şi economică cu "o radiografie ca fecala", România nu a reuşit să construiască pe bazele propriei identități naționale – de care a tot fugit sub amenințarea vânătorilor de extremişti – cultura şi instituțiile politice care să-i poată permite să stea, cât de cât, pe propriile picioare. România este astăzi victima lipsită de anticorpi a unei inginerii sociale puse în practică, cot la cot, de către o dreaptă neoliberală compusă din bursieri care întrupează practic principiul capitalismului prin deplina lor convertibilitate, prin lipsa de aderență sinceră, durabilă şi coerentă la vreo idee (niște intelectuali-marfă), cărora li se alătură o stângă post-comunistă reprezentată de cei care au câştigat partida "acumulării primitive de capital" care a avut loc în România ultimilor douăzeci de ani.

România are o pseudo-dreaptă care jertfeşte religia şi națiunea (autenticele categorii ale dreptei) pe altarul integrării şi al pieței libere, şi o pseudo-stângă al cărei unic crez este inegalitarismul neo-feudal (atunci când nu avem de-a face cu noua stângă postmodernă, care încearcă să se înfiripeze şi la noi, o stângă care, aşa cum sublinia un profesor de-al meu, prin subiectivismul ei transgresiv şi anti-instituțional, a reuşit să ducă capitalismul acolo unde nici n-ar fi visat vreodată John Locke). România este lipsită de apărare datorită lipsei de autenticitate, care derivă în ultimă instanță din lipsa de caracter, promovată sistematic de şaizeci şi cinci de ani. Şi atâta timp cât românilor nu le va intra bine în cap acest lucru, atâta timp cât vor aştepta firimituri de la masa "baronilor locali şi a baronilor globali" (M. Platon), vom merge inevitabil din rău în mai rău. Deviza "prin noi înşine" este mai actuală decât oricând. Criza poate avea şi o parte bună. Este un prilej de maturizare. Putem în cele din urmă să ne eliberăm de "vrăjelile" şi vrăjitorii în mijlocul cărora am tot orbecăit de la Revoluție încoace.

[3] Alexis de Tocqueville, *Democracy in America*, Vintage Books, New York, 1959, p. 332

Ucenicii părintelui Iachint de la Putna, contra propagandei stiliste

Noi, o parte dintre ucenicii apropiați ai părintelui Iachint Unciuleac, care a trecut la Domnul în anul 1998 şi care a fost stareț al mânăstirii Putna între anii 1977-1992, am aflat cu surprindere că, în cartea *Împotriva curentului – Botezul unui intelectual în Rusia sovietică* (ed. Egumenița, 2010), s-au răspândit unele informații false referitoare la părintele nostru stareț. În acest volum domnul Danion Vasile i-a luat o serie de interviuri domnului Benedict Ciubotaru, matematician, jurnalist şi politolog din Basarabia. În paginile 67-69 ale cărții se găseşte un dialog pe care intervievatul susține că l-a avut cu părintele Iachint în ziua de 15 august, la hramul mânăstirii Putna, din anul 1989. La un moment dat părintele stareț ar fi spus: „Să țineți minte: niciodată să nu faceți greşeala pe care am făcut-o noi, cu trecerea la calendarul nou. Cum sunteți, pe vechi, aşa să țineți până la moarte, să nu mai lăsați. Punct!".

Episodul prezentat cu simulată nevinovăție de domnul Ciubotaru conține câteva elemente care ne fac să credem că avem de-a face cu un fals. În primul rând, cei care l-am cunoscut îndeaproape pe părintele nu credem că sfinția sa a spus asemenea cuvinte care nu se potrivesc nici cu contextul, nici cu caracterul sfinției sale, nici cu felul său de a gândi şi de a vorbi. Dorim să precizăm că părintele Iachint nu a discutat niciodată, nici măcar cu ucenicii săi cei mai apropiați, despre problema schimbării calendarului în România. Menționăm că unii dintre aceşti ucenici au stat câteva decenii în preajma părintelui arhimandrit. De aceea, ni se pare foarte curios ca, în ziua hramului, părintele să abordeze pe un ton acuzator un subiect atât de dificil, în fața unor oameni pe care îi vedea pentru prima dată. Ar fi putut un duhovnic în vârstă, cu experiență, un om al echilibrului, al vorbelor bine aşezate, aşa cum a fost părintele Iachint, să rostească asemenea cuvinte din care să se înțeleagă că grupările stiliste pot avea dreptate, chiar dacă ele sunt practic ieşite din Biserică? Nu negăm probabilitatea ca părintele Iachint să fi spus, cu iconomie şi din politețe, câteva cuvinte favorabile Bisericilor canonice pe stil vechi, în nici un caz însă părintele nu avea cum să conteste calendarul îndreptat, aşa cum lasă să se înțeleagă domnul Benedict Ciubotaru. Ar putea acesta din urmă să spună cu mâna pe inimă că a reuşit să facă deosebirea între nişte cuvinte de protocol înțelese greşit şi convingerile părintelui stareț care a fost un om al ascultării, atâta timp cât domnia sa – care este un bun matematician, jurnalist şi politician, dar nu este teolog – nu a reuşit până acum să dobândească discernământul necesar pentru a distinge duhovniceşte Bisericile canonice pe stil vechi de facțiunile răzvrătite stiliste din România?

Numai cine nu cunoaşte problemele mânăstirii îşi poate închipui că, în ziua hramului Putnei, când sunt atâtea treburi de rezolvat, părintele stareț ar fi putut să stea relaxat de vorbă, aducând nişte acuze grave la adresa Bisericii noastre. Este important de ştiut că în ziua de 15 august 1989 la mânăstirea Putna a fost prezent Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ceea ce înseamnă că părintele stareț a fost obligat să stea aproape tot timpul cu părintele patriarh. Trebuie subliniat că, pentru a putea să-şi împlinească misiunea preoțească în timpul regimului comunist, părintele Iachint a fost nevoit să fie foarte precaut, mai ales că deținea o funcție însemnată. De aceea, o discuție de acest fel trebuia evitată, mai ales în fața unor

străini (care puteau fi provocatori), chiar în condițiile în care ea ar fi fost deschisă de alții, căci ar fi putut fi remarcată de informatorii securității.

În episodul descris în carte există tot felul de amănunte care nu se potrivesc deloc cu situația din mânăstire. Credem că cel puțin o parte din această descriere este un simplu exercițiu de imaginație cu o țintă foarte precisă. În realitate, avem de a face cu o propagandă în favoarea vechiului calendar şi, implicit, în favoarea mişcării stiliste din România, propagandă de care nu sunt străini nici domnul Danion Vasile, nici domnul Benedict Ciubotaru. Întrucât domniile lor sunt admiratori ai mânăstirii Slătioara, le aducem la cunoştință că părintele Iachint îi considera pe schismaticii stilişti nişte oameni rătăciți de la Adevăr.

Acest tip de propagandă favorabilă schismei stiliste tinde să facă din problema calendarului o problemă dogmatică, lucrul care nu este acceptat de consensul Bisericilor Ortodoxe canonice, din moment ce ele sunt în comuniune unele cu altele, indiferent de tipul de calendar pe care îl utilizează. Majoritatea covârşitoare a vieţuitorilor de la Locurile Sfinte din Ierusalim, cât şi cei din Sfântul Munte, deşi țin calendarul neîndreptat, nu acordă nicio importanță faptului că o Biserică utilizează calendarul vechi sau nou, ci se interesează doar dacă Biserica respectivă este sau nu canonică. Dacă domnul Danion Vasile ar fi fost un om de bună credință şi de bună-cuviință, ar fi trebuit să ne ceară permisiunea pentru publicarea acestui presupus dialog, mai ales că, în ultimii ani, a vizitat de mai multe ori mânăstirea noastră şi a purtat câteva discuții pe tema îndreptării calendarului cu unii dintre părinții Putnei.

Domnul Danion Vasile, pe lângă unele lucruri bune pe care le-a mărturisit de-a lungul timpului în public, a produs şi multe sminteli, amestecând adevărul cu înşelarea. Ne bucurăm că în ultima vreme el îşi doreşte să repare aceste greşeli. De aceea, credem că este bine să conştientizeze că trebuie să-şi ceară scuze în mod public pentru mai multe afirmații făcute la conferințe, cum ar fi cele conform cărora bisericile care au schimbat calendarul se află sub anatemă, sau faptul că Biserica Ortodoxă Română a apostaziat, sau că Sfântul Munte (exceptând mânăstirea Esfigmenu) a apostaziat şi s-a vândut ca o prostituată ş.a.m.d. Dumnezeu să-l întărească pentru a face această pocăință publică!

În acelaşi timp, nu înțelegem pe ce temei teologul Danion Vasile spune că nu vrea să se împărtăşească în eparhiile Banatului şi Oradei. Se consideră el cumva mai presus de Sinodul Bisericii noastre care girează validitatea Sfintelor Taine în toate episcopiile din țară ?

Credem că trebuie să existe mai multă responsabilitate pentru ceea ce afirmăm în public, altfel oamenii cu o pregătire teologică sumară se dezorientează în fața unor erori teologice mediatizate cu inconştiență şi pot ajunge pe căile întunericului, pierzându-şi sufletul. Aşa s-a întâmplat de curând cu maicile de la mânăstirea Brâncoveni şi cu fostul ieromonah Nichita. Citindu-i mărturisirea de credință a acestuia din urmă (în care, în mod straniu, apar mai multe idei ale lui Danion Vasile), ne vin în minte cuvintele părintelui Epifanie Teodoropulos, care, în excelenta sa lucrare *Cele două extreme - ecumenismul şi stilismul*, spunea: „toți cei care, înfricoşați de ecumenism, au trecut la stilişti nu au făcut altceva decât să fugă de o erezie şi să cadă în alta“. Aceştia nu conştientizează că, practic, ei au ieşit din Biserica cea Una, unde se păstrează harul, unde sunt

Sfintele Taine şi unde sunt şi multe încercări întrucât aici se află Adevărul. Soluția ortodoxă pentru problemele complicate cu care ne confruntăm în zilele noastre nu este alta decât o viață curată în Hristos, fără compromisuri, şi nu alunecarea în fanatisme.

De asemenea, este inadmisibil ca, după căderea fostului ieromonah Nichita, să se continue în spațiul public promovarea unui discurs echivoc în privința problematicii calendarului. Aşa fac, din păcate, unii monahi care şi-au făcut prostul obicei din a-şi face toată pravila călugărească în timp ce se joacă pe internet şi care se folosesc şi ei de renumele unor duhovnici foarte cunoscuți, deşi nu au reuşit să învețe aproape nimic din statura duhovnicească a acestor părinți. Asemenea monahi amestecă în mod smintitor idei ortodoxe cu idei stiliste. Ei se avântă în public şi spun că la primul Sinod Ecumenic s-a luat hotărârea dogmatică(?) prin care s-a stabilit că Biserica trebuie să aibă un singur calendar, cu o singură Pascalie. Această idee, în mod voit sau doar din neştiință, reprezintă o strategie tipică mentalității stiliste, întrucât se extinde abuziv noțiunea de dogmă de la chestiunile de învățătură de credință la practicile bisericeşti care se reglementează canonic. Diferența cheie este cea dintre dogma neschimbabilă şi inspirată de Duhul Sfânt şi canoanele formulate cu asistența Duhului, dar adaptabile în funcție de criteriile stabilite de Biserică în acord cu Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiție. Decretul pascal de la Niceea - cu dubla valoare de canon bisericesc (nu de dogmă), dar şi de *nomos* sau lege imperială - a urmărit să dea noii Biserici de stat a Imperiului Constantinian o unitate liturgică vizibilă, în sensul unei uniformități exterioare. A reuşit acest lucru găsind o soluție destul de complicată din punct de vedere astronomic, la nivelul ştiinței din acel timp. Biserica însă nu dogmatizează sisteme calendaristice, nici nu absolutizează o anumită stare a ştiinței astronomice, neavând în acest sens nici mandat, nici competențe, ci doar harisma unui discernământ perpetuu.

În concluzie, noi, o parte dintre ucenicii apropiați ai părintelui Iachint, cât şi toți viețuitorii de acum ai mânăstirii Putna, ne dezicem de afirmațiile de mai sus, care au fost puse pe seama părintelui arhimandrit Iachint Unciuleac şi prin care se poate înțelege că părintele stareț făcea propagandă mişcării stiliste. Considerăm că episodul înfățişat în carte reprezintă în ansamblul lui **un fals grosolan** ce a luat naştere din aplicarea principiului: „plecăm de la un mic adevăr, pentru a ajunge la o mare minciună!".

În aceste vremuri tulburi, să fim conştienți că există nu numai ispite de-a stânga, ci şi ispite de-a dreapta. Să luăm aminte la păcatele noastre şi să ne asumăm cu sinceritate Taina Pocăinței şi a Smereniei, fără de care Ortodoxia devine nelucrătoare. Numai în acest fel Dumnezeu ne va dărui discernământul pentru a putea vedea cursele pe care vrăjmaşul mântuirii oamenilor le întinde drept-credincioşilor creştini, prin lupii îmbrăcați în piei de oaie.

Ne rugăm ca toți cei care au fost vizați în acest articol, dimpreună cu noi şi cu întreaga obşte drept-slăvitoare, să avem puterea de a ierta, râvna de a ne înnoi mereu viața întru Dragoste şi Adevăr, întru Domnul nostru Iisus Hristos.

În numele mai multor ucenici ai părintelui Iachint,

- Arhimandrit Melchisedec Velnic, starețul mânăstirii Putna
- Arhimandrit Vartolomeu Chira, starețul mânăstirii Sfântul Ioan cel Nou, Suceava
  Protosinghel Teofil Obreja, economul mânăstirii Putna
- Protosinghel Pavel Niga
- Ieroschimonah Iacov Bârsan, cel mai vechi viețuitor al mânăstirii Putna
- Ieromonah Antonie :tirban, eclesiarhul mânăstirii Putna
- Ieromonah Ioasaf Unciuleac, nepotul părintelui Iachint, care l-a cunoscut bine pe părintele stareț încă dinainte ca acesta din urmă să devină călugăr
- Arhidiacon Ioachim Maloş
- Elena Rahlițchi, Maria Mazureac – doi dintre cei mai apropiați ucenici ai părintelui Iachint, din rândul mirenilor

27 octombrie 2010
Ziua prăznuirii Sfântului Cuvios
Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureştilor

Erorile catolicismului (I)

Despre miracole şi materializări

Mihail Băcăuanu

Pe 7 decembrie 1965, anatemele reciproce dintre cele două Biserici de origine apostolică au fost ridicate, dar ele n-au putut anula magic diferenţele, şi mai ales, inovaţiile Bisericii Romano-Catolice, inovaţii care, din nefericire durează până azi. Este un fapt de netăgăduit că relaţiile dintre oameni nu mai sunt aceleaşi ca acum 1000 de ani, astfel că, mai ales datorită mijloacelor rapide de transport şi comunicare, nu mai putem vorbi de comunităţi omogene. Migrarea atât din zonele sărace spre cele bogate a muncitorilor necalificaţi, cât şi invers, din zonele dezvoltate spre cele sărace a investitorilor şi oamenilor de afaceri, fac greu de evitat interacţiunea, ceea ce aduce o nouă provocare Bisericii.

Aceste diferenţe, sesizate şi vehiculate în sânul poporului drept-credincios, nu au fost limpezite printr-o poziţie oficială a Bisericii. Dar s-au găsit câteva persoane care, neavând interese obscure, au încercat să le aducă lumină pentru înţelegerea lor şi rezolvarea problemei. Glasul lor însă a fost slab receptat de mase, neavând puterea unei decizii oficiale. Nu numai atât, dar fiind răzleţe şi cumva târzii evenimentelor, ele au fost lipsite de forţa unui sinod sau grup de acţiune. Aşa se face că, deşi s-a tot scris prin reviste şi s-a discutat pe ecrane sau prin săli de conferinţă, multe aspecte au rămas neelucidate pentru publicul larg, răspunsurile lipsind sau fiind incomplete.

Discuţiile de astăzi[1], având în spate interese politico-economice şi nefiind fundamentate pe baza adevărului de credinţă, ci pe minimalismul dogmatic, speculează comoditatea şi naivitatea unora, dar şi lipsa obiectivă de timp a altora, promovând sofismul că Dumnezeu e unul şi acelaşi, deci nu contează forma în care este venerat şi că, oricum ar fi, e bine. Dar tocmai faptul că Dumnezeu e Unul duce la o singură concluzie, după spusa Apostolului: „Există un Domn, o Credinţă, un Botez" (Efeseni 4, 5).

Deşi la început Biserica Romei a fost întemeiată de către Apostolul Pavel, prin rătăcirile ulterioare, ea a pierdut succesiunea apostolică, devenind un fel de organizaţie religioasă mondială[2], un sistem juridic, în care mântuirea este un act de achitare în faţa lui Dumnezeu, nu de *îndumnezeire*. Prin falsificarea unor dovezi şi prin interpretarea eronată, după bunul plac, a unor pasaje scripturistice sau patristice, apusenii l-au numit pe papă infailibil şi deasupra tuturor (aşa zisul primat petrin). Dar succesiunea apostolică nu înseamnă predarea unei ştafete de la persoană la persoană (de la un episcop la altul), ci la identitatea de credinţă, comuniune şi viaţă a unei comunităţi cu cea care a precedat-o[3].

Văzut azi ca o simplă faptă de mândrie a unui trecut îndepărtat, primatul petrin a ajuns să treacă drept o problemă secundară, deşi în sine e chiar temelia pe care încet-încet se va construi o altă Biserică, în numele lui Petru, dar nu şi pe piatra mărturisirii sale. Toată construcţia ajunge să semene cu un edificiu creştin, dar numai pe dinafară, pentru că o nouă Biserică implică şi un nou cap, care se legitimează cu puterea lui Hristos, numindu-se vicar al Lui, dar care mână oile spre alt staul. Cuvinte dure? Exagerate, pline de venin – cum ne reproşează romano-catolicii? Sau să fie faptul că trecerea timpului şi felul de manifestare şi gândire contemporan bruiază imaginea de ansamblu? Altfel, cum se explică declaraţiile unioniste ale unor ierarhi, care par să nu cunoască adevărata chemare, declaraţii concretizate pe alocuri în împreună slujire? Trist este că şi unii confraţi ortodocşi consideră nulă diferenţa dintre catolicism şi ortodoxie, lăsându-se

[1] Mă refer la discuţiile religioase, ecumenice cum sunt numite, pentru că cine deţine controlul religiei, poate controla şi masele. Capul Bisericii este Hristos, iar Biserica Lui este infailibilă, totuşi, aşa cum a existat un trădător printre însăşi Apostolii Săi, mai ales astăzi, în vremurile acestea din urmă, avem de-a face cu mai multe Iude, care trec drept următori ai Mântuitorului.

[2] Clark Carlton, *Adevărul ortodoxiei faţă de catolicism*, ed. Ecclesiast, Sibiu, 2010, p. 14.

[3] *Ibidem*, p. 88.

atraşi de aparenţele de suprafaţă, pentru ca despre asta şi este vorba când pomenim de asămănări, doar despre aparenţe.

Urmările căderii

În această dramatică[4] situaţie s-a ajuns în urma multiplelor inovaţii dogmatice ce au fost introduse de-a lungul veacurilor în Apus. Să se gândească bine şi să răspundă sincer toţi intelectualii ortodocşi, ierarhii şi teologii, ce reprezintă Filioque, harul creat, imaculata concepţiune, purgatoriul, dacă nu erezii şi hule? Sau este cineva avizat să-mi spună care Hristos a binecuvântat inchiziţia, uniatismul şi prozelitismul? Nu putem vorbi de greşeli în aceste cazuri, pentru simplul motiv că greşeala presupune lipsa de intenţie, ori aici este vorba de premeditare. Mai degrabă, iată urmările căderii!

Toate aceste intervenţii omeneşti în lucrarea divină de zidire a Bisericii au lăsat urme grave. În cele ce urmează voi trata un subiect de maxim interes, care în prealabil ar fi necesitat o introducere istorico-dogmatică despre primatul papal. Datorită importanţei şi pericolului reprezentat de falsitatea miracolelor catolice, am ales să încep direct cu expunerea situaţiei, urmând să prezint ulterior observaţiile concise şi atât de necesare despre primatul papal.

Nu sunt eu în măsură să stabilesc ce se va întâmpla cu sufletul unui catolic după moarte. Dumnezeu este Judecătorul. Nu vreau sa mă erijez în judecător, dar nici nu pot rămâne indiferent văzând amăgirea căreia îi cad pradă confraţii ortodocşi, unii chiar respectabili. Acestora mă adresez şi nu pentru a-i învăţa, ci pentru a le propune o temă de reflecţie asupra poziţiei lor, ca unora de la care se aşteaptă mult, pentru ca mult le-a fost încredinţat. Tema pe care o voi supune atenţiei dumneavoastră în cele ce urmează este una practică, esenţială vieţii spirituale, care încă generează confuzii, anume **mistismul catolic.**

În cartea sa, *Mistica apuseană*[5], prof. Gh. Savin, prezintă emoţionat cazul de „sfinţenie“ de mare

Una dintre cele mai înalte statui din lume: Francisc de Assisi, în Brazilia - 30,5 m

impact al „Sfântului“ Francisc de Asissi. Alături de el, multe alte nume sonore privesc cu admiraţie misticii apuseni. Singurul însă, care a reuşit să se ridice deasupra tuturor, a fost Mihail Urzică, un arhitect, dar şi un mare şi sincer trăitor al secolului trecut. Autor al unui minunat tratat de demonologie, tratează atât cazurile de amăgire din Biserica Ortodoxă Română, cât şi corespondentele lor din Apusul catolic.

Pe baza acestei cărţi am elaborat un set de observaţii generale, precedând rezumatul unor astfel de evenimente suprafireşti, pentru a lămuri, cred eu, subiectul.

Omul, indiferent de loc şi spaţiu, a fost mereu fascinat de suprafiresc, primind ca pe un semn dumnezeiesc orice astfel de manifestare. Creştinul autentic, însă, ştie să nu dea crezare oricărui duh, ci să cerceteze duhurile luând aminte ce învaţă [I Ioan 4,1]. Pentru că în tentativa sa de amăgire, dacă este nevoie, diavolul se poate preface chiar în înger de lumină [II Cor. 11, 4]. Existenţa suprafirescului, a neobişnuitului, nu constituie o dovadă suficientă că ar fi vorba de minuni. Şi yoghinii pot ghici faptele

[4] Este cu adevărat dramatică dacă ne gândim ce a reprezentat pentru Biserică Roma creştină şi aportul primilor papi la menţinerea integrităţii ei doctrinar-administrative şi ce a ajuns să reprezinte acum Roma tot pentru integritatea doctrinară şi administrativă a Bisericii (mă refer la uniaţie, prozelitism, ecumenism)

[5] Ioan. Gh. Savin, *Mistica Apuseană*, Sibiu, 1996, pp. 37-105.

oamenilor, pot face descoperiri la distanță, pot muta obiecte, pot merge prin foc fără să ardă, pot provoca înverzirea unui pom uscat etc[6].

Sfântul Ciprian, pe când era vrăjitor, schimba văzduhul, pornea vânturi şi ploi, aducea vătămări asupra oamenilor şi dobitoacelor, zbura prin văzduh, umbla pe ape, se putea chiar preface în femeie sau pasăre[7]. Astfel de minuni puteau face şi vrăjitorii Egiptului[8] sau Simon Magul[9].

În India, mai multe persoane au dat relații unice despre pretinsele lor vieți anterioare, convingând prin acestea pe cei din jur cum că ele sunt reîncarnări adevărate ale altor persoane. Toate acestea şi multe altele s-au făcut prin mijlocirea satanei, fiind capabil să producă şi să înfățişeze şi iluzii mai puternice după cum vom vedea.

Criterii

Cum spuneam mai înainte, un set de câteva criterii pot limpezi, în mare parte, natura fenomenului misterios. Acestea sunt:

• *echilibrul moral precar al celui care are viziunea, fapt care afectează puritatea revelației*: în cele mai multe cazuri, aparițiile s-au petrecut la oameni fără pregătire teologică, neduhovniceşti, nedespătimiți, slabi, atât psihic cât şi intelectual, fie copii, fie bătrâni.

• *uşurința cu care se acceptă vedenia*: vedenia nu numai că este primită, dar este şi dorită. Datorită lipsei de discernământ, lipsind mijloacele unei cercetări duhovniceşti şi mentale, vedenia este efectiv imediat aprobată, dându-i-se curs. Acest lucru este contrar tuturor predaniilor patristice şi scripturistice, fapt necunoscut celor ce devin actorii unui teatru drăcesc.

• *amplificarea sentimentelor de mândrie*: primitorul vedeniei se consideră ales, deosebit, fiind ceva firesc, natural, ca el să se „învrednicească" de aşa rol în societate. Se crede mai presus de preot sau ierarh, pe care îl cheamă să-l învețe, să-i dezvăluie ce trebuie să facă. El a devenit un intermediator între cer şi pământ. Astfel, lui şi numai lui îi pot fi încredințate secrete pe care el şi numai el le anunță, pe care el şi numai el le poate tâlcui. Nici măcar duhovnicul, dacă are, nu poate fi făcut părtaş acestor dezvăluiri. Domină, deci, o aură de mister, neconformă cu Tradiția, de sorginte demonică.

• *substituirea preotului*: dacă aceste descoperiri ar fi fost dumnezeieşti, făcute în sprijinul mântuirii omului, de ce nu le-au avut oameni ai Bisericii (preoți, ierarhi, teologi, călugări), față de care ar fi fost mai logic să se arate? De ce mereu aparițiile au ales persoane slabe, deseori trimise la preotul locului, spre a-l atrage în plasă, în caz contrar fiindu-i afectată imaginea în comunitate?

• *neconcordanța sau chiar contradicția cu învățătura Bisericii*: toate aparițiile învață ceva nou, altceva decât învățătura oficială a Bisericii, stabilită în urma unor sinoade sau sinaxe, ba chiar se propovăduieşte ceva contrar, pentru a compromite pe cei ce fac parte din Biserică, sub iluzia unor sfaturi binecuvântate. Ca şi cum s-ar fi descoperit un nou adevăr, de care cei îmbisericiți, care nu aderă la astfel de şantaje, ar fi lipsiți. Propagarea unor credințe false dovedeşte tocmai originea lor necurată.

• *constrângeri şi făgăduințe făcute deliberat pentru a atrage masele*: cei ce cred şi pun în practică vor fi răsplătiți, ei sunt privilegiați. Cei ce nu cred, vor păți ceva rău. Sunt astfel ademeniți, printr-un sublim şantaj.

• *pervertirea adevăratului scop, mântuirea, prin deturnarea adevărului revelat în Biserică şi migrarea spre o credință talismanică, superstițioasă*: mai mereu, vedeniile încurajează superstiția, superficialitatea. Practica bisericească, duhovnicia, pune accentul pe vederea păcatului propriu, permanenta luptă cu patimile şi gândurile, conştientizarea stării decăzute şi efortul continuu spre progres spiritual.

• *spectacolul semnelor versus rațiune*: marii sfinți, cu adevărat sfinți, care s-au învrednicit pe drept cuvânt de descoperiri şi extazuri dumnezeieşti, le descriu ca pe ceva rațional, nu carnal; mental, dar mai presus de minte, care nu excită simțurile şi nu au conotații magice. Mintea este total copleşită în acele momente şi nu mai poate raționa lumesc. Ea

[6] *cf.* Mihail Urzică, Minuni şi false minuni, ed. Anastasia, Bucureşti, 1993, p. 57.

[7] *Ibidem*, p. 58.

[8] *Ibidem*, p. 57.

[9] *Ibidem*, p. 56.

se împărtăşeşte de dumnezeiasca vedenie, iar respectivul ascet, după ce îşi revine în simțiri, deseori este atât de marcat încât nu-şi mai aminteşte clar, sau nu poate descrie. Acest fapt nu se întâmplă cu falsa vedenie, care este percepută nu cu mintea, ci cu simțurile şi care se dezvoltă în timp ce se derulează.

Acestea fiind zise, să aruncăm o privire la câteva cazuri vestite de apariții miraculoase şi să remarcăm elementele de mai sus. Nu va fi deloc greu, cu un minim de atenție, răbdare şi sinceritate.

Cazuri concrete în ortodoxia românească

Cazul Ion Popa Gheorghe, Cuca-Argeş. Ion Popa e un simplu țăran care nu ştie să facă diferența dintre Tatăl Ceresc şi Domnul Iisus Hristos, şi nici între Arhanghelul Mihail şi un oarecare înger ceresc, amestecând adresarea. Apoi, deşi badea Ion se simte păcătos, totuşi puterile cereşti îl asigură nu numai că nu este păcătos, ci este chiar apreciat, păcatele fiindu-i iertate, pentru ca nu sunt multe. În continuare este lăudat pentru modul cum se ruga în lagăr, inclusiv pentru rugăciunea către ziua în care se afla, practică necanonică. În această vedenie, ne este explicat, desigur fals, cu intenția de a induce în eroare, când anume se pogoară harul la Botez, respectiv după slujbă, când preotul binecuvintează pânzeturile aduse de naş pentru a îmbrăca pruncul încreştinat. De aici reiese ca Duhul nu se coboară peste botezat în timpul Tainei Mirungerii, ci abia la binecuvântarea scutecelor pruncului, evident, contrar învățăturii bisericeşti. Arătarea îi mai spune că acest veşmânt (Botezul) se ia omului dacă el păcătuieşte, ori noi ştim că botezul are caracter indelebil, adică nu se şterge nici în veşnicie. Cea mai gravă învățătură e constituită din negarea pocăinței pe patul de moarte, încercându-se descurajarea spovedaniei în astfel de momente. „Îngerul“ îi spune vizionarului nostru că degeaba se spovedeşte omul înainte de moarte fiindcă este prea târziu, însă autenticitatea acestei pocăințe nu o ştie decât Domnul.

Cazul Bănică Doleanu din Cassota-Buzău. Acesta este văcarul satului, care, fiind cu vacile la păscut, are o vedenie cu un moşneag cu pletele şi barba albă, stând pe loc, care ulterior se preface şi în porumbel. El îl întreabă dacă preotul satului liturghiseşte în zi de vineri şi dacă lumea lucrează în acele zile. Observați mutarea centrului de greutate de la duminica statornicită prin poruncă dumnezeiască drept zi liturgică şi de odihnă. Apoi, batrânul îl trimite pe văcar în sat să-l cheme pe preot la el, pe islaz, unde i s-a arătat. Pentru că a minți că a fost să-l cheme pe preot, bătrânelul îi porunceşte țăranului nostru să facă 1000 de metanii în fața lui, deci să i se închine. După câteva zile, porumbelul apare iar, se aşează pe un cazan încins, trece pe sub treierătoare rămânând întreg, iar un glob de foc a fost văzut căzând pe pământ, făcând o groapă. Atunci toți au început să se roage. Lângă acea groapă s-au ridicat două cruci, unde lumea vine să se închine. La un moment dat i s-a arătat Antihristul, care l-a ispitit cu bani şi ciocolată, exact cum îi spusese porumbelul, cu o săptămână înainte. I s-a arătat chiar şi Hristos, pe care nu s-a sfiit a-l privi drept în față (pe Cel spre care nici îngerii nu cutează a privi, n.n.), care i-a spus să nu mai aprindă aşa de des candela, dacă nu are untdelemn. Celor amuzați de cele citite, de această poveste copilărească, le aduc la cunoştință că o carte cu aceste întâmplări[10], a fost editată cu binecuvântare ierarhică, în 1930, însumând 80 de pagini. Alte false minuni s-au bucurat de acelaşi sprijin bisericesc, atât în Răsărit cât şi în Apus.

Cazul Petrache Lupu - Maglavit. Poate cel mai cunoscut caz de înşelare din România este cel petrecut la Maglavit. De pe urma lui au fost tipărite „icoane“ şi chiar oameni ai bisericii au fost acolo în pelerinaj. Cazul seamănă cu cel din Buzău. Un cioban, Petrache Lupu, are parte de o viziune, pe câmp, care îl va transforma dintr-un cioban în unul din cei mai cunoscuți predicatori. La fel, moşul care i se arată şi care mai târziu se va numi pe sine Dumnezeu, înainte să dispară într-un „nor pătrat“, îl trimite în lume cu o „solie“. În cele din urmă (deci nu la început cum a fost firesc) ajunge şi la preot, dar nu pentru a-i cere sfatul, ci pentru a-l anunța. Luat la rost de acesta cum îşi permite să dea buzna în Sfântul Altar, răspunde: „N-am nevoie de tine. Pe mine moşul m-a chemat.“[11] Trebuie remarcată şi

[10] Redate pe larg în volumul lui Mihail Urzică, amintit anterior.

[11] Pr. V.I. Ouatu, Maglavitul, p. 57 apud. Mihail Urzică, op. cit., p. 191.

atitudinea față de Dumnezeu, căruia i se adresează cu apelativul „moş". Totodată din sfaturile lui Petrache Lupu lipseşte ideea de mântuire, de veşnicie. El îndeamnă lumea să se roage pentru sănătate sau alte lucruri lumeşti: porumb, grâu ş.a. Pedeapsa pentru lepădarea pruncilor, după acelaşi cioban nu este chinul veşnic, ci nerodirea pământului. Petrache Lupu, îndemna lumea să se „împărtăşească" cu o apă ce picura dintr-o salcie, dar nu pomeneşte nicăieri de împărtăşirea cu Sfânta Euharistie. Nici despre spovedanie nu aminteşte, dar se roagă în văzul lumii pentru „credincioşii mei"[12]. Îşi punea şi mâinile peste capetele lor în semn de binecuvântare şi întindea mâna la sărutat sub pretextul că nu lui i se sărută mâna, ci... „moşului". Dar nu numai oameni binecuvânta Petrache Lupu, ci şi obiecte date lui spre păstrare, de la batiste până la bilete de loterie. El însuşi spera să tragă un loz norocos pentru a zidi în sat o mănăstire[13]. Pentru *harismele* sale, ciobanul a fost apreciat de spiritişti, inclusiv de duhul „Sfântului" Anton de Padova[14]. Şirul evenimentelor paranormale continuă prin vindecări miraculoase, convertiri (dar la credința lui Petrache Lupu, nu la cea a Bisericii) în urma unor vise, şi multe altele, peste care vom sări din lipsă de spațiu. Tot aici ne vom opri, din acelaşi motiv, cu exemplificarea unor astfel de cazuri din ortodoxia românească şi vom alătura câteva cazuri din Apus. Se sesizează existența aceloraşi criterii, pe baza cărora putem identifica adevăratele minuni de cele false.

Privilegiul sabatin: într-o vedenie avută de Simon Stock[15], canonizat mai apoi, „Maica Domnului" îl încredințează că cei răposați sâmbăta (de unde şi numele de privilegiu sabatin) şi care au purtat în viață un veşmânt denumit scapulariu (care acoperea umerii) va fi mântuit. Avem de-a face aici cu o credință talismanică, aşa cum şi la noi circulă Talismanul, Epistolia sau Visul Maicii Domnului. Papa Pius al V-lea, printr-un edict din 1613 oficiază acest cult, care va fi întărit ulterior şi de vedenia avută de o anume Estelle Faguette, căreia îi apare „Maica Domnului" cu acelaşi mesaj, dar şi cu îndemnul de a merge la preot şi a-i cere s-o ajute cu toată puterea lui în răspândirea acestei credințe. Abia papa Pius al XI-lea în 1922, publică o enciclică P*etis in quidem* prin care încearcă să atenueze impactul acestui cult al scapulariului, care avea atunci 300 de ani.

Monograma Mariei este altă superstiție din spațiul latin, propagată de Catherine Laboure, căreia „Maica Domnului" îi spune să promoveze o medalie, cu litera „M" încadrată de douăsprezece stele şi două inimi alăturate, una înconjurată de spini, a Mântuitorului, iar alta străpunsă de o sabie, a Maicii Domnului. Medalia poartă şi o invocare: „O, Marie, concepută fără de păcat, roagă-te [...]" Aşadar iată o învățătură eretică – imaculata concepțiune – fiind răspândită prin această vedenie. Cu timpul, pioşii catolici au renunțat la purtarea crucii (simbol mântuitor) în favoarea medaliei[16].

Bernadette din Lourdes este o fetiță căreia „Maica Domnului" i-a apărut zicându-i că este imaculata concepție. *Marguerite Marie* îl vede pe „Mântuitorul", care îi spune să-i cinstească inima, reprezentată într-o „icoană" cu o inimă carnală, care va fi o binecuvântare pentru tot locul unde este expusă. În urma tuturor acestor apariții, au luat naştere devoțiunea către sfânta inimă şi erezia imaculatei concepțiuni, sau neprihănita zămislire, o erezie care anulează orice virtute Maicii Domnului, transformând-o într-un simplu instrument al divinității. Părinții şi Cuvioşii Răsăriteni[17] traduc această erezie ca hulă la adresa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Cele mai cunoscute materializări de origine demonică din Occident au avut loc la Fatima, în Portugalia, şi Medjugorie, în Bosnia. În 1981, nişte copii aflați la joacă pe dealurile din apropierea satului *Medjugorie*, au fost înşelați de vrăjmaşul diavol să creadă că o vad pe Maica Domnului. Asemenea

12 Mihail Urzică, *op. cit.*, p. 196.

13 *Idem*, p. 205.

14 *Idem*, p. 208.

15 Mihail Urzică, *Biserica şi viermii cei neadormiți*, ed. Anastasia, Bucureşti, 1998, p. 214.

16 *Idem*, p. 216.

17 Cum este cazul şi Sf. Ioan Maximovici, care a dedicat o carte acestui subiect (*Cinstirea Maicii Domnului în tradiția ortodoxă*, ed. Icos, Cluj-Napoca, 2000). Vezi şi http://eresulcatolic.50webs.com/conceptia.html

cazului de la *Maglavit* sau *Cassota*, ei au fost aleşi să primească mesaje pe care urmează să le prezinte mulţimii. Pe lângă show-ul comun acestor apariţii[18], iată că deslușim şi câteva învățături greşite, cum era de aşteptat, pentru că acesta e scopul final, inducerea lumii în rătăcire. Într-o zi, „Maica Domnului"" îi apare unuia dintre copii, Ivancăi, care tocmai îşi pierduse mama. Aceasta o întreabă pe „Maica Domnului" unde este mama ei, iar ea îi răspunde că îi este alături, în Paradis. La întrebarea Ivancăi dacă nu cumva trebuie să se mai roage pentru ea, „Maica Domnului" o asigură că toate păcatele ei au fost achitate şi că nu mai are nevoie de rugăciune şi milostenie[19]. Or noi ştim că şi cei cu viaţă sfântă au nevoie de rugăciunile noastre, mai puţin sfinţii canonizaţi pentru care nu ne mai rugăm, ci pe care îi invocăm în rugăciunile noastre. Un alt îndemn care atestă originea necurată a vedeniei de la Medjugorie a avut loc la 2 aprilie 1990. „Maica Domnului" îi apare Mirijanei (alt copil din grupul „ales") şi ce credeţi că-i spune? „În fiecare dată de 2 ale lunii, Maica Domnului când se roagă cu mine, vorbeşte despre necredincioşi (aici intră şi ortodocşii, n.n.). De fiecare dată când vorbeşte despre ei este tristă. Mereu ne rugăm pentru ei în 2 ale lunii. Ea ne cere ajutorul, nouă, celor ce credem, şi nu acelora care mergem mereu la biserică; vrea să ne rugăm pentru ei"[20]. Aşadar, grupul de tineri aleşi de „Maica Domnului" este mai presus de preot, iar cei care merg la biserică sunt mai prejos decât cei ce merg la Medjugorie. Sic! De la bun început, „Maica Domnului" le-a vorbit tinerilor despre cele 10 Secrete care ar fi în Cer, pe care Dumnezeu-Tatăl le-ar fi pregătit oamenilor, dar care pot fi aplanate prin mijlocirea sa şi a celor de la Medjugorie. Iată aşadar amplificarea sentimentului de trufie. Medjugorie poate salva lumea, Medjugorie este mai presus de Biserică şi de preot, Medjugorie – loc ales! Deseori „Maica Domnului" cerea ajutorul pelerinilor pentru înfăptuirea „planurilor sale". Cum şi pentru ce ar putea fi ajutată Maica Domnului de către muritori? Iată o altă înşelare! De fapt, nu Maica Domnului, ci diavolul are nevoie de ajutorul celor de la Medjugorie pentru a înşela pe cât mai mulţi.

Vicka avea cumplite dureri de cap premergătoare aparițiilor. Iar când o vedea pe „Maica Domnului" simţea „spaimă" cum însăşi mărturiseşte[21]. Din Paterice ştim că numai aparițiile demonilor provoacă teamă, deci... Lui Ivan i-a dat „pace" şi i-a spus să o dea şi la alţii, dar noi ştim că Pacea este a lui Iisus Hristos, Domnul nostru. El a dat-o Apostolilor la Înălțare şi numai apostolii au primit puterea şi însărcinarea de a propovădui şi a da pace. Aceştia au hirotonit preoți, deci pacea este de sorginte divină şi se dă prin hirotonie. Este un dar al Sfântului Duh, iar Sfântul Duh este trimis de Fiul, de la Tatăl şi „locuieşte" în Biserică. Prin urmare este erezie ca mirenii, mai ales femeile, aşa cum făcea şi Vicka, să dea binecuvântare. Vicka a îndrăznit chiar să binecuvinteze un episcop din America[22] [p.75], în afară de ceilalți pelerini. Un alt fapt ciudat şi amuzant este că „Maica Domnului" de la Medjugorie avea o mare simpatie față de Papa, ba chiar a sărutat poza lui ce se afla în casa vizitatorilor şi i-a transmis prin aceştia: „Consideră-te Părintele tuturor oamenilor, nu doar al creştinilor. Răspândeşte mesajul de Pace şi Iubire în lume, fără încetare şi cu curaj."[23] Maica Domnului să sărute poza unui om? Papa, părintele tuturor oamenilor? Cel care a introdus erezia în Biserică şi a deturnat sensul acesteia, implicat în intrigi şi asasinate politice şi câte altele, el Părintele tuturor oamenilor?

Fatima, un orăşel portughez de 10.000 de locuitori, este un alt mare centru de pelerinaj al Occidentului catolic. Aici, în 1917, în ziua celei de-a cincea apariții a „Maicii Domnului" în fața unei mulțimi de peste douăzeci de mii de oameni, soarele strălucea pe un cer senin, când, brusc a început să-şi piardă puțin câte puțin strălucirea, iar atmosfera a căpătat o tentă gălbui-aurie. Toți priveau spre cer. Un glob luminos se deplasa de la Răsărit spre Apus şi aluneca încet şi maiestuos,

[18] Vezi şi Ioan Butiurcă, *Dosarul unei mistificări*, în Ziarul de Mureş, serial, în luna iulie, 2006.

[19] Pietro Zorza, *Medjugorie*, ed. Ihtys, Oradea, 2002, p. 48.

[20] *Ibidem*, pp. 59-68.

[21] *Ibidem*, p. 68.

[22] *Ibidem*, p. 75.

[23] *Ibidem*, p. 129.

străbătând spațiul și degajând o lumină strălucitoare, dar plăcută la vedere. Când dispăru acesta, au început să cadă din cer un fel de flori albe sau de fulgi de zapadă care nu atingeau pamântul, ci se spulberau la o oarecare înălțime. Un nor alb învăluia stejarul verde (pe care apărea în mod obișnuit vedenia Maicii Domnului), iar apoi se risipea în înălțime, până dispărea. Apoi a avut loc a șasea apariție, în fața unei asistențe tot atât de numeroase: în jurul soarelui a apărut chipul Sfintei Fecioare și al batrânului Iosif, cu pruncul în brațe. Din cele scrise de sora Lucia, vizionara acestui ultim caz, reiese că minunea anunțată de Fecioara Maria se produsese în fața tuturor. Imensa mulțime contempla un semn nemaiauzit. Ploaia s-a oprit, norii s-au risipit și soarele abia ivit era asemănător unui disc de argint. Apoi începu să salte, să se balanseze, să se rotească în jurul lui ca o roată de foc și să împrăștie în toate direcțiile jerbe de lumină. Timp de patru minute, luminozitatea lui a devenit, succesiv galbenă, verde, albastră, violetă... După o bruscă oprire, și-a reluat dansul fantastic. Martorii erau încremeniți, uluiți. Soarele s-a desprins apoi din cer, a coborât spre mulțime și căldura lui a devenit din ce în ce mai mare. Poporul stătea în genunchi, în noroi, și se auzeau strigate din toate piepturile: „Minune! Minune!“, în timp ce alții spuneau crezul. Apoi soarele și-a reluat locul obișnuit pe cer...[24]

Nu scapă nici asceții

Nici cei „aleși“ nu scapă de ispitele vrăjmașului. Deoarece lipsește harul, dar și experiența, mulți călugări apuseni au căzut pradă înșelărilor de-a dreapta. Fapte asemănătoare s-au petrecut și în Răsăritul ortodox, unele cu urmări grave. Multora li s-a arătat vrăjmașul în chip de înger, îndemnându-i să se arunce în fântână, sau în prăpastie sau să intre în șaretă pentru a fi duși la cer. Au fost care s-au lăsat amăgiți, găsindu-și sfârșitul. Au fost și alții însă, trezvitori, care l-au rușinat pe diavol. Unui pustnic i-a apărut „Sf. Arhanghel Gavriil“, trimis chipurile să-i aducă o veste bună. Bătrânul i-a răspuns smerit: „Caută că vei fi trimis la alții, eu sunt păcătos și nu sunt vrednic să văd îngeri“. Altădată, diavolul i s-a arătat unui bătrân: „Caută și vezi că Eu sunt Hristos.“ Bătrânul a răspuns: „Eu nu vreau să văd pe Hristos cu ochii mei aici, în lumea aceasta“, iar diavolul s-a făcut nevăzut[25]. Această smerenie a lipsit de la unii călugări catolici ca Padre Pio, Francisc de Asissi, Tereza de Avila și alții.

Padre Pio ar fi intrat în contact cu Sfinții Îngeri și cu Fecioara Maria, încă din copilărie. Ba chiar a renunțat la timpul alocat cercetării Scripturilor pentru a avea mai mult timp de conversație cu puterile celeste. Din mărturiile celor apropiați lui, cunoaștem că temperatura acestuia oscila pe timpul crizelor de fierbințeală între 48 și 52 de grade Celsius! Cei naivi consideră aceasta un efect al dăruirii sale către Dumnezeu, dar noi știm ca unirea cu Dumnezeu nu provoacă durere. Mai mult, dacă citim mărturiile din viața yoghinilor, vom constata că și acolo s-au manifestat astfel de cazuri, ceea ce ne face să credem că Padre Pio nu a simțit căldura raiului, ci focul iadului. Iar din Tradiția ortodoxă știm că febra este des întâlnită în cazurile de demonizare [Ioan 4,2; Fapte 28, 1]. Câțiva ani mai târziu, Padre Pio intra într-un fel de transă, pierzându-și cunoștința și căzând la podea, inconștient. Oare câți dintre Sfinții Părinți răsăriteni au fost cuprinși de frisoane, febră, tremurau și se aruncau pe jos, zăcând inconștienți? La 20 septembrie 1918, înșelarea atinge apogeul: pe corpul lui Padre Pio apar stigmatele (rănile) Mântuitorului. Dureri cumplite și sânge șiroind din abundență. Pe 1 septembrie cinstim pe Sfântul Simeon Stâlpnicul. Acesta a avut următoarea vedenie: fiind foarte râvnitor la rugăciune, diavolul vrând să-l piardă, i-a apărut într-o caleașcă de foc zicându-i că este îngerul Domnului, trimis de El, pentru a-l răpi la cer, în ceata Sfinților. Sfântul Simeon pune un picior în trăsură, dar Îngerul Păzitor îi dă în gând să-și facă Sfânta Cruce. În acel moment, vedenia se năruie, nu înainte ca diavolul să-i rănească piciorul cu o sabie. Așadar iată prețul plătit pentru înșelare. Sfântul Simeon cu o rană la picior în care se vor cuibări viermi ce-l vor mânca

[24] Mihail Urzică, *op. cit.*, p. 236.

[25] *Patericul*, Tipografia Cozia a Sf. Episcopii a Râmnicului, pp. 318-319 *apud* Mihail Urzică, *Minuni și false minuni*, ed. Anastasia, București, 1993, p. 128.

de viu, iar Padre Pio cu dureri cumplite şi atacuri demonice. Oare atât de tulburătoare este sfinţenia? Ce s-o fi întâmplat cu viaţa liniştită a Sfinţilor de prin Paterice? Un alt eveniment din viaţa lui Padre Pio ne pune pe gânduri, apropos de pătania Sfântului Simeon: în timp ce spovedea în biserică, un personaj ceresc i-a străpuns inima cu o lance înroşită în foc. Acest atac a lăsat un semn fizic şi a fost interpretat ca o binecuvântare.

Tereza de Avila. Unele stări spirituale ale „sfinţilor" romano-catolici ne fac să ne îndoim serios de curăţia lor. Tereza de Avila spunea: „Adeseori Hristos îmi spune: «De acum eu sunt al tău şi tu a Mea». Aceste mângâieri ale Dumnezeului meu mă fac să mă ruşinez nespus. În ele simt şi durere şi desfătare, împreună. Aceasta este o rană prea dulce [...]. Eu am văzut un înger care ţinea în mână o suliţă lungă de aur cu vârf de fier pe care ardea o mică limbă de foc. Acest înger, din când în când, îmi înfingea suliţa în inimă şi în alte organe ale trupului meu. Iar când o trăgea înapoi, atunci mi se părea ca mi se scoate afară tot lăuntrul meu. Durerea din cauza acestor răni a fost atât de puternică încât eu gemeam, dar şi desfătarea a fost atât de mare încât nu puteam să-mi doresc să înceteze vreodată această stare. Cu cât de adânc îmi intra în mine suliţa, cu atât mai mult creştea durerea, dar şi desfătarea devenea mai puternică, mai dulce."[26] Nici nu este de mirare că Tereza tot timpul avea probleme cu duhovnicii ei, după cum însăşi spunea[27]. Un alt episod prezentat de Mihail Urzică despre Tereza de Avila: „Când mă apropii de ostie ea îmi dă un sentiment de mare mângâiere. Dar tot corpul meu începe să se cutremure foarte tare aşa că cu mare greutate reuşesc să mă împărtăşesc.[...] Şi strigam eu fără nici o ruşine: Dragostea mea, eu încă nu Te-am cunoscut! De ce aşa mă laşi pe mine? Şi nu puteam să mai zic altceva că ţipatul mă împiedica să rostesc altceva."[28]

Fericita Angela este stăpânită de aceeaşi patimă: „Am văzut pe Hristos aplecându-şi capul în mâinile mele. Şi atunci El mi-a descoperit gâtul şi mâinile Sale, iar gâtul Lui avea o frumuseţe de nespus."

Conform lui Mihail Urzică, Angela vedea în Sfânta Cruce patul de nuntă! Însuşi Hristos îi face mărturisiri: „Eu nu în glumă m-am îndrăgostit de tine."

Un teolog rus, Lev Karsavin, care toată viaţa sa a studiat teologia apuseană din Evul Mediu, în lucrările sale nu poate să ocolească manifestările trupeşti care se petrec în timpul aşa zisei iubiri mistice a catolicilor faţă de Dumnezeu; el arată că această iubire mistică de regulă este însoţită de exacerbarea simţirilor trupeşti şi concluzionează că romano-catolicismul este o religie carnală, de aceea mistica apuseană introduce în relaţiile cu Dumnezeu un simţământ cu totul trupesc, o înşelare spirituală profundă. Ni se atrage atenţia şi asupra faptului că, după vedeniile sale, şi Mathilda şi Gertruda şi Angela sunt atât de convinse de mântuirea lor, că nici nu mai consideră necesară spovedania înainte de moarte.

Caterina de Siena o altă „sfântă" catolică descrie două din vedeniile sale[29]: „[...] Nu am văzut însăşi esenţa divină, dar am văzut gloria sfinţilor, durerile păcătoşilor din infernuri, şi cele ale sufletelor care se purificau în purgatoriu [...]", dar cel mai clar, discursul ţinut ei de Mântuitorul, într-o seară a anului 1337: „Din momentul în care din iubire pentru Mine tu ai renunţat la mândrie, la plăcerile cărnii şi ţi-ai dăruit toată frumuseţea inimii mie, şi acum când tot restul casei se bucură, m-am decis să celebrăm nunta sufletului tău şi să te iau de soţie aşa cum ţi-am promis." Apoi, după această declaraţie, apostolul Ioan, Fecioara Maria, sfântul Paul şi sfântul Dominic s-au materializat în mica ei celulă pentru a fi martori. Fecioara Maria a luat mâna Caterinei şi a adus-o pe tânăra fecioară Fiului ei care i-a pus în deget o verighetă de aur cu un diamant şi patru perle. „Aici te căsătoresc cu Mine, întru credinţă, Eu creatorul şi salvatorul tău. Păstrează această credinţă fără pată până vei ajunge la Mine în ceruri; celebrează această nuntă fără sfârşit. Din acest moment, fiica Mea fii fermă şi de nezdruncinat în tot ceea ce prin graţia Mea îţi voi cere să realizezi. Aşa înarmată cu

[26] *Ibidem*, p. 243.

[27] *Idem.*

[28] *Ibidem*, p. 250.

[29] http://angelinspir.ro/povestiri/caterina-de-siena-1347-1380.html

forța credinței vei înfrânge toți inamicii și vei fi fericită."[30] Clar sau nu?

Francisc de Asissi. Am citit undeva despre Francisc de Asissi că fiind pe patul de moarte a avut o descoperire în care Dumnezeu-Tatăl ceresc a zis: „Nu știu pe cine să așez de-a dreapta Mea, pe Francisc sau pe Fiul Meu"[31]. Sper din toată inima ca această întâmplare să fie doar o invenție a unui biograf exaltat, altfel ar fi dureros pentru cineva să cadă într-o așa de mare înșelare. Totuși, judecând după alte aspecte, este posibil ca acest fapt să fie real. Francisc însuși vorbind despre rugăciunea sa, spune că a văzut doi stâlpi de foc, într-unul regăsindu-L pe Dumnezeu, iar în celălalt regăsindu-se pe sine. De fapt, încă de când era întemnițat în Perugia a afirmat despre el că va fi slăvit.[32] Se spune că mama sa, pe când era însărcinată cu el, pentru a scăpa de dureri, s-a dus într-o iesle cu fân unde l-a și născut[33]. Unii cronicari spun că nimic nu a făcut Hristos care să nu se regăsească și în Francisc, asemănarea atingând apogeul odată cu apariția stigmatelor pe corpul lui. Obsesia lui Francisc de a se asemăna cu Hristos nu este doar o impresie promovată de biografii săi, ci reiese și din alte aspecte ale vieții sale. Plecat în cruciadă în Egipt, pentru a încreștina pe sultan, el își ia cu sine 12 ucenici. Revenit acasă, după ce a eșuat în misiunea sa (se vede că a făcut-o de capul lui, fără a cerceta voia divină), se retrage pentru rugăciune în muntele Alvernia, împreună cu trei ucenici[34], cum făcuse odinioară Mântuitorul pe Muntele Taborului când, luând cu Sine trei ucenici, s-a schimbat la Față. Francisc nu s-a schimbat la Față, însă acum va primi „darul stigmatelor". Cu puțin timp înainte de sfârșitul său pământesc, acesta a cinat împreună cu 12 ucenici, tot așa cum a făcut și Mântuitorul. Altădată, le-a zis ucenicilor „Nu văd la mine nici un păcat pentru care să nu fi făcut mărturisire și pocăință..."[35] Iată smerenia care îl stăpânea pe „Sfântul" Francisc.

Încheiere

Vedem că vrăjmașul omenirii nu stă deoparte și nu lasă în pace pe nimeni. Victime i-au căzut și îi cad oameni din diverse locuri și culturi. Toți aceștia au în comun o singură slăbiciune, sunt împătimiți, deci lipsiți de discernământ duhovnicesc, pentru că știm că patima întunecă mintea și împietrește inima. Singurul care luminează și înțelepțește este harul divin, care însă se dobândește greu, necesitând un efort continuu în a-L atrage. Pentru creștinii de alte credințe este și mai greu. Bine intenționați, însetați, poate, de mântuire, ei sunt lipsiți de acest har[36]. Îi desparte învățătura eretică a „Bisericii" lor și faptul că, prin separarea de Apostoloeasca și Sobornicească Biserică, se află sub anatema! De asemenea, așa cum spunea și Pr. Serafim Rose, la începutul cărții sale, *Ortodoxia și religia viitorului*, catolicii și protestanții nu au nici har și nici succesiune apostolică. Pentru a vorbi *in extenso* despre aceste teme, ne-ar trebui un spațiu prea mare ca să poate fi cuprins în paginile unei reviste. Totuși se poate face o prezentare succintă, care să reprezinte o invitație la lectură, la cercetare. În numerele viitoare vom continua cu prezentarea concentrată a ereziei primatului, invocând atât argumente dogmatice cât și istorice (sinodalitatea în primul mileniu, până la Schismă).

[30] *Idem.*

[31] Sf. Ignatie de Stavropol, *The Arena: An Offering to Contemporary Monasticism*, trad. Arhimandritul Lazarus, Madras, India, 1970, p. XVII *apud* Arhiepiscopul Hrisostom de Etna și Episcopul Auxentie de Foticeea, Scriptură și Tradiție, trad. de mariana Chiper, ed. Bunavestire, Galați, 2003, nota 165; http://www.orthodoxinfo.com/praxis/francis_sarov.aspx

[32] Ioan Gh. Savin, *op. cit.*, p. 44.

[33] Adrian Popescu, *Tînărul Francisc*, Ed. Dacia, Cluj, 1992.

[34] Ioan Gh. Savin, *op. cit.*, p. 76-77.

[35] pr. George Macris, *Orthodox Christian Theology in the 20th Century*, Synaxis Press, New Ostrog Monastery, Canada, vol. II, pp. 39-56.

[36] Nu de mult, papa Benedict a hotărât publicarea unui manual pentru depistat minuni, care cuprinde criterii ce trebuie neapărat împlinite pentru oficializarea unui miracol. De asemenea, aceste semne suprafirești vor fi analizate de o comisie speciala. Publicarea unui astfel de manual a survenit în urma înmulțirii îngrijorătoare a „minunilor".

Abonați-vă la ROST!

Avantaje:

● Primiți revista acasă ● Nu pierdeți nici un număr al acestei reviste de colecție

● Taxele poştale sunt suportate de redacție

Vă puteți abona:

● trimițând contravaloarea prin mandat poştal (în care specificați citeț numele, adresa completă, telefonul şi perioada de abonament) pe numele Târziu Claudiu Richard, Oficiul Poştal 23, Căsuța Poşatală 27, sector 6, Bucureşti;

● achitând contravaloarea abonamentului în contul **RO25BACX0000000107363250**, deschis la **Unicredit Țiriac Bank, Sucursala Orizont – Bucureşti,** pe numele **Asociației** ROST, cod fiscal 12495302**,** după care veți trimite copia chitanței şi o scrisoare în care solicitați abonamentul la **CP 27, Oficiul Poştal 23, Bucureşti**.

Prețul în țară şi în Rep. Moldova:
– 24 lei – 6 luni
– 48 lei – un an

Prețul în străinătate:
- 50 euro/ an în Europa
- 70 USD/ an pentru celelalte continente

În acest număr semnează: ● **Mihail Băcăuanu** – teolog, publicist, fondator şi webmaster al unor site-uri pe internet pentru apărarea şi promovarea ortodoxiei ● **Adrian Cherhaț** – preot şi profesor de religie, doctorand al Facultății de Teologie din Cluj şi publicist ● **Răzvan Codrescu** – scriitor, ultima carte publicată: *Crucile pustiei: poeme neptice* (Ed. Christiana, Bucureşti, 2010) ● **Nicolae Dabija** – scriitor, istoric literar şi om politic din Basarabia, membru de onoare al Academiei Române; preşedintele Forului Democrat al Românilor din R. Moldova; redactor şef al revistei „Literatura şi arta"; ultima carte publicată: *Temă pentru acasă* (roman, ed. Princeps Edit, 2009) ● **Elena Dulgheru** – Critic de film, jurnalist, poet, traducător. Doctor în cinematografie şi media. Autor al volumelor: *Tarkovski. Filmul ca rugăciune* (Ed. Arca Învierii, 2002) şi *De vorbă cu Marina Tarkovskaia* (Ed. Arca Învierii, 2004) ● **Constantin Mihai** – lector universitar doctor, ultima carte publicată: *Biserica şi elitele intelectuale interbelice* (Institutul European, 2009) ● **Const. Miu** – profesor doctor de limba română, publicist ● **Viorel Patrichi** – jurnalist, ultima carte publicată: *Ochii şi urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleşiță* (2001) ● **Aspazia Oțel Petrescu** – licențiată în litere, fostă deținută politic în comunism timp de 14 ani, este autoare a unor volume de memorii din temniță, ultimul volum: *Adusu-mi-am aminte* (Rovimed Publishers, Roman, 2007) ● **Alexandru Racu** – doctorand în Ştiințe Politice la Ottawa – Canada, publicist ● **Emil Petru Rațiu** – medic, publicist, luptător pentru drepturile culturale ale istroromânilor ● **Anca Simitopol** – doctorand în Ştiințe Politice la Universitatea din Ottawa, Canada ● **Claudiu Târziu** – jurnalist

Cei care doresc să-şi completeze colecţia publicaţiei ROST *pot trimite contravaloarea revistei (3 lei/exemplar), prin mandat poştal, pe numele:*
Târziu Claudiu Richard, OP 23, CP 27 Bucureşti.
Precizaţi pe mandatul poştal ce număr al revistei doriţi, în cîte exemplare şi adresa dvs.
Pentru informaţii sunaţi la tel.: 0740.103.621

Nr. 1 – martie 2003, dedicat lui Nicu Steindhardt
Nr. 2 – aprilie 2003, dedicat lui Mircea Eliade
Nr. 3 – mai 2003, dedicat lui Lucian Blaga
Nr. 4 – iunie 2003, dedicat lui Mihai Eminescu
Nr. 5 – iulie 2003, dedicat lui Nicolae Paulescu
Nr. 6 – august 2003, dedicat lui Sandu Tudor
Nr. 7 – septembrie 2003, dedicat lui Nae Ionescu
Nr. 8 – octombrie 2003, dedicat lui Valeriu Gafencu
Nr. 9 – noiembrie 2003, dedicat Părintelui Dumitru Stăniloae
Nr. 10-11 – decembrie 2003, dedicat lui Vasile Băncilă
Nr. 12 – februarie 2004, dedicat lui Nichifor Crainic
Nr. 13 – martie 2004, dedicat lui Mircea Vulcănescu
Nr. 14-15 – aprilie-mai 2004, dedicat lui Radu Gyr
Nr. 16 – iunie 2004, dedicat lui Vintilă Horia – **epuizat**
Nr. 17 – iulie 2004, dedicat lui Ştefan cel Mare – **epuizat**
Nr. 18 – august 2004, dedicat lui Ernest Bernea
Nr. 19 – septembrie 2004, dedicat lui Constantin Noica
Nr. 20 – octombrie 2004, dedicat Părintelui Arsenie Boca – **epuizat**
Nr. 21-22 – noiembrie-decembrie 2004, dedicat Părintelui Constantin Galeriu
Nr. 23 – ianuarie 2005, dedicat lui Vasile Lovinescu
Nr. 24 – februarie 2005, dedicat lui Octavian Goga
Nr. 25-26 – martie-aprilie 2005, dedicat Părintelui Constantin Voicescu
Nr. 27 – mai 2005, dedicat lui Nicolae Iorga – **epuizat**
Nr. 28 – iunie 2005, dedicat Părintelui Arsenie Papacioc – **epuizat**
Nr. 29 – iulie 2005, dedicat Părintelui Zosim Oancea - **epuizat**
Nr. 30 – august 2005, dedicat lui Vasile Voiculescu - **epuizat**
Nr. 31 – septembrie 2005, dedicat Părintelui Liviu Brânzaş
Nr. 32 – octombrie 2005, dedicat lui Aron Cotruş
Nr. 33 – noiembrie 2005, dedicat Părintelui Iustin Pârvu
Nr. 34 – decembrie 2005, dedicat lui Paul Goma
Nr. 35 – ianuarie 2006, dedicat lui Horia Bernea
Nr. 36 – februarie 2006, dedicat lui Ioan Alexandru
Nr. 37 – martie 2006, dedicat Părintelui Teofil Părăian
Nr. 38 – aprilie 2006, dedicat Părintelui Calciu
Nr. 39 – mai 2006, dedicat lui Pan M. Vizirescu
Nr. 40-41 – iunie-iulie 2006, dedicat lui Ion Gavrilă
Nr. 42-43 – august-septembrie 2006, dedicat Părintelui Adrian Făgeţeanu
Nr. 44 – octombrie 2006, dedicat lui Gabriel Constantinescu
Nr. 45 – noiembrie 2006, dedicat lui Simion Mehedinţi
Nr. 46 – decembrie 2006, dedicat Părintelui Rafail Noica
Nr. 47-48 – ianuarie-februarie 2007, dedicat Părintelui Benedict Ghiuş
Nr. 49 – martie 2007, dedicat luiIoan Ianolide
Nr. 50 – aprilie 2007, dedicat lui Marcel Petrişor
Nr. 51 – mai 2007, dedicat părintelui Nicodim Mândiţă
Nr. 52 – iunie 2007, dedicat Mitropolitului Bartolomeu
Nr. 53-54 – iulie-august 2007, dedicat Părintelui Trifa
Nr. 55 – septembrie 2007, dedicat lui Alexandru Mironescu
Nr. 56 – octombrie 2007, dedicat Părintelui Sofian Boghiu
Nr. 57 – noiembrie 2007, dedicat lui Teodor M. Popescu
Nr. 58 – decembrie 2007, dedicat lui Demostene Andronescu
Nr. 59-60 – ianuarie-februarie 2008, dedicat Părintelui Ioanichie Bălan
Nr. 61 – martie 2008, dedicat lui Dan Botta
Nr. 62 – aprilie 2008, dedicat Maicii Mihaela Iordache
Nr. 63 – mai 2008, dedicat Mitropolitului Nicolae Colan
Nr. 64 – iunie 2008, dedicat Aspaziei Oţel Petrescu
Nr. 65 – iulie 2008, dedicat Părintelui Mina Dobzeu
Nr. 66 – august 2008, dedicat Mariei Brâncoveanu
Nr. 67 – septembrie 2008, dedicat Părintelui Chesarie Gheorghescu
Nr. 68 – octombrie 2008, dedicat Părintelui Marcu de la Sihăstria
Nr. 69 – noiembrie 2008, dedicat lui George Racoveanu
Nr. 70 – decembrie 2008, dedicat lui Constantin Oprişan
Nr. 71-72 – ianuarie-februarie 2009, dedicat lui Gheorghe Stănescu
Nr. 73 – martie 2009, dedicat lui Grigorie Leu
Nr. 74 – aprilie 2009, dedicat Părintelui Cleopa
Nr. 75-76 – mai-iunie 2009, dedicat lui George Popescu Glogoveanu
Nr. 77 – iulie 2009, dedicat lui Petru C. Baciu
Nr. 78 – august 2009, dedicat părintelui Dimitrie Bejan
Nr. 79 – septembrie 2009, dedicat monahului Atanasie
Nr. 80-81 – octombrie-noiembrie 2009, dedicat părintelui Roman Braga
Nr. 82 – decembrie 2009, dedicat lui J. V. Iamandi
Nr. 83-84 – ianuarie-februarie 2010, dedicat părintelui Vasile Vasilachi
Nr. 85 – martie 2010, dedicat lui Silviu Dragomir
Nr. 86 – aprilie 2010, dedicat lui Nicu Naum
Nr. 87 – mai 2010, dedicat Olgăi Greceanu
Nr. 88 – iunie 2010, dedicat Pricipesei Ileana
Nr. 89 – iulie 2010, dedicat lui Nicolae Mărgineanu
Nr. 90 – august 2010, dedicat lui Gheorghe I. Brătianu
Nr. 91-92 – septembrie-octombrie 2010, dedicat lui Al. Ciorănescu